

ÜDS DENEME SINAVI FEN BİLİMLERİ - 7 ÇÖZÜMLER

İÇİNDEKİLER

1. Kullanım kılavuzu
2. Gramer soruları için ortak açıklama ve çözüm teknikleri
3. Kelime soruları için ortak açıklama ve çözüm teknikleri
4. Cloze test sorularının çözüm teknikleri
5. Cümle tamamlama sorularının çözüm teknikleri
6. Çeviri sorularının çözüm teknikleri
7. 'Uymayanı At' türü sorularda çözüm teknikleri
8. Karşılıklı konuşma sorularının çözüm teknikleri
9. Paragraf tamamlama sorularının çözüm teknikleri
10. Metin inceleme sorularının çözüm teknikleri
11. Metin inceleme sorularıyla ilgili son değerlendirme

1. Kullanım Kılavuzu

*Çözümler en az sayıda dilbilgisi terimi kullanılarak yapılmış ve bu terimlerin bir çoğu örneklerle anlatılmıştır. Ancak, çözümler bölümünün öncelikli hedefi dilbilgisi terimleri öğretmek değil, pratik yaklaşımlar sergileyerek adayların yanlışlar arasından doğru cevabı bulabilmelerini sağlamaktır. Bu nedenle, kullanılan terminolojiden önce çözüm tekniklerini anlamaya çalışmanızı öneririz.

*Çözümler, adayların orta düzey İngilizce bilgisine sahip oldukları varsayılarak hazırlanmıştır. Bazı soruların çözümleri, bu düzeyin altında kalan adaylar için karmaşık gelebilir. Bu durumdaki adayların, örnek ÜDS sınavları çözmeye başlamadan önce gramer bilgilerini ve genel kelime hazinelerini geliştirmeleri gerekir.

*Çözümler en az sayıda kelimedenden yararlanılarak yapılmıştır. Bunun için özel bir gayret sarf edilmemiş, sorunun çözümü için ne kadar kelimenin bilinmesi gerekiyorsa, çözümde de sadece o kadar kelime kullanılmıştır. Kelime bilgisini sınavı hariç, çözümü yapılan diğer soruların neredeyse hiçbirinde fen bilimlerine ait (fizik, kimya, inşaat vs.) özel terminoloji kullanılmamıştır. Ancak bu durum, kelime bilmeden de ÜDS sınavının başarılabileceği anlamına gelmez. Adayların belli bir sayıya ulaşana kadar genel (çekirdek) kelime hazinelerini arttırmaları gerekir. Adaylar, bu sayede sorularda ayıklama yapabilecek (bilinmesi gerekmeyen özel terminoloji arasından ihtiyaç duyduklarını seçebilecek), kimi incelikleri ve bağlantıları yine bu sayede fark edebileceklerdir (eş ya da zıt anlamlılar, azalan ya da çoğalan değerler vs.).

*Bazı soruların çözümlerinde kırmızı ya da yeşil renkli ifade ya da cümleler kullanılmıştır. Kırmızı renk o ifade ya da cümlenin hatalı, yeşil ise doğru olduğunu gösterir.

*Çözümlerde, paragraf başlarında ilk kez kullanıldıkları zaman yanlış seçenekler **kırmızı**, doğru olanlar ise **yeşile** boyanmıştır.

***Mavi renkli** kelime ya da ifadeler verilen bilgi ya da yapılan uyarının dikkat çekmesi için kullanılmıştır.

*Açıklaması yapılan konuyu anlamakta zorlanıyorsanız, **mor renkle** belirtilmiş bölüme geri dönmek yararınıza olacaktır.

*Bazı sorularda (çeviri, kelime vs.) kimi seçenekler için açıklama verilmemiştir (Kimi sorularda yanlış seçeneklerin ayıklanması ile yetinilirken, kimilerinde ise sadece doğru cevap belirtilmiştir). Bunun nedeni, bu tür seçenekler için herhangi bir açıklamanın mümkün ya da gerekli görülmemesidir.

*Soruların tek tek çözümüne geçmeden önce, her bir soru türüne ait ayrıntılı çözüm önerileri ve çok sayıda örnek verilmiştir. Soru türlerine ait önemli uyarılar ve teknikler içeren bu açıklamaları okumadan soruların çözümüne geçmeyiniz.

*Soruların çözümünde kapsam geniş tutulmuş, ancak açıklamalar anlaşılır bir dille yazılmıştır. Çözümler 80 soruyla sınırlı gibi görünüyorsa da, kapsam aslında bundan çok daha geniştir. Şöyle ki;

1. Çözümler bölümünde yapılan açıklamaların öncelikli hedefi adaya belli bir norm kazandırmaktır (sınavın kendisinden ne beklediğini bilek, sınavı tahlil edebilmek ve doğru bir çözüm stratejisi uygulamak). Bu normu kazanamamış bir adayın sınavdaki başarısı esen rüzgarın insafına kalmıştır. Bu durumdaki bir aday, rüzgar kendisini nereye sürüklerse oraya gider ve yanlış çalışma teknikleri izleyerek ve/veya çalışma tekniklerini sürekli değiştirerek yavaş yavaş hedeften uzaklaşır,
2. Çözümler bölümünün ikinci hedefi adayın soruya bakış açısını değiştirmektir. Aday, sorunun sınamak istediği bilgiyi ortaya çıkartabilmeli; soru içinde verilen diğer gereksiz bilgileri ayıklayabilmelidir. Bu sayede aday, yapabileceği soruları çabuk fark edecek ve yapamayacağı sorularla uğraşmayacaktır,
3. Sistematize edilmemiş hiçbir bilgi tam anlamıyla kullanılabilir değildir. Böyle bir bilgiyi kontrol altında tutamaz, yani onunla baş edemezsiniz. İşte, bu bölümün üçüncü ve belki de en önemli hedefi ÜDS'nin işleyiş mekanizmasını her bir soru türü için ayrı ayrı açıklamak, yani sınavı taşıdığı özellikler açısından sınıflandırmaktır.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden ötürü, çözümler geniş kapsamlı tutulmuş ve bu sayede, adayların bundan sonraki sınavlarda daha fazla soruyu daha kısa zamanda cevaplayabilecek bilgi ve beceriyi edinmeleri amaçlanmıştır.

2. Gramer soruları için ortak açıklama ve çözüm teknikleri (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 22, 23. sorular)

(Not: Kelime sorularına ait çözüm teknikleri aşağıda 5. sorunun açıklamasından önce verilmiştir.)

Gramer sorularının çözümlerine geçmeden önce, bu tür sorularda adayların dikkat etmeleri gereken bazı noktaları vurgulamak istiyoruz:

*Gramer sorusu, gramer bilgisiyle çözülür. Ancak, bir gramer kitabından kuru kuruya konu çalışarak sınavda sorulan gramer sorularını çözebilecek beceriye ulaşmak adeta bir hayal gibidir. Her yeni soruda, önceden bilinmeyen bir incelik (tuzakla!) karşılaşılan ama bunu fark edemeyen aday, sorunun Türkçe'sini bir bütün olarak anlamaya çalışır. Bu çaba, verilecek cevabın yanlış olması sonucunu değiştirmediği gibi, adayın performansını düşürür ve her saniyesi büyük bir dikkatle harcanması gereken vaktini çalar. Bu nedenle, gramer sorularını tercüme etmekten olabildiğince uzak durmalı, öncelikle sorunun **yumuşak karnı**'nı bulmaya çalışmalısınız,

*Sorunun **yumuşak karnı**'nı bulmak için seçeneklerde verilen unsurlarla (zaman çekimleri, bağlaçlar, ilgi zamirleri vs.) soru içindeki kimi unsurların ilintili ve ilintisiz olan yönlerini tespit ederek işe başlayınız:

Örneğin, herhangi bir soruda verilen birleşik cümlelerin ana cümlesi *present perfect tense* ise, soruya ait seçenekler arasında bulunan ve yan cümleye bağlanması istenen zaman bağlaçları (*when, while, after* vs.) yanlış cevap olacaktır. Çünkü bir zaman bağlaçlı (*since* içerenler hariç) cümlelerin bağlandığı ana cümle *present perfect tense*'e kapalıdır.

*After I have graduated, I **have started** to work for a well-known multi-national company.*

Bu örneği hem yan cümle, hem de ana cümle açısından irdeleyelim: 1. Verilen bağlaçlı yan cümle, ana cümledeki *present perfect* eylemin zaman zarfı görevindedir. 2. Konuşmacı, 'Mezun olduktan sonra, ...' diyerek geçmişe değil geleceğe işaret etmektedir, çünkü zaman bağlaçlı bir yan cümlede *present perfect tense, simple present tense* görevinde kullanılabilir ve *simple present tense*'e benzer şekilde geleceğe işaret edebilir. Konuşmacının 2005 yılında mezun olacağını varsayalım ve '*After I have graduated=After (the year) 2005*' eşitliğini kuralım ve aşağıdaki örneği tekrar inceleyelim:

*After 2005, I **have started** to work for a well-known multi-national company.*

Şimdi de ana cümleyi irdeleyelim: 1. Hatalı kullanılan *have started* eylemi, yerini *future tense*'e (*will start*) bırakmalıdır. 2. Ya da cümle geçmişten anlatıyorsa, zamanların baştan aşağı değişmesi gerekmektedir: *After I **had graduated**, I **started** to work for a well-known multi-national company.* Zira, *present perfect tense*'in zamandan muaf olduğunu ve kesin saat ve tarihe işaret eden zaman zarflarıyla kullanılmadığını biliyoruz,

Tense* bilgisinin gerekmediği gramer sorusu hemen hemen yok gibidir. Bu nedenle, genel *tense* uyumundan ve bağlaçlarda *tense* geçişinden (olayların birbirini izleyiş sırasına göre zaman çekimi) mutlaka haberdar olmalısınız. Örneğin, bir **ana cümle + bağlaç + yan cümle formülünde, yan cümle *past perfect* çekimde olsun ve bizden bu cümlelerin bağlacını bulmamız istensin. Seçenekler arasında bulunan sonuç bağlaçlarının (*however,*

therefore, so, nevertheless vs.) doğru cevap çıkma ihtimalleri son derece zayıftır. Zira, *past perfect tense* iki geçmiş olaydan ilk gerçekleşeni (nedeni) anlatmak için kullanılır. Halbuki, sonuç bağlaçları, adı üzerinde, iki geçmiş olaydan ikincisine, yani sonuca işaret ederler. Aşağıda, bu formüle uygun bir soru verilmiştir:

*We **ate** all that we were offered at the dinner, we **hadn't had** anything to eat the whole day.*

A) *for (=because)* B) *however* C) *therefore*

Yukarıda yapılan açıklamaların ışığında, örnek sorunun doğru cevabı A seçeneğidir,

*Zaman zarflarıyla ilgili bilginiz, 'Yesterday için *simple past* ve now için *present continuous tense* gerekir' diyebilmekten daha ileri gitmelidir. Bazı *tense*'leri ya da *modal* fiilleri hatırlatan ipucu zarflarını bilmelisiniz.

Örneğin, *before long (=soon) future tense*'te kullanılır (*We'll know who the murderer is before long*). Bir aktarım cümlesinde ise *will* yerini *would*'a bırakır (*He said they would know who the murderer was before long*),

*Olumlu cümleye olumsuz anlam veren *yet* zaman zarfını da unutmamak gerekir. Bildiğiniz gibi *yet*, yaygın olarak *present perfect* çekimli olumsuz cümlelerde ya da soru cümlelerinde kullanılır:

Has he arrived yet? I haven't seen him yet.

Ancak, aşağıdaki örneklerde *yet* olumlu bir cümleyi tek başına olumsuz yaparken, eylemin henüz gerçekleşmediğini, geciktiğini vurgular:

He is yet to come! (Hala gelecek! Geleceğini söyledi ama daha ortada yok.)

We have yet to hear from the Ministry. (Bakanlık'tan haber bekliyoruz/ Bakanlık'tan daha haber gelmedi; elimiz kolumuz bağlı.),

*Fiilleri sadece ismen tanıyor ve hangi özel yapılarla ve zaman çekimleriyle birlikte kullandıklarını bilmiyorsanız, ÜDS sınavındaki başarınızı yok yere geciktirmiş ya da tehlikeye atmış olursunuz. Kimi fiillerin belirli zamanlarda (özellikle *present continuous* ya da *present perfect*) çekimleri ya hiç yoktur ya da çok nadirdir. Çoğunluğunu duyu/duygu fiillerinin (*understand, hope, own, owe=borçlu olmak, see, think* vs.) oluşturduğu bu fiilleri tanımalısınız,

*Kimi fiiller belirli bazı bağlaçların ilgi alanına girerler. Örneğin, bir bağlaç sorusunda *act, behave, look, treat* fiilleri varsa, akla ilk gelen *as if=as though* seçeneği olur. Benzer şekilde, *ask, wonder* ve *doubt* fiilleri de *whether* ile yaygın olarak kullanılırlar,

*She **treats** her cat **as if** it were her own child.*

*He **wondered whether** his wife would recover from her illness,*

*Bazen anlamları birbirine çok benzeyen iki bağlaç yapısal özellikleriyle birbirinden ayrılır. *Until* (-e kadar) ve *by the time* (-e kadar) bağlaçları bu duruma verilebilecek güzel bir örnektir. Bu bağlaçların sadece Türkçe karşılıklarını bilerek soruyu cevaplamak mümkün değildir. Aşağıdaki iki cümleyi inceleyelim:

1. *The meeting will be over by the time we get there.*

2. *We will stay here until we find a better hotel.*

Yukarıdaki örneklerde, eşanlamlı olduklarını düşünerek *by the time* yerine *until* ve *until* yerine *by the time* kullanalım. Bu takdirde, anlam değişecek ve cümleler, Türkçe çevirileri doğru gibi görünse de İngilizce açısından hata içereceklerdir:

1. **Oraya varana kadar toplantı (sürekli) bitmiş olacak.**

2. **Daha iyi bir otel bulana kadar (bir defaya mahsus/bir an için) burada kalacağız.**

Örnek cümlelerin çevirisinden de anlaşılacağı üzere, ***by the time*** bir eylemin belli bir tarihe/saate kadar sadece bir kez gerçekleşeceğine işaret ederken (*I'll be back by six o'clock*), ***until*** o eylemin devam edeceğini anlatır (*I'll wait for you until six o'clock*). Bu nedenle *until*'li bir yan cümle, bağlandığı ana cümlede *wait*, *study* gibi devamlılık gösteren fiiller ister. *By the time* kalıbının ana cümlesinde ise *leave*, *come back*, *arrive* gibi anlık fiillerin bulunması gerekir,

*Gramer sorularında adayların gözden kaçırdıkları bir diğer önemli konu ise bağlaçlı cümlelerdeki *punctuation marks*, yani noktalama işaretleridir (virgül, noktalı virgül vs.). Örneğin *therefore*, *however* gibi sonuç bağlaçları (*co-ordinating conjunctions*), bağlandıkları ana cümleden noktalı virgül ile ayrılırlar. Bu kurala uyan ve uymayan bağlaçların iyi tanınması gerekir. Ayrıca, bağlaç sorularında birbirine paralel ya da zıt olan sıfatlara/zarflara da dikkat edilmelidir. Bu sayede sorunun çözümü kolaylaşır ve aynı anda birden fazla seçenek elenebilir. Aşağıdaki soruyu inceleyelim:

A few of what the tribesmen narrated were soundly based on observation and experience;, ***most*** were fanciful stories which they seemed to have made up.

A) *because* B) *although* C) *however* D) *therefore*

Burada noktalı virgül, virgül arasında yer alabilecek iki bağlaç vardır (1. *however*, 2. *therefore*). Bu bağlaçlardan zıtlık (***a few ≠ most***) anlatan ilki (*however*) doğru cevaptır. Bu kurallardan haberdar olmayan bir aday, A, B ve D seçeneklerini gereksiz yere değerlendirmeye alacak (yani bu bağlaçların taşıdığı anlamı soru cümlesine yükleyip cümleyi tercüme etmeye çalışacak) ve bilmediği bir sürü kelime ve yapı arasında boğularak vaktini ve umudunu yitirecektir,

*Karşılaştırma (*comparison*) cümleleri ve pekiştiriciler (*intensifiers*) gramer sorularının vazgeçilmez konularındandır. Nispeten kolay bir konu olmasına rağmen, birkaç basit kuralı bilmemek bu tür sorularda gereksiz hatalara ve puan kayıplarına neden olur. Örneği inceleyelim:

The interview went worse than I had expected.

A) more B) far C) many D) much more

Worse, badly zarfının (ya da *bad* sıfatının) ikinci derecesi (*comparative degree*) olduğundan kendi içinde *-er* eki taşır, yani *more* zarfına ihtiyaç duymaz. A seçeneği bu nedenle hatalıdır. *Many*, bir karşılaştırma cümlesinde sadece sayılabilen isimlerle birlikte pekiştirici olarak kullanılabilir (*We have many more problems than you think we do.*). *Much* tek başına pekiştirici görev üstlenebilir (*The interview went much worse than I had expected.*), ancak *more* bizi tekrar A seçeneğine götürüyor ve işi bozuyor. *Far*, ikinci derece sıfat ve zarflarla kullanılan bir pekiştirici olup yukarıda verilen örnek sorunun doğru cevabıdır (B seçeneği),

**Far* pekiştiricisini bilince, *by far*'ı öğrenmemek olmaz. *By far, superlative degree* için uyarıcı/hatırlatıcıdır. Bu pekiştiricinin kullanıldığı bir karşılaştırma sorusunda doğru cevap, *the most, the best* gibi en üstünlük derecesinde çekilmiş sıfat/zarf içeren bir seçenek olacaktır. Benzer şekilde, üçüncü derece sıfat/zarf içeren bir soruda pekiştirici bilgisi sınıyorsa, *by far* diğer seçenekler arasından hemen öne çıkacaktır:

*Your son is **by far the most difficult** student I have ever had to teach.*

Yukarıda, gramer sorularında dikkat edilmesi gereken bazı incelikleri aktarmaya çalıştık. Şimdi dilerseniz, Deneme Sınavı'nın çözümlerine geçelim.

Soru 1. We read continually about global warming to virtually every significant weather event that these days.

- A) having been linked / is occurring
- B) being linked / occurs
- C) to be linked / occurred
- D) linking / would occur
- E) to have been linked / had occurred

Çözüm 1. Doğru cevap: B.

İndirgeme (*reduction*) ve *tense* bilgisini aynı anda sınavan bir soru.

A seçeneğinin ikinci kısmındaki *is occurring*, sorunun sonunda yer alan *these days* zaman zarfı ile uyuyor. Ancak, birinci kısımdaki *having been linked* indirgemesi geçmiş anlattığı için hem soru girişindeki *continually*, hem de *these days* zaman zarfları ile tezat oluşturuyor. Çünkü bu indirgemenin çıkış noktası çoğunlukla *past perfect tense*'tir. Örneği inceleyelim:

***Having been refused* access to her children, the mother had to go to court. (Çocuklarını görmesine izin verilmediği için anne mahkemeye başvurmak zorunda kaldı.)**

İndirgenmiş kısmın tam açılımı aşağıdaki gibidir:

As she had been refused...

Görüldüğü gibi, A seçeneği, taşıdığı past perfect orijinli indirgeme nedeniyle yanlış cevaptır.

B seçeneğindeki *being linked* indirgemesinin continuous bir tense'e ait olduğu belli. Buna göre, sorunun açılımı aşağıdaki gibi düşünülebilir:

We read continually about global warming which is being linked...

Seçeneğin ikinci kısmında bulunan *occurs simple present* çekilmiştir. Bu, ilk bakışta *these days* zaman zarfıyla tezat oluşturan bir seçim gibi görünüyor. Ancak, *occur* fiili taşıdığı anlam gereği (meydana gelmek, oluşmak, ortaya çıkmak) genellikle *simple present* çekim alır. Bu nedenle, doğru cevap B seçeneğidir.

C seçeneğinde *to be linked (to be V3)* indirgemesi en yaygın olarak aşağıdaki ifadelerden sonra kullanılır:

*Üçüncü dereceden bir sıfat (en üstünlük derecesi):

He was the youngest officer who was awarded a medal for bravery.
He was the youngest officer to be awarded a medal for bravery.

**The only* ifadesi:

She was the only journalist who was allowed access to the bilateral talks (ikili görüşmeler).
She was the only journalist to be allowed access to the bilateral talks.

**The first, the second, the last* gibi sıra sayı sıfatları:

Neil Alden Armstrong was the first human who set foot on the moon.
Neil Alden Armstrong was the first human to set foot on the moon.

(Hatırlatma: Örnekte aktif fiil kullanıldığı için indirgeme *to V1* şeklinde gerçekleşti.)

C seçeneğinde ayrıca zaman uyumsuzluğu var: *these days* zaman zarfı ve *simple past* çekimli *occurred* fiili.

D seçeneğinde indirgeme aktif. Bize pasif lazım. Çünkü aktif bir fiil kendisinden sonra büyük çoğunlukla nesne alır. Soruda ise *link* fiilini nesne takip etmiyor. Örneği inceleyelim:

The study links liver cancer (=nesne) with the hepatitis B virus.
Liver cancer is linked (Nesne yok!) to the hepatitis B virus.

D seçeneğindeki *would occur* kipi (*modal verb*) ise daha ziyade şart (*if clause*) ya da aktarım (*reported speech*) cümlelerinde karşımıza çıkar. Burada kullanılması doğru değil.

E seçeneği için C'nin açıklamasına geri dönmek gerek. Ayrıca, buradaki *to have been linked* indirgemesi (*past participle*) geçmişini anlatıyor. Bu da cümlenin gelişine aykırı.

Paper is known to have been invented by Egyptians.

Yukarıdaki örnekte *to have been+V3* kullanımı yerindedir, çünkü kağıdın Mısırlılar tarafından bulunuşu geçmişte kalmış bir olaydır.

Soru 2. If the discovery, it speculation that the Galaxy is teeming with life.

- A) had been confirmed / would fuel
- B) will be confirmed / will have fuelled
- C) is confirmed / will fuel
- D) has been confirmed / has fuelled
- E) was confirmed / would have fuelled

Çözüm 2. Doğru cevap: C.

Düzenli bir *if*li cümle sorusu.

Önce şart cümlelerinin üç ayrı tipinde yan cümle ve ana cümle arasındaki *tense* ve model fiil (kip) ilişkisini hatırlayalım:

Tip 1	If	(yan cümle) +	simple present present continuous present perfect (nadir) can / should / must / have to / am-is-are to + V1
		(ana cümle) +	simple future simple present future continuous can / may / should / must
Tip 2	If	(yan cümle) +	simple past past continuous could / had to / was-were to + V1
		(ana cümle) +	would / could / might would be + Ving would have to
Tip 3	If	(yan cümle) +	past perfect past perfect continuous could have +V3 (nadir) / had had to / should have + V3 (çok nadir)
		(ana cümle) +	would/could/might + have + V3 would have been + Ving would have had to

A seçeneği 3/2 (Üçer iki şekilde okuyunuz!) bir *if*li cümle için uygun düşebilecek özel bir durum. Bu tür bir şart cümlesinde, ana cümle **now, nowadays, today** gibi şimdiki zamana ait bir zarf içerir. Örneğin:

If you had listened (3. tip) to your doctor, you wouldn't be suffering (2. tip) from ulcer now.

B seçeneğinde, *if* li yan cümle için *simple future tense* kullanımı hatalı. Ayrıca, ana cümle için *future perfect* kullanılmış. Bu zamanı, neredeyse hep *by the time* kalıbı içerisinde gördüğümüzü hatırlayacaksınız. Örneğin:

By the time the ambulance arrives, the casualty (kazazede) will have already died.

C: Doğru cevap C seçeneği, 1. tip şart cümleleri için uygun bir tense ikilisi taşıyor. Sorunun ana cümlesindeki (*is teaming*) şimdiki zaman çekimi, bu seçimin doğru olduğunu gösteriyor.

D seçeneğinin birinci kısmında bulunan *present perfect*'in şart cümlelerinde kullanımı yaygın değildir.

a. If you live in an area for ten years, you will know many people.

b. If you have lived in this area for ten years, you should have known many people by now.

İlk örnekte (a), her zaman mümkün olabilecek bir durumdan söz ediliyor:

Bir semtte on yıl oturursanız, orada bir çok insan tanırırsınız.

İkinci örnekte (b) ise şu an söz konusu olan özel bir durum var:

Eğer bu semtte on yıldır oturuyorsanız (gerçekten öyleyse), şimdiye kadar bir çok insanı tanımış olmalıydınız.

Bu durumun genel bir gerçek olmadığı açık. İşte bu nedenle, *present perfect* çekim (a) örneğine değil, (b) örneğine uygun düşer.

D seçeneğinin ikinci yakasında yine bir *present perfect* çekim var. Bu ve diğer gerçek zamanlar (*simple past, past perfect, present continuous* vs.), varsayımların, tahminlerin ya da kurguların anlatıldığı *if* li cümlelerin ana cümle kısmında yer almazlar.

E seçeneği 2/3 (İkiye üç şeklinde okuyunuz!) düzensiz bir *if* li cümle. Bu tür bir şart cümlesi, *present time*'da değişmeden kalan bir durumun kurgusu için kullanılır. Örneği inceleyelim:

If you weren't (2. tip) so lazy, you would have passed (3. tip) the exam easily. (Gerçek durum: You are lazy. You failed the exam.)

Örnekte, tembellik kalıcı bir durum ya da kişinin değişmez karakter özelliği olarak görüldüğü için 2. tipe uygun çekim yapılmış. Ancak, sınavdaki başarısızlık artık geçmişte kalmış ve geri dönüşü olmayan (*irreversible*) bir durum.

Soru 3. Often the need to clean up the atmosphere through major environmental disasters of which the London smog of 1952 still a prime example.

- A) was realised / remains
- B) has been realised / remained
- C) would be realised / would remain
- D) was being realised / will remain
- E) had been realised / has remained

Çözüm 3. Doğru cevap: A.

Biraz karışık bir tense sorusu. Çözümü dikkat gerektiriyor.

A seçeneğinin ilk kısmındaki *simple past*, *often* zarfı ile ilk bakışta tezat, çünkü bu zaman zarfını çoğunluk *simple present* çekilmiş cümlelerde görmüştüzdür. Ancak *simple past*, *often* ve benzeri sıklık zarfları ile de kullanılabilir.

During my university years, I often spent the weekends with my family.

Bu tür sorularda, adayların düştüğü diğer bir yanılgı ise *simple past tense* için mutlaka bir zaman zarfı aramaları (*yesterday, two years ago vs.*) ve bu tür bir zarfın yokluğu halinde *simple past* taşıyan seçeneklere şans tanımamaları. Bir zaman zarfı belli bir *tense*'e ait ipucu verir ama o *tense*, herhangi bir zaman zarfı olmadan da kullanılabilir:

This house belonged to us, but we sold it.

The Nato summit (zirve) held in Istanbul caused a lot of turmoil (kargaşa).

A seçeneğinin ikinci kısmında geniş zaman var. Bu zaman, *still* zarfı ile uyumlu. Ancak, hem 1952 ifadesiyle, hem de cümle girişindeki *simple past* çekim ile uyumsuz. Bunu kısaca açıklamamız gerekiyor:

- a. Soruda bulunan sıfat cümlesinin *tense* açısından ana cümleye bire bir uyumlu olması gerekmez:

*These **are** the questions of the exam which I **failed** last year.*

- b. Soruda, 1952 Londra sanayi sisinin (*London smog of 1952*) hala önemli bir örnek (ibret!) olma özelliğini koruduğu anlatılmış.

Önemli not: *Often* ve *sometimes* sıklık zarfları cümle başında bulunabilir. Ancak, genel olarak zaman zarfları (*always, usually, never vs.*) ana fiilden önce kullanılır. *Never*, cümle başında devrik biçimiyle de karşımıza çıkabilir:

Never have I seen such a beautiful scenery (manzara).

Bu açıklamalara göre, A seçeneği doğru cevaptır.

B seçeneğindeki iki *tense*'in (*present perfect* - *simple past*) çoğunluk *since* bağlacı ile bir araya geldiğini hatırlayalım.

We have had plenty of bad news from Iraq since it was invaded by the US troops.

Bu kuralın bozulduğu durumlar da vardır. Ancak, *often* zarfını cümle başında gördüğümüzde *present perfect tense*'e değil, *simple present* ya da *simple past*'a şans tanıyınız.

Often we play football at the weekends.

We have often played football this summer.

C seçeneğinin iki yakasında da *would* kipi var. Bu, Bülent Ecevit ile Deniz Baykal'ın yan yana gelmesi gibi bir durum, yani mümkün değil.

D: *Realise* fiili farkına varmak anlamında *continuous tense*'lerde çekilmez. Bunu takip eden *future tense* uyumsuzluğu da cabası.

E: *Past perfect tense*, *simple past* geçiş olmadan kullanılamaz. Bu nedenle, *past perfect* ve *present perfect* arasında sadece isim benzerliği olup akrabalık söz konusu değildir.

I felt too tired that morning. Because I hadn't had enough sleep the night before.

4. During the past 40 years, hydroponic farming considerably in a number of areas where temperatures are too extreme for ordinary agriculture.

- A) had progressed
- B) has progressed
- C) progresses
- D) would have progressed
- E) is progressing

Çözüm 4. Doğru cevap: B.

Çok kolay bir *tense* sorusu. Kurtarma sorusu da diyebilirsiniz. Soru girişinde bulunan *during the past 40 years* zaman zarfı, bizi, hiçbir kuşkuya yer bırakmadan *present perfect*'e götürüyor.

3. Kelime soruları için ortak açıklama ve çözüm teknikleri (5, 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21. sorular)

Kelime (isim, sıfat, zarf, fiil, edat [*in, on, under vs.*] ve *phrasal verb* [*turn down, take up vs.*]) sorularını cevaplayabilmek için önce soru cümlesini iyi anlamak gerekiyor. İş bununla da bitmiyor: Seçeneklerde verilen kelimeleri de (isim, edat, *phrasal verb vs.*) anlamları ve görevleri açısından iyi tanımak gerekiyor. Bunların hepsini bilmeniz tabii ki mümkün değil ama bazı ipuçlarına dikkat ederek bu sorulardan hiç değilse bir kaçını çözebilmelisiniz.

*Bazı fiil, sıfat ya da isimler belirli edat (*cope with*=üstesinden gelmek) ya da edat gruplarıyla (*put up with*=katlanmak) birlikte bulunur. Bu ikili ya da üçlü ifadelerden **yaygın** kullanılanları bilmek sizi, saniyeler içerisinde doğru cevaba götürür. Bazen, bir paragraf tamamlama ya da metin inceleme sorusundan bir puan alabilmek için ne kadar uğraşmak gerektiğini hatırlarsanız, aşağıda örneklerini verdiğimiz kimi ikili ya da üçlü ifadeleri ezberlemenin önemi daha da iyi anlaşılır. Örnekler, önceki yıllarda yapılan ÜDS/KPDS sınavlarından alınmıştır.

Fiil + (bir ya da birden fazla) edat

deal with
appoint to (atamak)
apply to (uygulamak)
find out
bring up (yetiştirmek)
bring about (ortaya çıkarmak)
depend on
confer on (ödül vs. vermek)
research into
take into (account)
stand up against (karşı durmak)

Sıfat + edat

crucial/vital/essential to
vulnerable/susceptible to (savunmasız)
different from

İsim + edat / Edat + isim

impact on
on display

Bazı sık kullanılan ikililer

maintenance and repair
hardly surprising
use increasingly

*Bazı kelime sorularında boşluktan sonra tarih, toplam süre ya da miktar belirten bir ifade varsa, seçenekler arasındaki *roughly/exactly* gibi yaklaşık bir değer ya da kesinlik anlatan sıfat ve zarflara şans tanıyınız:

*It is **roughly** two decades (on yıl) since AIDS caught the public's attention.*

*Bazen soruda kullanılan bir bağlaç, boşluğu dolduracak kelime hakkında önemli bir ipucu verir. Aşağıdaki formülleri ve örnekleri inceleyelim (Bu açıklamalar en asgari düzeyde kelime bilgisi esas alınarak hazırlanmıştır):

Formül 1: olumlu ifade + zıtlık (*although, however* vs.) + olumsuz ifade

Soru: A few people **enjoyed** the exhibition, **but** the majority were clearly

- A) favourable B) admirable C) impartial
D) disappointed E) relieved

Doğru cevap *enjoy* fiilinin zıttı olan D seçeneğidir.

Soru *enjoyed* (olumlu ifade) ile başlamış ve *but* zıtlık bağlacı ile devam etmiş. D seçeneği taşıdığı olumsuz anlam nedeniyle hemen öne çıkıyor. C ve E seçeneklerinde verilen kelimeleri bilmeseniz de, A (*favourable*=elverişli) ve B (*admirable*=takdire değer) seçeneğinin doğru cevap olmadığı kesin. Bu nedenle, A ve B seçenekleri ile hiç vakit kaybetmemelisiniz.

Formül 2: olumlu ifade + ekleme (*and, besides* vs.) + olumlu ifade

ya da;

olumsuz ifade + ekleme (*and, besides* vs.) + olumsuz ifade

Soru: In rural areas of developing countries, women are often underfed, and they are also

- A) overworked B) rewarded C) nourished
D) praised E) rehabilitated

Doğru cevap A seçeneğidir: *underfed* (olumsuz) + *and* + *overworked* (olumsuz). Soruda kırsal bölgede ve gelişmekte olan/gelişmemiş ülkelerde yaşayan kadınlardan söz ediyor. Bu kadınların hakkında herhalde olumsuz konuşulmuş: *underfed*, taşıdığı *under-* önekinden ötürü bu olumsuzluğu teyit eder nitelikte (*underdog*=ezilen kişi, *underrate*=az değer vermek). A seçeneğinden çok emin olamasanız da B (*rewarded*=ödüllendirilmek) ve D'yi (*praised*=övülmek) değerlendirme dışı bırakmalı ve dikkatinizi A, C, E üzerinde yoğunlaştırmalısınız.

Meraklısına not: *Developing* ya da *underdeveloped* sıfatları hem gelişmekte olan, hem de gelişmemiş ülkeler için ortak olarak kullanılır. Yani, İngilizler ve Amerikalılar için iki tür ülke vardır: *developed*=gelişmiş ve *developing* ya da *underdeveloped*= gelişmekte olan ya da gelişmemiş.

Soru 5. Dust and other particles suspended in the atmosphere come in a bewildering range of sizes, minuscule particles of partially burned fuel relatively massive grains of pollen.

- A) with / from B) of / over
C) from / to D) at / by
E) into / of

Çözüm 5. Doğru cevap: C.

Bir edat sorusu. *Range* fiilinin *from-to* edat ikilisiyle birlikte kullanıldığını hatırlamak işi kolaylaştırıyor.

In this shop computers range in price from \$ 100 to \$ 3000. (Bu dükkanda bilgisayar fiyatları 100 dolardan 3000 dolara kadar değişiyor.)

Soru 6. Once chemists had developed techniques to peer the heart of chemical reactions, they opened a whole new world for study.

- A) for / on B) up / in
C) at / with D) into / up
E) in / for

Çözüm 6. Doğru cevap: D.

Bir *phrasal verb* sorusu.

peer into: to look with effort into (something)
peer at: to look closely at something or someone

open up: ufuk açmak

That chance meeting opened up new possibilities for me.

open on/onto: -e açılmak

The window opens onto a beautiful view of the Marmara Sea.

Soru 7. photographers require short exposures to capture fast moving objects, chemists need short laser pulses to study rapid reactions.

- A) In contrast B) In spite of
C) In case D) Since
E) Just as

Çözüm 7. Doğru cevap: E.

Bilenle bilmeyeni ayıran bağlaç sorularına gelmiş bulunuyoruz.

A: *In contrast* (zıddına, aksine), *sentence connector* türü bir bağlaçtır ve iki cümle ortasında kullanılır. İki cümlenin başında yer alması isteniyorsa *to/with* edatı + isim/isim cümlesi gerekir. Örnekleri inceleyelim:

İki cümle ortasında: *Our system seems very old-fashioned. In contrast, theirs is up-to-date.*

Cümle başında 1: *In contrast with their **system (isim)**, ours seems very old-fashioned.*

Cümle başında 2: *In contrast to **what he promised (isim cümlesi)**, he gave the job to someone else.*

B: *In spite of* kendisinden sonra isim ya da isim cümlesi ister. Soru girişi ise bir tam cümledir.

In spite of his illness, he didn't miss the class.

Eğer *in spite of* bağlacı, *the fact that* eki ile birlikte verilmiş olsaydı, o zaman bir tam cümleye bağlanabilirdi:

In spite of the fact that he was ill, he didn't miss the class.

C: Tedbir + *in case* + tehlike. Soru cümlesinde ne tehlike, ne de tedbir görünüyor.

I always use two alarm clocks in case one of them doesn't go off.

I will buy some more bread for dinner in case an unexpected guest should turn up.

D: *Since*'in bildiğimiz iki görevi var:

1. *Since (-den beri) I got married, I have been working in two jobs. (since + simple past→ana cümlede present perfect/present perfect continuous)*

2. *Since (=Because) I have lost my job, I feel down and upset.*

Soru cümlesindeki tense ilişkisi, *since* bağlacının birinci görevinde kullanılmasına izin vermiyor. Ayrıca, soru cümlesinin anlamına kabaca bakarsak bunun, neden-sonuç ilişkisine değil, bir benzetme ya da karşılaştırmaya işaret ettiğini görebiliriz: *photographers-chemists; short exposures-short laser pulses; fast-rapid.*

E: *Since*'e benzer şekilde *just as*'in de iki görevi var:

1. *Just as (=While) I was leaving work, some people came to deliver goods (mal, yük).*

2. *We are scared of mice just as (benzetme) they are of us. (Biz farelerden nasıl korkuyorsak, onlar da bizden korkarlar.)*

Just as people need nourishment (gıda) to give them energy, computers rely on (bağlı olmak) electricity to perform their duties.

Soru cümlesinde yer alan ve D seçeneğinin sonunda sözünü ettiğimiz benzetme, *just as* bağlacının ilgi alanına giriyor. Bu nedenle doğru cevap E seçeneğidir.

Soru 8. According to neo-Darwinism, mutation is recognised as the ultimate source of genetic variation, natural selection is given the dominant role in shaping the genetic make-up of populations.

- A) however B) although
C) whether D) before
E) unless

Çözüm 8. Doğru cevap: B.

Sınavın ikinci bağlaç sorusu. Birbirine yakın anlam taşıyan iki seçenektan biri doğru cevap olarak verilmiş. Buradaki bağlaçlar önceki soruda karşılaştıklarımızdan farklı. Maazallah, cümlelerin anlamından hareket edip de soruyu çözelim dersek, yandık ki ne yandık!

A (*however*:zıt-sonuç) ve **B** (*although*:zıt-neden) seçeneklerinde, anlamca birbirlerine yakın sayılabilecek iki bağlaç var. Ancak, *however* zıt-sonuç bağlacı görevinde kullanılıyorsa, bağladığı iki cümlelerin başında değil, ortasında bulunur.

She was feeling unwell. However, she didn't miss the meeting. (Cümle şu şekilde de yazılabilir: She was feeling unwell; however, she didn't miss the meeting.)

Örnekte *although*, *however* ile pekala yer değiştirebilirmiş gibi görünüyor. Ancak, bu durumda anlam bozulacaktır:

She was feeling unwell although she didn't miss the meeting. (Toplantıyı kaçırmamasına rağmen kendisini kötü hissediyordu.)

Doğru cümle kuruluşu aşağıdaki gibi olmalıydı:

Although she was feeling unwell, she didn't miss the meeting. (Kendisini kötü hissetmesine rağmen toplantıyı kaçırmadı.)

Although bağlacı iki cümlelerin ortasında da kullanılabilir. Ancak bu durumda, *although* bağlı bulunduğu cümle ile birlikte yer değiştirmelidir:

She didn't miss the meeting although she was feeling unwell.

Soru cümlesinin başında yer alan *According to ...* ifadesi bir bağımsız cümle değil, sadece bir edattır. Kendisini izleyen bağlaç açısından her hangi bir önem taşımadığı için yok sayılmalıdır. Dolayısıyla, A seçeneğindeki *however*'ın kendisinden önceki değil, sonraki iki cümleyi bağlaması istenmektedir. Bu da, bir istisna hariç, mümkün değildir: **however + sıfat/zarf**. Örneği inceleyelim:

However (No matter how) good his intentions may be, be cautious (temkinli, dikkatli) of him, and do not support him unconditionally (kayıtsız şartsız).

Ne kadar iyi niyetli olsa da, ...

Bu görevde kullanıldığı zaman *however, no matter how* ile yer değiştirebilir.

B: Soru cümlesinde iki farklı nesne için aynı anlama gelebilecek sıfatlar kullanılmış: *mutation* için *ultimate* (nihai, en son, en üstün) ve *natural selection* için *dominant*. Bu durum, *although* için uygun bir ortam yaratıyor.

Although Brazilians have the best footballers in the world, they were unable to win the 2006 Cup.

Although bağlacının yukarıda açıkladığımız özelliğini hatırlamak ve bunu soruda fark edip doğru cevabın B olduğunu anlamak kolay değil. Bu nedenle biz, cümlenin anlamına bağlı kalmadan, diğer seçenekleri de yapısal özellikleri açısından irdelemeye devam edeceğiz.

C: *Whether* iki **tam** cümlenin başında yer alıyorsa, zıt neden bağlacı görevindedir.

1. *Whether you leave today **or not / or stay till tomorrow morning**, you will have to pay the same amount of money for the hotel room. (İster bugün ayrılın, ister yarın sabaha kadar kalın, ...)*

2. *Whether we go by bus or by train, it will take us 6 hours to get to Ankara.*

Bu görevdeyken, *whether* bağlacı, 1. örnekte olduğu gibi **or not** ya da **or + ikinci sırada tercih edilen eylem**'le birlikte karşımıza çıkar:

*Whether you like it **or not / or hate it**, ... (İster beğen, **ister beğenme / ister nefret et**, ...)*

Whether bağlacı, ayrıca, **whether + tam cümle (= özne) + yüklem + tümleç** formülüne uygun bir cümle yapısı içinde de karşımıza çıkabilir. Bu tür bir yapıya **noun clause**, isim cümlesi dendiğini hatırlayacaksınız.

Whether he is on our side is uncertain at the moment.

Whether he is on our side (özne) + is (yüklem) + uncertain... (tümleç)

Bizim tarafımızda olup olmadığı henüz belli değil.

Soru cümlesindeki yapı yukarıdaki örneklerin hiçbirisine benzemiyor.

D: *Before* bağlacı sorudaki iki *present* cümleyi bağlamak için pekala kullanılabilir. Ancak, soruda çok özel iki durumdan söz edilmiş. *Before* ve benzeri zaman bağlaçları hem yan, hem de ana cümlesi geniş zaman çekimli bir birleşik cümlede kullanılıyorsa, özel durumlardan ziyade, genel gerçeklere, alışkanlıklara vs. işaret ederler. Bu, kesin bir kural olmamakla birlikte, sınavın tarzı gereği sıkça karşılaştığımız bir durumdur.

We see a lightning (yıldırım) before we hear its noise.

Before I have breakfast, I always feed my cat.

E seçeneğinde **unless=if not** (-medikçe/-madıkça) bağlacı var. Bu bağlaç, genellikle ana cümlede olumsuzluk ekleri ister: *will not, cannot, may not, should not* vs. Soru cümlesi, *unless* bağlacını çağrıştıracak hiçbir unsur taşıyor.

Unless you find a better one, you should not quit (ayrılmak, bırakmak) your job.

Soru 9. Networks without controlled access can ensure the security or privacy of stored data, keep network resources from being exploited by "hackers".

- A) neither / nor B) so / as
C) only / but D) rather / than
E) also / but

Çözüm 9. Doğru cevap: A.

Neither/nor ikilisi sınavda sıkça sorulan bir bağlaç.

A: Soru cümlesinde verilen *without* edatı olumsuz yapıya işaret ediyor. Gerçi cümlenin devamında kullanılan *or* bağlacı ilk bakışta duraksamamıza neden oluyor, ama burada herhangi bir hata yok. Çünkü yokluğuna işaret edilen üçüncü bir nesne varsa, *or*, *neither/nor* ikilisine yardımcı olmak için göreve çağrılır:

Neither the place of the restaurant **nor** the meals **or** drinks served were suitable for such an occasion.

Ne restoranın yeri, ne de sunulan yemek ve içkiler böyle bir kutlama/özel gün için uygundu.

The patient can neither see or hear, nor breathe properly.

B: *So/as* ikilisi iki farklı yapıyı akla getiriyor:

1. *I talked to him so as to (=in order to) persuade him to help us.* (Amaç bağlacı görevinde kullanılmış.)
2. *She is not so clever as you think.* (1. derece sıfat karşılaştırması. *As ... as* hem olumlu hem olumsuz cümlelerde kullanılırken *so ... as*'in kullanımı olumsuz cümlelerle sınırlıdır.)

Bu örnekler göre, *B* seçeneğindeki *so/as* ikilisi ne amaç anlatmak için, ne de sıfat karşılaştırmak için kullanılmış olabilir. Çünkü amaç anlatırken *so/as* ikilisinin arasına başka hiçbir kelime girmiyor. Karşılaştırma yapıyorsa, cümle olumsuz ek alıyor ve ikilinin arasında bir sıfat bulunuyor.

C seçeneği *not only/but also* (*correlative conjunction*) bağlacına benzetilmeye çalışılmış. Ancak, *only/but* şeklinde bir bağlaç yok.

Not only is she beautiful, but she is also very kind-hearted. (Cümlenin düz hali: *She is not only beautiful, but she is also very kind-hearted.*)

D seçeneğinin hatasını *rather than*'li birkaç örnekle gösterelim:

We stayed home and watched TV rather than go out in the rain.

We were discouraged, rather than encouraged, by her words.

Örneklerden de anlaşılacağı üzere, *rather than* ikilisi çoğunlukla bir arada kullanılır. Soru cümlesi iki ayrı boşluk içerdiği için *rather than*'in ayrılması gerekiyor. Bu, *would rather* kalıbında mümkün olabilir:

I would rather die than marry him.

She would rather keep on telling her same old stories than listen to anything new from others.

E: Bu seçenekte, *not only/but also* ikilisine benzetme var ama ortada bağlaç yok. (Bkz. C seçeneği)

Soru 10. The research team was relieved to learn that the results of the experiment were in their expectations.

- A) competition with B) place of
C) favour of D) excess of
E) accord with

Çözüm 10. Doğru cevap: E.

Soruda, *prepositional phrase* olarak adlandırabileceğimiz ve sıkça kullanılan edat + isim türünden seçenekler var. Bu *phrase*lerin hepsi de kendilerinden önce *in* edatı alırlar.

A: *in competition with*: (birisi) ile rekabet halinde

We are in competition with several other companies for the contract.

B: *in place of*: (birisinin/bir şeyin) yerine, *instead of*

*The chairman was ill, so I spoke **in place of him/in his place**.*

C: *in favour of*: lehine, lehte

There were 345 votes in favour of the motion (önerge) and 65 against.

D: *in excess of*: (bir şey)-den fazla, (bir şey)-i aşan

We were driving at speeds in excess of 100 km.

E: *in accord with*: (bir şey)-e uygun, *in agreement with*

The decision taken by the subcommittee is not in accord with the policy of the main committee.

Soru 11. Any magnet, whether it is in the shape of a bar or a horseshoe, has two ends, called poles, the magnetic effect is strongest.

- A) which B) what
C) how D) where
E) that

Çözüm 11. Doğru cevap: D.

Soru, *relative clause* (sıfat cümlesi) bilgisini sınıyor.

A: Sorudaki *poles* kelimesinden sonra virgül olmasaydı *which=that* deyip iki seçenektan aynı anda kurtulmak mümkündü. Ancak, virgülden sonra *that* ilgi zamirinin kullanılmaması sadece E seçeneğini elememizi sağlıyor. Diğer ilgi zamiri *which*'i irdelemek zorundayız. Eğer doğru cevap A olsaydı, bu takdirde *poles* ismini izleyen cümlede *which, poles* yerine geçmiş olurdu. *Which* ile başlayan bu sıfat cümlesini aşağıya tekrar yazıp, daha sonra bunu bir bağımsız cümle olarak düşünelim:

..., *which the magnetic effect is strongest.*

*The magnetic effect is strongest **poles**.* (Manyetik etki **kutuplar** güçlüdür.)

Bir hata olduğu açık. Doğrusu şöyle olmalıydı:

*The magnetic effect is strongest **at the poles**.* (Manyetik etki **kutuplarda** güçlüdür.)

O halde, sadece *which* ilgi zamiri yetmiyor; *at which* ya da *where* gerekiyor ki bu da doğru cevap olan D seçeneğinde verilmiş.

..., *where (at the poles) the magnetic effect is strongest.*

B seçeneğindeki *what*, sıfat cümlesinde ilgi zamiri olarak kullanılmış. Kendisinden önce ne virgül, ne de isim ister. Çünkü *what* o ismin yerine geçer, onu içinde barındırır:

1. He gave me **what (=the thing that)** I wanted.

2. You have **what (=the thing that)** I need.

Birinci örnek cümledeki adamın bana verdiği şey bir kitap olsun. Bu durumda, aşağıdaki birinci cümle kuruluşu yanlış, ikincisi doğru olacaktır:

1. He gave me the book **what** I wanted.

2. He gave me the book **that** I wanted.

C: *How* bir isim cümlesi bağlantı elemanıdır (*subordinating conjunction*). Ana cümleden virgülle ayrılması hatalıdır. Ayrıca, bu elemanın kullanılabilmesi için ana cümlede kimi fiil ya da sıfatların bulunması gerekir:

wonder, ask, teach, learn, know, want to know, see (anlamak)
surprised, amazed (hayret etmek), puzzled/confused (şaşırmak, kafası karışmak)

I don't see how you can expect me to lend you any more money while you still owe me £100.

Her father taught her how to drive.

D: Bkz. A seçeneğinin açıklaması.

E: İlgili zamiri *that, non-defining relative clause*'da (tanımlayıcı olmayan sıfat cümlesi) kullanılmaz. Dünya üzerinde iki kutup vardır ve bunların da tanıma ihtiyacı yoktur. *That* ilgili zamirinin kullanılabileceği ve kullanılamayacağı birkaç örnek verelim:

1. Konuşmacı: - *Have you got a grammar book **that (ya da which)** is easy to study?*

2. Konuşmacı: - *I can recommend 'English Grammar in Use', **which** is easy to study?*

Önerisine başvuru olan ikinci konuşmacı, '*English Grammar in Use*' özel bir kitap ismi olduğu ve tanıma ihtiyacı duymadığı için bu ismin yerine *that* ilgili zamiri kullanmamıştır. Ayrıca, konuşma kayda geçirilirken kitap ismi yerine kullanılan '*English Grammar in Use*' ile *which* ilgili zamiri arasında virgül bulunması kuralına uyulmuştur.

1. *I have a brother **who/that** works as an architect.*

2. *I have a brother, **who** works as an architect.*

1. örnekte, konuşmacının birden fazla (en az iki ya da daha fazla) erkek kardeşi olduğu anlaşılıyor. Zira, virgül kullanılmamış. Konuşmacı, başka mesleklerde çalışan kardeşlerini ayırarak, mimar olanı tanımlamak istiyor. 2. örnekte ise, virgülden ötürü konuşmacının tek bir erkek kardeşi olduğu ve bu özel durumdan ötürü onu tanımlamaya ihtiyacı duymadığı anlaşılıyor.

Meraklısına not: Soruda, *strongest, the* artikeli olmaksızın karşımıza çıkmıştı. *Informal* bir üslup ile konuşur ya da yazarken en üstünlük derecesine ait *the* artikeli kullanılmayabilir.

- *Hey boys, which of you is (the) strongest?*

Aşağıdaki örneklerde ise *the* artikelinin kullanımı hatalıdır, çünkü şarap ya da insan yine kendisiyle karşılaştırılmıştır. Yani, üyelerinden herhangi birine en üstünlük derecesi verebileceğimiz herhangi bir grup söz konusu değildir.

- *This wine is best when served at 16° C.*

- *He's worst when he drinks.*

Soru 12. what is generally assumed, the number of animals remaining in a threatened species may actually rise as it approaches the brink of extinction.

- A) In view of
C) Surprisingly enough
E) Due to
- B) Contrary to
D) Needless to say

Çözüm 12. Doğru cevap: B.

Soruda iki adet (C, D) yorum girişi ve üç adet (A, B, E) bağlaç var. Sırasıyla inceleyelim.

A: *In view of*, (nedeniyle, [bir durum] karşısında, [bir durumu] göz önüne alırsak) ve *due to* eşanlamlıdır. Bir soruda aynı anda iki seçenek birden doğru cevap olamayacağından A ve E seçenekleri değerlendirmeye alınmamalıdır.

In view of/Due to the high cost of living (geçim zorluğu), it is not surprising that crime (suç) is on the increase.

B: *Contrary to=In contrast to* aksine anlamında bir bağlaçtır ve isim cümlesine bağlanır. (Bkz. 7. sorunun çözümü)

C: *Surprisingly enough: It is very surprising that ...*

Surprisingly enough, the leading (iktidar) party lost the elections.

Örnekten de anlayabileceğiniz gibi, bu yorum girişinden sonra, sorudakine benzer bir isim cümlesine (*what is generally assumed*) yer yok. Yorum girişini doğrudan ana cümle izlemeliydi. İsim cümlesini çıkartarak soruyu şöyle kurmak mümkün olabilirdi:

Surprisingly enough, the number of animals .. may actually rise...

D: *needless to say*: söylemeye gerek yok ki

Aşağıdaki örnekten anlaşılacağı üzere, C seçeneğiyle ilgili yaptığımız açıklama bu ifade için de geçerlidir.

Needless to say, AIDS is still a menace (engel) to human beings all over the world.

E: Bkz. A seçeneğinin açıklaması.

Soru 13. The of bromine in the Dead Sea water is 100 times that in the ocean.

- A) extraction
C) composition
E) sufficiency
- B) concentration
D) complexity

Çözüm 13. Doğru cevap: B.

Kelime sorusu. Yapılabilecek fazla bir açıklama yok. Gramer bilgisi açısından sorudaki *that* zamirinin *the concentration of bromine* isim tamlamasına karşılık geldiğine dikkat ediniz.

A: *extraction*: (özünü) çıkarma, ekstrakte etme

olive oil extraction process (zeytinyağı elde etme, çıkarma işlemi)

B: *concentration*: bir maddenin genellikle bir başka sıvı madde içindeki miktarı, toplanma

high mercury concentrations in the water

concentration camp: esir/toplama kampı

C: *composition*: bileşim, terkip

study the exact composition of soil

D: *complexity*: zorluk, karmaşıklık

a problem of great complexity

E: *sufficiency (of/in)*: yeterlilik

When foods from different plant sources are eaten together, deficiency (eksiklik) in one is compensated for by sufficiency in another.

Soru 14. With a gestation period of six months, bats are the slowest reproducing mammal for their size and therefore especially to extinction.

- A) applicable B) reliable
C) variable D) sizeable
E) vulnerable

Çözüm 14. Doğru cevap: E.

A: *applicable*: uygulanabilir

This law is not applicable in this case.

The World Bank is encouraging projects concerning new water systems and, where applicable, the construction of new dams.

B: *reliable*: güvenilir

This piece of information has been obtained from a reliable source.

C: *variable*: (sıfat ve isim) değişken

The weather in İstanbul is variable.

Temperature was a variable in the experiment. (Deneyde, ısı değişken olarak alındı.)

D: *sizeable*: oldukça büyük, *considerable*

Akhisar is a sizeable town.

E: *vulnerable (to)*: savunmasız, tehlikelere açık

A baby is more vulnerable to infections.

Elevated (yükseltilmiş) bridges and roads are vulnerable to earthquakes.

Soru 15. Iodine remains a mysterious substance; and, the iodine in the sea is in a constant state of chemical change.

- A) comprehensively B) comparably
C) conditionally D) apparently
E) excessively

Çözüm 15. Doğru cevap: D.

A: *comprehensively*: geniş bir şekilde, tamamen, *thoroughly*

a comprehensively illustrated (resimlendirilmiş) children's book

Our report has been comprehensively rejected.

B: *comparably*: karşılaştırılabilir (bir şekilde)

comparably qualified (vasıfları olan) teachers

C: *conditionally*: şarta bağlı/koşullu olarak

The convict has been conditionally discharged (salıverilmek): he will not be punished unless he later commits a further offence (suç).

D: *apparently*: öyle görünüyor/anlaşıyor ki (Verdiğimiz bilgiden emin olmadığımız zaman kullanırız.)

She didn't say a word to me other than 'yes' or 'no'. Apparently she didn't enjoy my company (arkadaşlık).

E: *excessively*: aşırı bir şekilde, haddinden fazla bir şekilde

He is drinking excessively.

excessively high prices

Soru 16. In the steel industry there has been a progressive increase in capital outlay; but fortunately this has been by a fall in labour costs.

- A) accompanied B) conducted
C) reinforced D) rejected
E) engaged

Çözüm 16. Doğru cevap: A.

A: be accompanied by: (bir şey/birisi) ile birlikte olmak

In his concert in London, Elton John was accompanied by George Michael.

B: *conduct*: icra etmek, (resmi anlamda) yapmak

The experiment was conducted in a well-known scientific institute.

C: *reinforce*: güçlendirmek

Concrete panels are usually reinforced with steel.

D: *reject*: reddetmek, *refuse*

His offer was rejected.

The government rejected the idea of a new high speed railway.

E: *engage (in)*: (bir işle) uğraşmak, (bir işe) karışmak

He is said to have been engaged in the drug trade. (Uyuşturucu işine karıştığı söyleniyor.)

be engaged (to): nişanlanmak

Soru 17. The fuel used by ships and aircraft to bring food and drink to Britain 4 million tonnes of CO2 emissions.

- A) bangs out B) deals with
C) accounts for D) gets through
E) spends up

Çözüm 17. Doğru cevap: C.

Bir *phrasal verb* sorusu.

A: *bang out*: (düşük kaliteli bir malı) büyük miktarlarda üretmek, yüksek sesle (şarkı söylemek, bir müzik aleti çalmak)

Many Chinese factories bang out the same product year after year.

B: *deal with*: ile ilgilenmek, (bir konu) üzerinde çalışmak

The physicist deals with magnetic fields in her article.

C: *account for:* karşılık gelmek, (bir şeyin nedenini) açıklamak

At one time (bir ara) Turkey's exports to Iraq accounted for 25% of all its exports.

His illness accounts for his absence from class. (Hastalığı okula gelmeyişiini açıklıyor.)

Deyim: *There's no accounting for taste. (Zevkler ve renkler tartışılmaz.)*

D: *get through:* (bir zorluğu) aşmak, (bir sınavı) başarmak

Does anybody know how to get through the ÜDS exam?

E: *be spent up:* parasını harcıyıp bitirmiş olmak

I can't afford another book; I am spent up.

Soru 18. Ideally, the production of any given commodity will be at the point of minimum costs.

- A) found out B) brought up
C) made over D) carried on
E) looked for

Çözüm 18. Doğru cevap: D.

Sınavın 3. *phrasal verb* sorusu (6, 17, 18).

A: *find out:* bulmak, ortaya çıkarmak

B: *bring up:* (bir konuyu) gündeme getirmek, (çocuk) yetiştirmek

Your suggestion will be brought up at the next meeting.

C: *make over:* (bir şeyi) tekrar yapmak, *remake*, (bir mülkü birinin) üstüne yapmak ya da (bir mülkü) devretmek

I'll make over this translation. There's something un-English in it.

He made over the house to his wife.

D: *carry on:* devam etmek

While studying, you should never be distracted (dikkati dağılmak) by anything. You should carry on with your work.

E: *look for:* aramak

unlooked-for: beklenmedik, umulmadık

unlooked-for developments

4. Cloze test sorularının çözüm teknikleri (19-23 arası sorular)

Cloze test (19-23 arası sorular) için özel çözüm tekniklerimiz yok. Ancak bu açıklamadan hareketle, cloze test sorularını çözmek için bütün bir metni okumak zorunda olduğunuzu düşünmeyiniz. Böyle bir zorunluluk çok nadir ortaya çıkar. Kaldı ki, aralarda 5 adet boşluk bulunması, bir cloze test paragrafını baştan sona anlamayı zorlaştıran ve gereksiz kılan bir durum. Boş bırakılan ifadenin içinde geçtiği cümle çoğunlukla cevabın bulunması için yeterli olacaktır. Kısa bir cloze test paragrafında genellikle iki-üç adet kelime (isim, edat, *phrasal verb* vs.) ve iki adet gramer (*tense*, bağlaç vs.) sorusu bulunur. Hatırlayacağınız gibi, bu soruların çözüm tekniklerini ana hatlarıyla önceki bölümlerde vermiştik.

Computers are now part of our everyday lives and there seems to be nothing out of the ordinary about them. However, the computers of the (19) are a different proposition. They are already beginning to sound (20) science fiction. Supercomputers, many (21) more powerful than today's fastest machines, could be contained in a tiny drop of liquid. (22) would not be built of silicon, (23) DNA, the stuff of life itself.

- Soru 19. A) future B) current
 C) present D) recent
 E) next
- Soru 20. A) according to B) along with
 C) like D) close by
 E) up to
- Soru 21. A) conditions B) ways
 C) times D) degrees
 E) tests
- Soru 22. A) Theirs B) These
 C) Any of them D) The latter
 E) Which
- Soru 23. A) but of B) rather than
 C) instead of D) though
 E) except

Çözüm 19. Doğru cevap: A.

A: *the computers of the future*: geleceğin bilgisayarları

B (*current*: bugünkü, geçerli) ve **C** (*present*: bugünkü, mevcut, halihazır) birbirleri yerine kullanılabilecek iki sıfat.

C ve **D** seçenekleri isim olmadıkları için kendilerinden önce *the* artikeli almazlar.

B seçeneğindeki *current* kelimesi isim olarak akıntı anlamına gelir ama soru cümlesinde sıfat görevinde bulunduğu açık. Yani, **B** seçeneği *the* artikeli alabilecek bir isim içermediği için de yanlıştır.

E: *next*: bir sonraki

Soru cümlesinde önceki var mı ki, sonrakini doğru kabul edelim?

Not: Paragrafın başlangıcı ile 19. soru arasında kalan kısım anlam açısından kabaca incelendiğinde, aşağıdaki bağlantının varlığı dikkat çekiyor:

*Computers are now ...
However, the computers of the ...*

However'ı izleyen kısmın *computers of the future* ya da *computers of the past* şeklinde devam edeceği açıktır.

Çözüm 20. Doğru cevap C.

A: *according to*: -e göre

Uyarı: *According to* edatını *me* zamiri ile birlikte kullanmayınız! Çünkü '*According to*' edatı 'bir kaynağa göre' demektir. İnsan kendini kaynak olarak gösteremez. *According to me* yerine, *In my opinion/As far as I am concerned* ifadelerini tercih ediniz.

B: *along with*: ek olarak, ile birlikte

Along with carbohydrates, the doctor (also) advised him to cut on fatty foods.

Also, along with için belirleyicidir.

C: *Sound, like* ile birlikte sık kullanılan bir fiildir (*look like* gibi). *Sound like*, Türkçe'mize 'kulağa hoş gelmek' şeklinde çevriliyor.

He sounds like a nice person. (Hoş birine benziyor.)

Uyarı: *Sound like*'ı sadece sesle edindiğiniz izlenimler için kullanınız! Karşınızda gördüğünüz bir kişi için *look like*'ı tercih ediniz.

D: *close by*: yanında, yakınında

We live close by the sea.

close on: neredeyse, *almost, nearly*

E: *up to*: -e kadar

That day the temperature went up to 35° C.

Idiomatic expression: He is up to no good. (Niyeti kötü/bozmuş.)

Çözüm 21. Doğru cevap C.

Seçeneklerde verilen kelimelerin hepsi bilinen türden. Bu nedenle, burada sadece kısa bir açıklama yapmakla yetineceğiz.

C: *Times*, kere anlamında kullanılmış. *Many* ve *more* arasına girebilecek tek kelime bu. Diğer seçenekler ancak şu şekilde kullanılabilirdi:

many more (çok daha fazla) conditions, many more tests vs.

Paragraftaki 21. soruyla ilgili kısımda, *supercomputers* için bugünkü makinelerden bir çok kez (*many times*) daha (*more*) üstün oldukları ifadesi kullanılmış.

Çözüm 22. Doğru cevap: B. Taktik uygulanabilecek bir soru.

A: Soru cümlesinden önce *my computer, our computer vs.* ifadesi kullanılmadı. Dolayısıyla, böyle bir sıfat tamlamasının yerine geçebilecek *theirs* iyelik zamirine kapılar kapanır.

Our office is on the right when you enter the corridor, and theirs is on the left.

B: *These* işaret zamiri kullanılarak bir önceki cümledeki *supercomputers* kastedilmiş.

C: Bir istisna hariç *any* cümle başına gelmez. Ama bir olumsuz cümle söz konusu ise artık istisnalar da işe yaramaz.

- *Can you lend me a pen?*
- *Which one do you want?*
- *Any (pen) will do. (Hangisi olsa olur.)*

Any person in Switzerland can make a watch. (İsviçre'de kim olsa saat yapar.)

Soru cümlesindeki boşluğu *would not* olumsuzluğu takip ediyor. Cümle başında yukarıdaki göreviyle tanıttığımız *any* sıfat (*determiner*) ya da zamiri olumsuz cümlede kullanılamaz.

D: *The latter*, iki şeyden ikincisi anlamında bir sıfat ya da zamirdir. *The latter*'ın Türkçe'deki karşılığı için 'sonuncu' kelimesini kullanmayınız. Zira, sonuncu '*the last*' demektir ve en az üç nesne için kullanılır.

There are the people who speak after they think and those who think after they speak. My wife claims that she belongs to the former (sıfat) category and I to the latter (zamir).

21. sorunun geçtiği cümleye okursanız, orada ne *the former* sıfatı/zamiri, ne de ikili bir grup göreceksiniz.

E: *Which* ancak bir soru kelimesi ise cümle başında yer alabilir. Bir ilgi zamiri (*relative pronoun*) olarak *which* cümle başına geçemez, çünkü kendisinden önce açabileceği bir isim gerekir.

- *Which book are you reading?*

- *I'm reading the book which I borrowed from the library.*

Çözüm 23. Doğru cevap: A.

A: 23 numaralı boşluktan önceki virgülle ayrılmış kısımda şöyle bir ifade var:

.. would not be built of silicon, ...

Bu çok büyük bir ipucu çünkü hemen arkasından **but of DNA** gelmesini haklı çıkarıyor.

He did not enjoy the company of the poor, but of the rich. (Fakirlerle değil, zenginlerle arkadaşlık yapmaktan hoşlanırdı.)

B ve **C** aşağı yukarı aynı anlam ve yapıya sahipler. Bu iki bağlaçtan hiçbiri olumsuz cümlede tercih belirtmezler. Aşağıdaki hatalı örnekleri inceleyelim:

I didn't stay home rather than go out. (Dışarı çıkmaktansa evde kalmamayı tercih ettim.)

We didn't have fish instead of meat. (Et yerine balık yemedik.)

C: Bkz. B seçeneğinin açıklaması.

D: *Though* + sıfat/zarf bazen bir cümlenin arasına girer ve cümleden iki virgülle ayrılarak zıtlık anlatır.

The new system, though a bit complicated, was definitely more effective than the former.

Soru cümlesinde, ne boşluğu takiben bir sıfat/zarf kullanılmış, ne de örnekteki benzer bir cümle yapısı var. Soru cümlesini hatırlayalım:

İndirgenmiş cümle: *... but of DNA, the stuff of life itself.*

Açınım: *... but of DNA, **which is** the stuff of life itself.*

Dikkat edilirse, burada indirgenmiş bir sıfat cümlesi var. Bu durum yukarıda yaptığımız açıklamaya ters düşüyor, çünkü artık tek bir cümleden söz etmek mümkün değil. Dolayısıyla, *though* bağlacını araya almak da mümkün değil.

E: *Except* burada cümlenin anlamına uymuyor demek çok kolay olurdu. Ancak biz, gramer bilgisine dayanan bir soru söz konusu olduğunda, adayları anlamdan uzak tutmaya çalışıyoruz. Çünkü bir gramer sorusunun çözümünde izlenebilecek en zahmetli yol onun çevirisini yapmaktır. *Except* ile ilgili örneği inceleyelim:

Except Jane, the other students all passed the exam. (Jane hariç, diğer öğrencilerin hepsi sınavı geçtiler.)

'Bir şey hariç' dediğiniz zaman, o şeyin ait olduğu diğer grup üyelerini vermelisiniz. Aşağıdaki yanlış örneği inceleyelim:

Except Hürriyet, I bought Milliyet. (Hürriyet hariç, Milliyet gazetesi aldım.) (Ne demekse!)

Soru cümlesinde, aŖağıdaki örnekten farklı olarak, DNA ifadesini de kapsayacak herhangi bir grup görünmüyor. *Except* + DNA ifadesinin birlikte yer alacağı bir doğru cümle aŖağıdaki gibi kurulabilirdi:

Except its DNA, all the other characteristics of the virus have been found out.

5. Cümle tamamlama sorularının çözüm teknikleri (24-35 arası sorular)

Ankara, Çubuk (ÜDS) barajını geçmeden önceki önemli bir engel olan Bolu Dağları'na (cümle tamamlama sorularına) gelmiş bulunuyoruz. Bu bölümde, adayların *structure* bilgisini sınavan ve sınavın %15'ine karşılık gelen 12 adet soru var. Bu **12 Dev Adam**'ın, sınavın başarılabilmesi için taşıdıkları önemi göz ardı etmek, yani 'Cümle tamamlama soruları olmadan da bu engeli aşarım.' demek, ÜDS açısından düşülebilecek en büyük hatalardan biri. Eğer varsa, bu bölümdeki eksikliğinizi kapatmak için açıklamaları dikkatle inceleyip çözümde yararlandığımız yaklaşım tarzını benimsemeye çalışınız ve aşağıda verilen genel kuralların uygunluğunu Deneme Sınavı'nın 24.–35. soruları üzerinde sınavınız.

*Bir cümle tamamlama sorusunun çözümünde en büyük yardımcınız **gramer bilginizdir!** Bu bilgi denizi içinde ise önceliğiniz zamanlar, fiiller ve bağlaçlar olmalıdır. Bu üçlünün kendi içinde sahip olduğu özellikleri ve birbirleriyle olan ilişkilerini çok iyi kavramaya çalışınız. Aşağıdaki örnek soru ve bunlara ait açıklamalarda zaman, fiil ve bağlaçlar arasındaki ilişkilere yer verilmiştir. Cümle tamamlama bölümünde uyulması gereken bazı önemli kuralları bu örneklerle atıfta bulunarak sıralamaya çalışacağız.

Örnek soru 1:

The changes in the medical centres are finally being regarded with approval

- A) whenever there is a series of unsolved malpractice cases
- B) until another wave of epidemic spreads across the country
- C) because recently there has been a definite decline in the rate of many fatal diseases
- D) while the medical staff itself feels dubious about it
- E) as if everyone has accepted them

Çözüm:

A seçeneğinde verilen *whenever* bağlacı çoğunlukla hem yan cümlede, hem de ana cümlede eşzamanlı çekim ister:

Whenever he looks (simple present) at me, I get (simple present) nervous.

Whenever he looked (simple past) at me, I got (simple past) nervous. (Ne zaman bana baksa, gerginleşirdim.)

B seçeneğindeki *until* bağlacı, bir eylem başladığı/meydana geldiği anda diğerinin bittiğini anlatır (*I watched TV until I went to bed./ I studied until my parents got back.*). O halde, *until* bağlacının eşzamanlı gerçekleşen iki eylem arasında köprü kurması beklenemez; bu görevi ancak *when*, *while* ve *as* bağlaçları üstlenebilir.

C doğru cevaptır. Bu seçenekte, *approval* (onay/rıza-olumlu) ve *decline in fatal diseases* (ölümcül hastalıklarda azalma-olumlu) ikilisi *because* ile bağlanıyor. Zamanlarda bir hata yok, çünkü *because* zaman bağlacı olmadığı için *tense* seçiminde kalender meşreptir; güzel çirkin aramaz, yeter ki cümlenin her iki yakası da aynı zaman dilimi içinde yer alsın (*present-present / past-past*). Kelime bilginiz yetersizse, bu seçenekte daha fazla uğraşmayıp geçiniz. Ancak, anlamadığınız ve herhangi bir hatasını bulamadığınız bir seçeneğe yanlış demeyiniz.

D seçeneğinde verilen *while* bağlacı, soru cümlesi ile birlikte düşünülürken, *present continuous + while + present continuous* bağlantısını veriyor. Burada hiçbir sorun yok ama cümlenin anlamını kavramak bir mesele. Ayrıca, eğer *while=whereas* (doğrudan zıtlık bağlacı) görevinde kullanıldıysa, *dubious* (kuşkulu) ile *approval* arasında bir zıtlık da göze çarpıyor. Ancak, D seçeneğinin sonunda yer alan *it* zamirini görünce, şu ana kadar yapılan değerlendirmenin boşa gittiği anlaşılıyor, çünkü bu zamirin soru cümlesinde yerine geçmiş olabileceği tekil bir isim yok.

E seçeneğindeki *as if* bağlacı *treat, behave, act, look* gibi fiillerle kullanılır (*He acts as if he were my boss.*). Soru girişi, *as if* bağlacının kesinlikle tarzı değil.

*Cümle tamamlama sorularının doğru cevaplanabilmesi için zaman bağlaçlarının görevlerini ve birlikte kullanıldıkları *tense*'leri iyi bilmek gerekir (Bkz: Örnek soru 1'de A ve B seçeneklerinin çözümü),

*Zamanla ilgili olanlar hariç, diğer bağlaçlar (neden-sonuç, zıtlık vs.) *tense* uyumu konusunda daha serbest davranırlar. Bu da, *tense* uyumundan hareketle seçenek elemeyi zorlaştırır. Hatta bu bağlaçlar, bazen iki farklı zaman diliminden eylemi aynı birleşik cümle içinde barındırabilirler (*I am not feeling well today because I didn't have a good sleep last night.*). Bu tür bağlaçlar içeren seçeneklerle karşılaştığınızda, soru girişindeki cümle ile bu seçenek arasında bağlacın türüne göre değişmek üzere paralellik ya da zıtlık aramalısınız (*reasonable + although + refused* ya da *reasonable + therefore + accepted* vs.). (Bkz: Örnek soru 1'de C seçeneğinin çözümü),

*Cümle tamamlama sorularında, size her bakımdan doğru gelen bir seçeneği son kez zamirler yönünden irdeleyiniz. Bazen, soru girişinde kullanılan isim ile doğru saydığınız seçenekte bu ismin karşılığı olan zamir birbiriyle uyuşmaz. Bu da gereksiz puan kaybına neden olur. (Bkz: Örnek soru 1'de D seçeneğinin çözümü),

*Bazı fiillerin hangi *tense*'te çekildikleri değil, hangi bağlaçlarla birlikte buldukları önemlidir. *Show* fiilinin *how*, *depend*'in *whether* ve *treat*'in *as if* ile olan ilişkisi bu birlikteliğe güzel bir örnektir. Kuşkusuz, bu zoraki bir birliktelik değil, bir tarz, bir ahenktir. Bu tarza uymadığı için 1. örnek sorunun E seçeneği soru girişine bağlanamamış, açıkta kalmıştır,

Örnek soru 2:

..... **that he has exaggerated the problems of the health-care system, using misleading arguments and deceptive statistics to support his case for reform.**

- A) He is being interviewed by a group of journalists
- B) Many experts and policy makers believe
- C) This is an extremely radical suggestion
- D) Most people are encouraged under the present circumstances
- E) The report ignores the leading question

Çözüm:

Seçeneklerin hiçbirinde *tense* uyumsuzluğu görünmüyor. Ancak B hariç, diğer seçeneklerin ortak bir özelliği var: **A, C, D** ve **E** seçenekleri isimle bitmişken **B**'de *believe* fiili dikkat çekiyor. Şimdi *that*'li soru girişini irdeleyelim:

that + özne (*he*) + yüklem (*has exaggerated*) + nesne (*the problems*)

Bu, bütün gerekli unsurlara/ögelere sahip bir cümle, yani bu cümle içinde bir başka nesne ya da özneye yer yok. Bunu anlamak için A seçeneğini soru girişine bağlayalım ve *that*'in *journalists* isminin yerine geçtiğini düşünelim; o takdirde *that* bağlantısını izleyen cümlenin orijinal (birleşik cümle olmadan önceki) halinde *journalists* isminin bulunması gerekir. Aşağıdaki örneği inceleyelim:

Birleşik cümle: *I met the journalists that the Prime Minister talked to.*

Birleşik cümlenin formülü: ... nesne (*the journalists*) + *that* + özne (*the Prime Minister*) + yüklem (*talked to*) + **nesne (Yok!** Buradaki nesnenin yerine *that* ilgi zamiri kullanıldı.)

Birleşik cümlenin orijinal hali: *I met the journalists. The Prime Minister talked to the journalists.*

Şimdi de A seçeneğini 2. örnek sorunun girişine bağlayarak hatayı son kez irdeleyelim:

Birleşik cümle: *He is being interviewed by a group of journalists that he has exaggerated the problems...*

Birleşik cümlenin orijinal hali: *He is being interviewed by a group of journalists. He has exaggerated the problems the journalists...*

The journalists nesnesi ikinci cümleye fazla geliyor.

Bu açıklamalara göre, bir isimle biten A, C, D ve E seçenekleri yanlış olup doğru cevap fiil içeren **B** seçeneğidir.

*Yukarıda yapılan açıklama, *that* bağlantı elemanına ait özellikleri iyi bilmeyen bir adayın ya puan ya da vakit kaybedeceğini gösteriyor. Cümle tamamlama sorularının birçoğu sıfat, isim ve zarf cümleleri içerisinde *that* bilgisini doğrudan ya da dolaylı bir şekilde sınar. Bu nedenle, aşağıdaki formülleri anlamaya ve aklınızda tutmaya çalışınız:

1. fiil + **that** + tam cümle (özne + fiil + nesne) (*I know that the students borrowed the books.*)

2. isim + **that** + eksik cümle (özne + fiil) (*I know the books that the students borrowed.*)

3. isim + **that** + eksik cümle (fiil + nesne) (*I know the students that borrowed the books.*),

*Cümle tamamlama sorularında şart cümleleri de çok önemli bir yer tutar. Bu cümlelerde geçerli olan *tense* ve *modal verb* uyumuna, devrik yapılar (*Should/Had/Were*), karışık tiplere (*if + past perfect + would V1 + now*), *if*'e eşdeğer diğer bağlaçlara (*even if, as long as, unless, provided* vs.), bunların birçoğunun sadece 1. tip şart cümlelerinde kullanılabilir olmasına (*unless, as long as* vs.) ve gizli *if*li cümlelere (*otherwise, but for, without*) karşı çok dikkatli olmalısınız,

**If* hariç, diğer bağlaçların *would V1* ya da *would have V3* ile pek işleri olmaz. Özellikle zaman bağlaçlı yan cümleler, içinde *would* kipini ve benzerlerini barındıran (*could have V3 / might have V3*) ana cümleleri tercih etmezler. Özel birkaç durum hariç (*I hoped that he*

would forgive me.), *would* neredeyse şartlı cümlelerin tapulu malı gibidir. Şart cümlesi görmediğiniz bir soruda bu kipten uzak durunuz,

*Devrik yapıları öğrenmeye özen gösteriniz. Devrik yapıda kurulmuş bir cümle sizi saniyeler içinde doğru cevaba götürür. Devrik cümleleri bilmeyen bir adayın aşağıdaki soruda eleyeceği ilk seçenek, doğru cevap olan A seçeneği olacaktır. Bu aday B, C, D ve E seçeneklerinin anlamlarını ‘şöyle güzelce’ Türkçe’ye çevirip ağır ağır yanlış hedefe doğru ilerleye dursun, devrik cümlelerin özelliklerinden haberdar bir diğer aday o sırada en az iki üç soru öne geçmiş olacaktır.

Örnek soru 3:

Only when the National Health Act came into force in 1948 in England,

- A) did the angry debates about its necessity end
- B) these people were able to afford medical advice
- C) the funding of hospitals was a major issue in home politics
- D) everyone realised that such an act was essential
- E) many doctors felt that the transition had been extremely painful

*24-35 arası cümle tamamlama soruları yaklaşık 700-800 kelime içerir. Bütün bir sınavda ise 6500-8000 arası kelime vardır. 150-200 kelimelik bilimsel bir çeviri sınavında 1.5-2 saat süre verildiğini hatırlarsak, çeviri yaparak soru çözmek isteyen bir aday için ÜDS sınavının 3 saatlik süresinin asla yeterli olmayacağını anlayabiliriz. Bu sınavın çeviri becerinizi ölçmeyi amaçlamadığını aklınızdan çıkarmayınız. Siz, bu beceriyi sorulara bakış açınızı değiştirerek gösteriniz. Bir gramer sorusunun, bir çok aday için görünmez olan bir inceliği vardır. Bunu fark edebilmek bütün bir İngiliz gramerini hap gibi yutmayı gerektirmez; çözüm tekniği bilen ve bu tekniği uygulayabilen bir aday, içinden çıkılmaz gibi görünen bir soruyu basit yaklaşımlar sergileyerek pekala çözebilir. Aşağıdaki örneği inceleyelim:

Örnek soru 4:

Instead of relying on written tests of English to measure language ability,

- A) there are oral examinations which help understand the level of a student
- B) some teachers, though to a certain extent, also make use of compositions
- C) various institutions were encouraged to utilise multiple-choice tests
- D) each new day gives the teachers a new opportunity for conversational practise
- E) our lecturer at university examines us on our speaking and listening skills

Çözüm:

A: *Instead of* (=yerine) hepimizin bildiği bir bağlaç. Soru girişinde bir eylem var (*rely*). Bu eylemi yapan/gerçekleştiren bir özne olmalı. Bu özne A seçeneğinde yok (*There is/are* varlık yokluk anlatır, iş yapmaz.).

B seçeneğinde her şey güzel başlıyor ama *also* ekleme ifadesi işi bozuyor (Ayran yerine kola da içtik.).

C: Soru girişindeki aktif eylemin ana cümledeki karşılığı da yine aktif bir eylem olmalı. 'Ayran içmek yerine, kola içildi.' demek doğru olmayacağına göre, C seçeneğindeki pasif yapı hatalıdır.

D: *Each new day* öznesi soru girişindeki eylemi gerçekleştiren özne olamaz. *Rely*=güvenmek eylemi öznenin insan olmasını gerektiriyor.

E: Özne insan, eylem aktif ve doğru cevap (E seçeneği) ortaya çıktı.

*Son olarak, indirgeme içeren cümle tamamlama sorularına karşı da dikkatli olmanızı öneririz. Aşağıdaki soruyu inceleyelim:

Örnek soru 5:

The issues considered in the previous section

- A) allow us to speculate on problems that learners might encounter
- B) and the results were favourable
- C) which the Minister emphasised during his press conference
- D) where the problem had been explained in detail
- E) although it was too early to do so

Çözüm:

Soru girişindeki *considered* bir pasif fiil olup indirgenmiş haldedir. Peki fiilin pasif olduğunu nasıl anlayabiliriz? Çok basit: Eğer bir fiil ardından nesne alıyorsa aktif, almıyorsa çok büyük ihtimalle pasiftir.

*I considered **the issues** (nesne) in the previous section.*

The issues were considered in the previous section. (Nesne yok, sadece yer zarfı var! Nesne, cümle başına özne olarak geçti.)

Pasif yapıda fiillerin hep 3. halde bulduklarını hatırlayalım. Yani, *considered* fiilinin *-ed* takısı almış olması onun *simple past* çekilmiş olduğunu göstermez. Fiilin hangi zamanda çekilmiş olduğunu anlamak için indirgenmiş cümleyi açmak gerekir. Doğru cevap **A** seçeneği olmak üzere soru girişinde verilen indirgenmiş cümlenin tam açılımı şöyledir:

The issues which have been considered in the previous section...

Cümlenin açılımını verdikten sonra diğer seçenekleri (**B, C, D, E**) irdelemenin anlamsızlığı da ortaya çıkmış oluyor.

Şimdi Deneme Sınavı'nın 24. sorusuna ait açıklamaya geçelim:

Soru 24. Even if it is not the job of scientists to make ethical decisions about their work,

- A) they have always treated humans as if they were machines
- B) the results of the work could be used in other entirely unhealthy ways
- C) future drugs will be better targeted and more effective
- D) I can see how far we have moved forward, and the direction we are taking
- E) it is certainly their job to tell others where it is leading

Çözüm 24. Doğru cevap: E.

A: Soru *even if* li bir şart cümlesi. *Even if*, anlamca *even though/although*'ya eşdeğerdir.

Even if/though you read the whole text, you may not be able to understand a single word in it.

Genellikle, *even if* li bir cümlenin yapısı, şart cümlelerine benzer (Bkz. 2. sorunun açıklaması). Ancak, aşağıdaki örnekte olduğu gibi, bunun istisnaları da vardır:

Even if (=Even though) I didn't know anybody at the party, I had a nice time.

Bu nedenle, A seçeneği hatalı sayılmayabilir. Üstelik, *they* zamiri *scientists* yerine kullanılmış olabilir. Ancak, bu (*if + simple present + present perfect* bağlantısı) yine de sınavın tarzına aykırı bir durum değerlendirmeye almamakta fayda var.

B: 1. tip *if* li bir cümlenin ana cümlesinde *could* ya da *might V1* nadir de olsa bulunabilir. Bunu dikkate almak lazım. Ancak B seçeneğinde, *other determiner*'ı var:

... other entirely unhealthy ways

Soru cümlesindeki *even if* bağlacını hatırlayalım. Orada, B seçeneğinin zıttı sağlıklı yol ya da yöntemlerden söz edilmiyordu. Örneği inceleyelim:

*Although we have solved **one big** problem, there are **other minor** problems waiting in the wings (kenarda, yedekte).*

C: Burada, *if* için harika bir ana cümle bağlantısı var (*if + present tense → will be*), ama soru girişi ile ilinti yok. C seçeneğini aşağıya alalım:

future drugs will be better targeted and more effective

Bu ifadenin doğru olabilmesi için soru girişi, örneğin *future drugs* yerine *present drugs* ve *better targeted and more effective* yerine *worse/not good* gibi zıt anlamlı ifadeler içermeliydi.

NOT: *Even if*'in *although*'ya eşdeğer olduğunu bilmek ve cümleler arasında zıtlık aramak sorunun çözümü için hayati önem taşıyor.

D seçeneğindeki *I can see* ifadesi bir ana cümle değil, bir yorum girişidir. Bu nedenle, soru girişindeki şart cümlesine uygunluğu araştırılması gereken *I can see* ifadesi değil, *how far we have moved (present perfect tense)* cümlesidir. *Present perfect tense*'in ise şarta bağlı ana cümlelerde (şartı anlatan bağlaç *even if* olsa bile) tercih edilmediğini biliyoruz.

Aşağıdaki gibi bir örnekte *I can see* ifadesini bir ana cümle olarak değerlendirebilirdik:

Even if you are trying to be humble (alçakgönüllü), I can see what you have managed in this small office. (Alçakgönüllü davranmaya çalışsan da, bu küçük ofiste neler başardığını görebiliyorum.)

Aynı ifadenin yorum girişi anlamı taşıdığı başka bir örnek görelim:

If the government increased the taxes on cars, I can see that no one would give up using them.

Son olarak şunu da belirtmeliyiz ki, soru girişi ve **D** seçeneği birbirine zıt hiçbir sıfat/zarf içermiyor.

E: Bu seçenekte, gerek 1.tip ifli cümle tense uyumu, gerekse yan cümle-ana cümle zıtlığı çok güzel verilmiş. *Their* iyelik sıfatı ile bilim insanları arasındaki bağlantıya dikkat ediniz.

*Even if it is **not the job of scientists**, it is **their job**...*

İlk bakışta, **E** seçeneğindeki *others* zamiri boşta kalmış gibi görünüyor. Ancak belli ki, bu zamir, bilim insanları dışında kalan sade vatandaşları kastediyor.

Soru 25. that the waste problems are much less severe than with conventional nuclear energy.

- A) All atoms have a central nucleus
- B) Fusion could provide a major contribution to the energy mix of the future
- C) Fusion research drains resources away from renewable energy
- D) Advocates of fusion power claim
- E) Nuclear fusion seems the perfect answer

Çözüm 25. Doğru cevap: D.

Soruda *that* bağlantısı ve geniş zaman var. Ayrıca, *that*'i takiben bir tam cümle verilmiş. Bu çok önemli bir bilgi çünkü bu durumda *that* bağlacı kendisinden önce bir isme değil, fiile bağlanacaktır. Örnekleri inceleyelim:

1. *He found out the solution ...*
2. *He found out ...*

- a. *... that many scientists had been seeking for a long time.*
- b. *... that many scientists had been seeking **a solution** for a long time.*

Doğru bir yapı oluşturmak için 1. cümleyi *a*'daki sıfat cümlesi ile, 2. cümleyi ise *b*'deki isim cümlesi ile bağlamak gerekiyor. Zira, *a*'daki sıfat cümlesinin nesnesi yok (*solution*), yani

eksik bir cümle. Bu takdirde, *that*, kendisinden önce bu nesneyi isteyecek, yani bir isme bağlanacaktır.

1+a= *He found out the solution that many scientists had been seeking for a long time.*

Bundan farklı olarak, *b* cümlesinin öznesi ve nesnesi vardır, yani tam bir cümledir. Bu takdirde, *that*, kendisinden önce bu özne ya da nesneyi istemeyecek ve bir isme değil, bir fiile bağlanacaktır.

2+b= *He found out that many scientists had been seeking a solution for a long time.*

Sınavın çok sıkça kurduğu tuzaklardan biri şudur:

1. + a. = *He found out **the solution** that many scientists had been seeking **a solution** for a long time.*

'Bu sorunun neresi tuzak? Hata apaçık ortada!' dediğinizi duyabiliyoruz. Ama sınavda, **solution** ismini hiçbir zaman açıkça vermeyip yerine ya *it* zamirini ya da başka bir isim kullanacaklar. Aşağıdaki hatalı örnekleri inceleyelim:

*He found out **the solution** that many scientists had been seeking **it** for a long time.*

*He found out **the solution** that many scientists had been seeking **a new method** for a long time.*

Üstelik, hazırlanan tuzakta bilmediğiniz kelimeler varsa ve cümle alabildiğine uzunsa, çıkışın içinden:

*The Nazi occupation of the Netherlands is best known to us through **a diary** that **the description** of the atrocities committed by the enemy **has provided historians** with valuable information.*

En son örneğin hatalı olduğunu şöyle anlayabiliriz: Yan cümlede *the description* (özne), *has provided* (aktif fiil) ve *historians* (nesne) üçlüsü bir tam cümle ile karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor. Bu durumda, *that*'li cümlelerin içinde *a diary* ismine yer yok. *That diary* ismine değil, bir fiile bağlanmalıydı.

Artık sorunun seçeneklerine geçebiliriz. A, B, C ve E seçeneklerinin hepsi de bir isimle bitmiş ve hepsi de yanlış, çünkü soru girişinde *that* + tam cümle var.

D: Fiille biten tek seçenek D. Üstelik, *claim* ve *that* uyumlu bir ikili oluşturuyor.

Soru 26. Unless we step up our efforts to protect the environment,

- A) there would probably have been no future at all to look forward to
- B) we cannot look forward to a healthy and prosperous future
- C) which is a vast and unexplored storehouse of biological treasures
- D) man is undoubtedly the planet's most successful predator
- E) we are under an obligation to do so as soon as possible

Çözüm 26. Doğru cevap: B.

Bu bir kurtarma sorusu; kıymetini bilelim.

A: Soru girişinde **unless=if not** (-medikçe/-madıkça) bağlacı var. Bu bağlaç, genellikle ana cümlede olumsuzluk ekleri ister: *will not, cannot, may not, should not* vs. A seçeneği ise 3. tip if'li cümleler için kullandığımız bir *modal perfect* içeriyor: *would have been*. (Bkz. 2. sorunun açıklaması)

B: Olumsuz *cannot* kipine ek olarak *we* öznesi yan cümle-ana cümle ikilisinde ortak kullanılmış. Bu iyiye işaret. Doğru cevap B.

C: Bu bir sıfat cümlesi. Soru girişi ise şart cümlesiydi. Peki, ama ana cümle nerede? C'nin doğru cevap olabilmesi için cümle şöyle kurulmalıydı:

We must step up our efforts to protect the environment, which is a vast and unexplored storehouse of biological treasures.

Not: '*The environment*' (doğa, çevre), özel bir isim olarak alınmış ve bu özel isim ile *which* ilgi zamiri arasında virgül kullanılmıştır. (Bkz. 11/E'nin çözümü).

D: Bu seçenekteki *is* fiili geniş zaman çekimden ötürü uygun ama verilen cümle *successful* sıfatından ötürü olumlu bir anlam taşıyor. Bize olumsuz bir cümle gerek. Gerçi *undoubtedly* zarfı ilk bakışta olumsuzlaştırıcı bir unsur gibi görünüyor. Ancak, bu kelime 'kuşkusuz/kuşku yok ki' anlamındadır ve olumsuzlaştırıcı değil, pekiştirici olarak görev yapar.

He is undoubtedly the greatest liar (yalancı) I have ever met.

E: *We* öznesi ve zaman uygun ama açık bir olumsuzluk yok. Üstelik, seçenekteki *to do so* ifadesi bir önceki cümlede söylenmiş olan eylemin yerine geçer. Örneği inceleyelim:

The policeman went nearer to check the suspicious packet. As he did so (Böyle yaparken yani şüpheli paketin yanına doğru giderken), he told everyone around to keep away (uzakta durmak/uzaklaşmak).

Soru girişinde, *unless* şart bağlacından ötürü *so* zarfının yerine geçebileceği olumlu bir eylem yok. *So*'nun uygun olarak kullanıldığı aşağıdaki örneği inceleyiniz.

If you want me to look after the office when you're away, I'll be pleased to do so.

Soru 27. Though the strategic value of submarines was demonstrated in World War I,

- A) a submarine cannot stay submerged indefinitely
- B) the success of the German submarines prompted America to enter the war
- C) it was only in World War II that they played a really key military role
- D) the first nuclear-powered submarine was named "USS Nautilus"
- E) conditions on a submarine even in peace time are enough to crush most people

Çözüm 27. Doğru cevap: C.

Bir zıtlık bağlacı sorusu. Çözüm için yararlanabileceğimiz bazı ipuçlarını sıralayalım:

- *Cevaplarda, *strategic value* ifadesinin tersi var mı?
- **World War I* yerine başka bir zaman zarfı kullanılmış mı?
- *Soru girişindeki *simple past* çekime uyumlu hangi seçenekler var?
- *Soru girişindeki *submarines* yerine hangi seçeneklerde *they* zamiri kullanılmış?

Bu soruların hepsine birden aynı anda cevap veren tek bir seçenek var: C.

Not: Bu soruların cevabını sabırla aradığınız zaman ilk başlarda vakit kaybedersiniz. Ancak, zamanla beceri kazanır ve bu kaybı kazanca dönüştürebilirsiniz. Üstelik, soruyu çevirmeye çalıştığınızda kaybettiğiniz zaman ve çaktığınız sıkıntıyı hatırlarsanız, bu çözüm tekniğinin sağladığı avantaj daha da önem kazanır.

Artık seçeneklerin değerlendirmesine geçebiliriz.

A: *Submarine* tekrarı var ve *tense* uyumsuz. Soru girişi olumlu bir anlam (*strategic value*) taşıdığı için buradaki olumsuzluk (*cannot*) iyi, ama bu da soruyu kurtarmaya yetmemiş.

B: Zaman uygun. Ancak, *success* olumlu bir kelime. Biz olumsuzluk arıyorduk. Ayrıca, *submarines* tekrarı var.

C: *Tense* uyumu tamam. Farklı bir zaman dilimi olarak *World War II*'dan söz edilmiş. *A key military role* olumlu, ancak *only*, bu ifadenin değerini düşürüyor ve onu bir bakıma olumsuzlaştırıyor:

It was only at the age of 30 that he completed his thesis. (Tezini ancak 30 yaşında tamamlayabildi.)

En az yukarıda saydıklarımız kadar önemli bir diğer bağlantı unsuru ise, *submarines* yerine kullanılmış olan *they* zamiri.

D: Zaman uygun ama *submarine* tekrarı var. Üstelik, bu cümle olumlu mu, yoksa olumsuz mu belli değil.

E: Zaman uyumsuzluğu ve *submarine* tekrarı dikkat çekiyor. Bu hatalar, seçeneğin elenmesi için yeterli.

Soru 28. if tests in the Australian desert prove successful.

- A) A new species of marine reptile has been identified from a 70 million-year old fossil
- B) Japanese researchers have begun testing a scale model of a future supersonic passenger plane
- C) Salyut I, the world's first space station, was sent into orbit in 1970
- D) Scientists have identified the part of the brain that helps us remember events from sounds and smells
- E) A new supersonic aircraft could take to the skies

Çözüm 28. Doğru cevap E.

İki cümle ortasında bulunan *if*lere dikkat ediniz. Bunlar, *whether* görevinde kullanılmış olabilirler. Bu durumda, soru cümlelerini aktarırken (*reported speech*) ya da kuşku, belirsizlik anlatırken kullandığımız bazı fiil ve sıfatları aramak gerekir. Bu fiil ve sıfatları hatırlayalım:

ask
wonder
want to know
don't know
doubt
be not sure
be not certain

Örnek: *I am not sure if/whether he will be able to attend the meeting.*

Seçeneklerin hiçbirinde bu tür bir fiil ya da sıfat yok. O halde, soruda verilen *if* bağlacını sadece bir şart cümlesi olarak değerlendirebiliriz.

A, **B** ve **D** seçenekleri *present perfect*, **C** ise *simple past* içeriyor. Soru cümlesi 1. tip bir *if*li cümle olduğuna göre bu seçenekler devre dışı kalır.

E seçeneği *could* içerdiği için ilk bakışta insanı duraksatıyor. Ancak, 24/B'nin çözümünde bu durumdan kısaca söz etmiş ve 1. tip bir *conditional clause*'un ana cümlesinde *could* ya da *might V1* kipinin kullanılabileceğini belirtmiştik. Örneği inceleyelim:

If you succeed in your class, your father could buy you a bicycle.

Örnek cümlede bir annenin oğluyla konuştuğunu varsayalım. *Succeed* fiilini geniş zamanda çekerek anne, oğlunun sınıfı geçmesinin kesin bir şart olduğunu açıkça belirtiyor. Ancak, oğlu sınıfı geçse de, babasının ona bisiklet alması işi *could* kipinden ötürü çok kesin değil. Belki de eşinin adına konuşmamak için anne temkinli bir yaklaşım (*tentative approach*) sergiliyor. Buna göre, **E** seçeneğinde herhangi bir *tense* hatası yoktur.

Soru 29. before the technology has been shown to work in animals.

- A) Laws governing stem cell research remain uncertain throughout the world
- B) Australia is home to some of the world's top stem cell researchers
- C) In Britain, researchers could already harvest stem cells from surplus embryos created from IVF
- D) Some scientists believe it would be premature to study human embryonic stem cells
- E) Embryonic stem cell research didn't lead to cures for diseases like Parkinson's

Çözüm 29. Doğru cevap D.

Before zaman bağlacının özelliklerini iyi bilmeyi gerektiren hayli zor bir soru. **8. soruda D seçeneğinin çözümünü** tekrar inceleyiniz.

Soru cümlesindeki *before + present perfect* yapıyı kısaca hatırlatarak açıklamalara başlayalım.

before + present perfect = before + simple present

Bu yapıyla bir çok zaman bağlacında (*when, until, by the time* vs.) karşılaşabilirsiniz. Ancak, bağımsız (ana) cümle asla *present perfect* çekim almaz. Bu hataya düşmeyiniz. [Tense'lerle ilgili olarak sitemizde yayınlayacağımız çalışmalarda bu konuya yer vereceğiz.](#) Şimdi, yan cümlesinde *present perfect=simple present* içeren bir iki örnek inceleyelim ve daha sonra seçeneklerin açıklamasına geçelim:

Please, refrain (kaçınmak) from smoking until after the plane has taken off.

When you have finished the test, you may leave the class.

A: *Before* bağlacı, bu seçenekteki geniş zamana bağlanabilir. Ancak soru cümlesinde, üzerinde çalışıldığı anlaşılan özel bir teknolojiden söz edilmiş. A seçeneğinde ise yine özel bir araştırma var (*stem cell research*). *Before* ve benzeri zaman bağlaçları hem yan, hem de ana cümlesi geniş zaman çekimli bir birleşik cümlede kullanılıyorsa, özel durumlardan ziyade, genel gerçeklere, alışkanlıklara vs. işaret ederler. Aşağıdaki hatalı örneği inceleyelim:

*The manager **studies** Mr Hopkins' recent proposal before he decides to accept or reject it.*

Müdür, kabul ya da reddetmeye karar vermeden önce Mr Hopkins'in geçenlerde yaptığı teklifi incelemeyi alışkanlık haline mi getirmiş; sabah akşam bu işle mi uğraşiyor; bu adamın başka işi gücü yok mu; yoksa hayatını bu teklifi incelemeye mi adanmış? Bu hatayı düzeltmek için ana cümle *tense'i studies, will study* olarak değişmeli:

The manager will study Mr Hopkins' recent proposal before he decides to accept or reject it.

ya da *studies* fiili aynen korunmak isteniyorsa, cümle aşağıdaki şekilde tekrar yazılmalı:

The manager studies proposals before he decides to accept or reject them.

A seçeneğinin hatasıyla ilgili verdiğimiz örnek ve yaptığımız açıklamanın, sizi yeterince aydınlatmış olduğunu ümit ederiz.

B: Bu seçenekteki genel gerçek (Avustralya'nın bir çok araştırmacıya ev sahipliği yapması) sorudaki özel durumla yine uyuşmuyor.

C: Buradaki *already* zarfı belli bir işin çoktan başarıldığına işaret ediyor. Dolayısıyla, *could* kipini geniş ya da gelecekte düşünmek pek mümkün değil. Bu seçenekte kullanılan *could* belli ki geçmişti anlatıyor. Aşağıdaki örneği inceleyelim.

Our son could already talk at the age of 2. (Oğlumuz daha iki yaşındayken çoktan konuşmaya başlamıştı/konuşabiliyordu.)

Not: C seçeneğindeki *created* eylemi indirgenmiş bir sıfat cümlesinin varlığına işaret ediyor. *Tense*'i konusunda fikir yürütmek zor. *Simple present* da olabilir, *simple past* da olabilir. Ama bu türden indirgenmiş bir eylemin taşıdığı *-ed* takısına bakıp cümle geçmişini anlatıyor demek büyük bir hatadır. Bu hataya düşmeyiniz!

... *surplus embryos (which are/have been/were/had been) created from IVF*

D: *Believe* fiili *simple present* çekilmiş. A seçeneğinde yaptığımız açıklama nedeniyle bu durum sizi duraksatabilir. Ancak, ister genel bir gerçeğe, ister özel bir duruma işaret etsin *believe*, duygu anlatan bir fiil olduğundan *simple present* çekim alabilir.

Şimdi sırada *would* kipinin açıklaması var:

Some scientists believe it would be...

Buradaki *would*, bilim insanlarının bir konu hakkında temkinli konuşmayı tercih ettiklerini gösteriyor. Eğer bilim insanları o konu hakkında kesin konuşabilseler, cümle şöyle değişirdi:

Some scientists believe it will be...

Bu durumda ise, doğru cevabı hiç sorun çıkmadan bulabilirdik. *Would* kipiyle çekilerek oluşturulmuş, *before* bağlaçlı aşağıdaki örneği (Sınav sorusu olarak sorulmuştur!) inceleyiniz:

Wouldn't it be advisable to seek a second opinion before we come to a final decision? (Kesin bir karar vermeden önce başka bir kişinin daha fikrini almak akıllıca olmaz mıydı?)

Not: Sorudaki *animals* kelimesiyle, bu seçenekteki (D) *human* arasında bir bağlantı var. Ama bunu fark etmek pek kolay değil.

E: Taşıdığı *simple past* çekim nedeniyle bu seçenek hatalıdır.

Soru 30., researchers hope to improve the quality and safety of meat and dairy produce.

- A) Once they have unravelled the genome of the cow
- B) Even though dogs and cows are next in line to have their genetic codes sequenced
- C) If European farmers had their livestock vaccinated to prevent any future outbreak of foot and mouth disease
- D) Since vaccination is ruled out as a prevention strategy for foot and mouth disease
- E) Unless the projects for genome research are supported by the government

Çözüm 30. Doğru cevap: A.

Researchers çoğul, *hope* geniş zaman (ancak gelecek zaman yükü taşıyor) ve cümlede olumlu bir anlam var.

A: *They* zamiri *researchers* için kullanılmış olabilir. Bu iyiye işaret. *Tense*'te (*present perfect*) bir sorun yok. *Once*, *when*'e eşdeğer bir bağlaçtır ve bağlandığı yan cümlede

present perfect tense'e izin verir (Bkz. 29. soru çözümünün giriş açıklaması). *Once* içeren bir örneği birlikte inceleyelim:

Once you have recovered from this disease (Hele bir iyileş/Bu hastalıktan bir kurtul), we shall do whatever you like.

Önemli not: Elimizde bu seçeneğin doğru cevap olmasını haklı çıkartacak başkaca bir ipucu yok. Bu durumda diğer seçeneklerin tek tek değerlendirilmesi ve A seçeneğinin öne çıkmasını beklemek gerekiyor.

B: Eğer *even though* bağlaçlı bu seçenek doğru cevap olacaksa, soru cümlesindeki *hope to improve* olumlu ifadesinin zıttı nerede? Bu seçeneğin doğru cevap olma ihtimali sıfır.

C: 2. tip bir *if*li cümle. Bu seçenek de kolaylıkla eleniyor.

Dikkat: C seçeneğindeki *had vaccinated* eylemini görüp *if*li cümleyi 3. tip zannetmeyiniz. Bu, *have something done causative* (ettirgen) yapının *simple past* halidir. Meşhur örneği hatırlayalım:

I had my hair cut.

D: Burada olumsuz bir anlam var ve *since, because* anlamında kullanılmış. O halde, neden cümlesi olumsuz ise sonuç (soru) cümlesinde de olumsuzluk aramak gerekir. Hatırlayacağınız gibi, soru cümlesi olumsuz değil, olumlu idi. Bunu fark edemezseniz, hatalı bir karar alıp bu seçeneğe de şans tanıyabilirsiniz.

E: *Unless*'in bağlandığı ana cümlede olumsuzluk aranması gerektiğini daha önce belirtmiştik.

Soru 31. A discarded rocket from the Apollo 12 Moon Mission had been orbiting the sun for many years,

- A) while several large optical surveys continue to scan the skies for asteroids
- B) since any asteroid coming our way would either hit us or miss us completely
- C) so that the scientists at the Planet Centre may work out a plan to capture it
- D) before it changed course and started to orbit the Earth
- E) although it is the first man-made object known to have orbited the Sun

Çözüm 31. Doğru cevap: D.

Kolay bir *tense* sorusu. Kaçırırsak ayıp olur!

D: Soru girişinde *past perfect continuous tense* kullanılmış. Bu durumda, yan cümle mutlaka *simple past tense* içermeli. Bu *tense* ise sadece D seçeneğinde var.

Past perfect ve *past perfect continuous tense*'ler geçmişte belirli bir zamandan (*past time*) önce meydana gelmiş eylemleri anlatır ve bunu yaparken *simple past tense*'i köprü olarak kullanırlar. Aşağıdaki örneği inceleyelim:

I had eaten lunch before one o'clock.

Konuşmacı yemek yediği saati açıkça belirtmek istese, örneğin: '*I ate lunch at 12:30*' diyerek *simple past tense* kullanırdı. Burada anlaşılmayacak bir şey yok. Ama konuşmacı, yemek yeme eylemini daha sonraki bir saat dilimiyle (*one o'clock*) ilinti kurarak anlatmayı tercih etmiş. Konuşmacı, saat bire ait zaman dilimini kendisine köprü olarak seçtiği sürece, bu saatten önce meydana gelmiş bütün eylemleri *past perfect* ya da *past perfect continuous tense*'te anlatmak zorundadır.

'*I had eaten lunch before one o'clock*' cümlesini '*I had eaten lunch before it was one o'clock*' şeklinde görürsek, *past perfect + before + simple past* kalıbını hatırlayarak verilen örneği ve yapılan açıklamayı daha kolay anlayabiliriz.

Önemli not: Aşağıdaki kalıpları lütfen unutmayınız:

1. *past perfect continuous + toplam süre + before + simple past*
2. *past perfect continuous + toplam süre + when + simple past*
3. *after + past perfect continuous + toplam süre + simple past*

Siz, incelemekte olduğumuz 31. sorunun birinci örneğe uyup uymadığını kontrol ederken biz de yukarıdaki kalıplar için birer örnek verelim:

1. *We had been living in Edirne for more than 10 years before we moved to İstanbul.*
2. *They had been sailing for a week when the storm broke out (patlak vermek, kopmak).*
3. *After I had been hopelessly waiting for her for two full hours, I decided to leave.*

Soru 32. The sudden collapse of the concrete slab roof of a multi-storey car park led to fears

- A) even if the event caused no serious injuries
- B) that the lives of thousands of people were at risk from a similar incident
- C) why concrete has constantly received a negative press
- D) though, with the introduction of reinforced concrete, problems of this nature have been overcome
- E) why a chunk of concrete wall fell in a rail tunnel recently in Japan

Çözüm 32. Doğru cevap: B.

Fear + that bağlantısı açısından kolay bir soru gibi görünüyor ama aşağıda anlatacağımız nedenlerden ötürü dikkatli olmak gerek.

A: *Even if* bağlacının *simple past tense* taşıyan iki cümleyi (*led + caused*) bir araya getirebileceğini daha önce görmüştük (Bkz. 24. soru). Üstelik, cümleler birbirlerine zıt anlam taşıyorlar (*fears ≠ no serious injuries*) ve *the event* kelimesi ile soru cümlesindeki otoparkın çatısının çökmesi anlatılmış olabilir. Bunların hepsi iyiye işaret. Ancak, bu sınavın da kırmızı çizgileri var. *Even if* bunlardan biridir. Bizim sınavımız, 1, 2 ve 3. tip if'li cümlelerde iki yakası birden (yan cümle ve ana cümle) *simple past* çekimli örneklerle

kapalıdır. *Even if* de neticede *if*li bir cümledir ve şart cümlelerinin genel kurallarına göre, iki yakası aynı anda simple past çekim almayacaktır.

B: *Fear + that* çok yaygın kullanılan bir bağlantı.

1. *I fear that she might not be able to survive the accident.*

2. *It was feared that a war could break out any time.*

Örneklerden anlaşılacağı üzere, *fear*, kesinlik ifade edebilecek bir fiil değil. *Fear* fiilinin, öncelikle *can/could/may/might* gibi ihtimal anlatan kiplerle birlikte bulunmasının nedeni de budur. Ancak, elinizde kesin veriler varsa ve meydana geleceğini düşündüğünüz belli bir olaydan ötürü üzüntü, pişmanlık vs. duyuyorsanız *fear + that + simple present* kullanabilirsiniz:

I fear that a war between the two countries now looks very probable.

ya da B seçeneğindeki gibi bir aktarım cümlesinde her iki yakayı birden geçmiş zamanlarda çekerek aşağıdaki örneğe ulaşabiliriz:

I feared that a war between the two countries then looked very probable.

C ve E seçeneklerinde *why* soru kelimesi var, ama soru girişinde *reason, ask, wonder, want to know, don't know* gibi *why* bağlantısını haklı çıkaracak hiçbir isim ya da fiil yok.

I wonder why he refused us.

Do you know (the reason) why we have given you a second chance?

D: Bariz bir *tense* hatası içeriyor. Soru cümlesindeki *simple past* ile bu seçenekteki *present perfect tense*'i nasıl bir araya getireceğiz? Belki şöyle bir değişiklik yapabilir ve *present perfect*'i soru girişindeki *simple past tense*'e bağlayabiliriz:

... but problems of this nature have been overcome since the introduction of reinforced concrete

Önemli not: *Though (although, even though)* zıt nedene işaret eder, sonucu anlatmaz. Bu nedenle, değişiklik yaptığımız yukarıdaki örnekte *though* yerine *but* kullanmayı tercih ettik (Bkz. 8/A). Aşağıdaki doğru ve hatalı örnekleri inceleyiniz:

1. *Although I was ill, I didn't miss the class.* (Doğru: Hasta olmama rağmen dersi kaçırmadım.)

2. *I was ill although I didn't miss the class.* (Hatalı: Dersi kaçırmadığım halde hasta oldum.)

Soru 33. extra dimensions will have to be accepted as fact, not conjecture.

- A) If future experiments confirm these predictions
- B) Once the theory had been conclusively proved correct
- C) Though certain aspects of the theory weren't fully developed
- D) As measurements of the strength of gravity will be taken at different locations
- E) Whether gravity appears to be so much weaker than electromagnetism

Çözüm 33. Doğru cevap: A.

A: Soru girişi *simple future tense* taşıdığı için A seçeneğindeki *if + simple present* yapının şansı artıyor.

B ve C'de *bariz tense* hataları var.

D: Burada *future tense* kullanılmış. Soru girişindeki ana cümle de aynı *tense*'te çekilmişti. Bir birleşik cümlenin her iki yakasında da *future tense* kullanılması alışıldık bir durum değil. Genellikle, bir yakada *simple present* ya da *present perfect*, diğer yakada ise *simple future* kullanılır. D seçeneğinde *as* bağlacı kullanıldığı için biz de buna benzer bir örnek verelim:

As you approach the building, you will see a grocer on the corner of the street.

As'in benzetme ya da ekleme yapmak için kullanılması halinde bu kuralın istisnasından söz edilebilir:

Benzetme: *Just as you will listen to her problems, so will she listen to yours. (Sen onun sorunlarını dinledikçe o da seninkileri dinleyecek.)*

Ekleme: *You will be given a present at the end of the term, as will the other students.*

Benzetme ya da ekleme yapıldığına dair bir işaret ne D seçeneğinde, ne de soru cümlesinde var.

E: *Whether*'lı bir yan cümle, kendisinden sonra bir ana cümleye bağlanabilir. Bu takdirde zıtlık bağlacı gibi görev görür (**Bkz. 8/C**) ve yan cümle ile ana cümle arasında virgül bulunur:

Whether I am in the kitchen or in the bathroom, my dog will be there waiting for me patiently.

Soru girişi bir ana cümle olduğuna göre, E seçeneğini değerlendirmeye almamız için önce virgül şartının sağlanması gerekiyor. İki cümle arasında zıtlık olup olmaması ancak bundan sonra değerlendirilebilir. **Yani önce gramer yapısı, sırasıyla ilintiler ve imla (virgül, noktalı virgül vs.) ve en sonunda anlam irdelenmelidir. Bu sırayı dikkatle takip ettiğiniz zaman anlama fazlaca mahkum kalmadığınızı göreceksiniz.**

Soru 34. Scientists believe that elephants have sensitive cells in their feet

- A) while their habitat gives them an even keener sense of security
- B) even though they were to carry such an enormous weight
- C) which enable them to pick up low frequency vibrations from the ground
- D) as their way of life was naturally a nomadic one
- E) that had helped them to survive in changing but usually hostile environments

Çözüm 34. Doğru cevap: C.

A: *Their* iyelik sıfatı *elephants* yerine kullanılmış olabilir. Zaman uyumu da tamam. Ama iki sorun var: *while* ve *even*. Sırayla inceleyelim.

While bir birleşik cümlede iki farklı görevde bulunabilir:

1. (*when/as*'e eşdeğer zaman bağlacı görevinde): *While I was leaving the hotel, some new guests were arriving.*
2. (*whereas direct contrast/doğrudan zıtlık bağlacı görevinde*): *People who know little are usually great talkers, while people who know much say little. - Jean Jack Rousseau*

A seçeneğindeki *while* bağlacının *when/as* görevinde kullanılmadığı açık. Biz ikinci alternatife şans tanıyalım ve *while* bağlacının *whereas* anlamı taşıdığını varsayalım. Bu durumda, *whereas* bağlacının en önemli özelliği olan **ortak konu - farklı yön** (Bkz. yukarıdaki 2. örnek) şartı karşılanmamış oluyor.

3. *I love watching cowboy films, whereas/while my wife hates them.*

ya da:

4. *Whereas/while my wife hates them, I love watching cowboy films.*

Ortak konu: kovboy filmleri; farklı (birbirine taban tabana zıt) yön: konuşmacı bu filmleri seviyor, eşi ise nefret ediyor.

Soru girişindeki cümleyi A seçeneğine bağladığımız zaman böyle bir zıtlık yakalamak mümkün olmuyor. Üstelik, ana cümle ile *while* içeren yan cümle arasında virgül kullanılmamış. *While, whereas* görevinde ise, ister iki cümlenin başında, isterse ortasında bulunsun ana cümleden virgül ile ayrılır (Bkz. yukarıdaki 3 ve 4. örnekler).

Dilerseniz biraz da *even* pekiştiricisi üzerinde duralım:

...an even keener (stronger) sense of security (daha da güçlü bir güvenlik duygusu/güvende olma duygusu)

Soru girişinde, A seçeneğindeki kıyasla daha yetersiz, daha zayıf bir güvenlik duygusundan bahsedilmiş olmalıydı. Üstelik, açıkladığımız özelliklerinden ötürü *while=whereas* bağlacı bunu zorunlu kılıyor.

B, D ve E seçenekleri affedilmez tense hataları içeriyorlar.

C: Zaman uygun ve *elephants* yerine *objective pronoun them'in* kullanımı doğru. *Which* ilgi zamiri *feet* ismini açıp sıfat cümlesi oluşturmuş. Sorun yok.

Dikkat: *Feet* çoğul bir isim olduğu için *which* ilgi zamirini takiben gelen fiil (*enable*) -s takısı almamış. *Enable*, -s takısı almış olsaydı bu seçenek elenirdi.

Soru 35., there is still a slight chance that a rogue black hole could come out of the depths of interstellar space and catch us unawares.

- A) If only an early warning system could be devised
- B) Because black holes would fling light at us in a pattern of concentric rings
- C) Whether a black hole is presently within the range of our telescopes
- A) The scientists working on black holes were concerned
- B) Although black holes are rare in our Galaxy

Çözüm 35. Doğru cevap: E.

İpucu: Ana cümlede *still* ya da *also* varsa, yan cümle bağlacı olarak *although*'ya şans tanıyoruz.

A: *If only=(I) wish*. Dilek cümlelerinde *present* ve *future tense*'lere yer olmadığını hatırlayınız. Bu nedenle, sorudaki ana cümlede kullanılan geniş zaman A seçeneği için uygun değildir. Bu seçeneğin doğru olabilmesi için ana cümlede *would/could might + V1* aranmalıdır. Gerçi ana cümleyi takiben verilmiş olan yan cümlede *could* var, ancak biz ana cümlenin *tense*'ine (*is: present simple*) bağlıyız.

Not: *If only* ile 1. tip çekim yapmayınız. *If only*, sadece 2 ya da 3. tipteki şart cümlelerinde kullanılır.

B: Bayram değil (şart cümlesi yok), seyran değil (dilek cümlesi yok, aktarım yok)! O halde, *would* kipinin burada ne işi var?

Aktarım cümlesi içinde *would* kipine bir örnek verelim:

Direct speech: Jane said, 'I will visit mum at the weekend'.

Indirect/Reported speech: Jane said that she would visit her mother at that weekend.

C: *Whether'in* zıtlık bağlacı görevinde kullanılmış olması halinde iki tam cümleyi bağlayabileceğini söylemiştik. Bu durumda, iki cümle arasında virgül bulunması gerektiğini de eklemiştik. Bu bakımdan soru cümlesinde verilen virgülün kullanımı uygun görünüyor. Ama iki cümle arasında herhangi bir zıtlık ilişkisi kurulamıyor.

Not: Sorunun açıklamasına girerken yaptığımız uyarıyı dikkate alınız ve artık bu seçeneğin çevirisini yapmaktan vazgeçiniz! Bırakın, bu işle '**vakti**' olan arkadaşlar uğraşsınlar.

D: Zaman uygun değil. Ayrıca, bağlantı yok (örneğin: *that*). Eğer bağlantı elemanı *that* düşmüş olamaz mı diye merak ediyorsanız, bu tabii ki mümkün ancak soru girişindeki virgölü ne yapacağız? Bu herhalde baskı hatasıdır deyip, silgiyle mi sileceğiz!

I am concerned (that) she might tell my secret to someone else.

The boss was concerned to hear (that) two of his trusted workers were leaving.

E: Bir yanda kara deliklerin nadirliğinden (*rare*), diğer yanda bunların ortaya ıkma ihtimalinden (*.., chance that a black hole could come out*) söz edilmiş. Zaman uyumlu. E seçeneği, *although + ana cümlede still/also* yaygın kullanımını haklı ıkartan güzel bir örnek. Bir örnek de biz verelim:

Although it was almost impossible to move in that heavy traffic, he still managed to get to the airport and catch his plane.

Not: *Still* pekiştirici olarak kullanılmıştır. Dilerseniz cümleden çıkartabilirsiniz. Bu durumda, anlamda herhangi bir düşüklük olmaz. Ama kullanıldığı yerde, bilenle bilmeyeni ayırır ve size vakit kazandırır.

6. Çeviri sorularının çözüm teknikleri (36-41 arası sorular)

Literatür takibi yaptıkları için akademisyen arkadaşlar çeviri sorularında zorluk çekmiyorlar. Biz de bu nedenle, çeviri sorularında ayrıntılı açıklamalara girmeyip sorunun çözümünü kolaylaştıracak bazı ipuçlarını vermekle yetineceğiz. Yanlış bir seçenekte yapılmış olan bütün hataları tek tek göstermeyeceğimiz için, adaylar, böyle bir seçenekte, bizim işaret ettiklerimiz dışında başka hatalar da bulabilir ve hangi hatayı öncelikle fark ettilerse, bu hatanın üzerine gidebilirler.

Soru 36. Bazı yerbilimciler, 65 milyon yıl önce büyük bir meteor çarpmasını izleyen nitrik asit yağmurunun, dinozorların yok olmasına yol açan bir faktör olduğunu ileri sürmüşlerdir.

- A) Some geologists have argued that a rain of nitric acid, following a massive meteor impact 65 million years ago, was one factor leading to the extinction of the dinosaurs.
- B) According to some geologists, a rain of nitric acid, caused by a massive meteor impact some 65 million years ago, was the major factor in the extinction of the dinosaurs.
- C) The extinction of the dinosaurs was almost certainly, in the opinion of geologists, caused by a massive meteor impact some 65 million years ago and the rain of nitric acid that followed it.
- D) A rain of nitric acid some 65 million years ago and the massive meteor impact that preceded it, are generally held by geologists to have caused the extinction of the dinosaurs.
- E) According to certain geologists, the extinction of the dinosaurs occurred about 65 million years ago when there was a massive meteor impact followed by a rain of nitric acid.

Çözüm 36. Doğru cevap. A.

A: 'Bazı yerbilimciler ... ileri sürmüşlerdir' ifadesi (özne + aktif *present perfect* fiil çekimi) sadece A seçeneğinde var. Çeviri sorularında özne + yüklem ikilisini mutlaka öncelikle test ediniz. Buradan çoğunluk ekmek çıkar; boş dönmezsiniz.

B: '*According to some geologists*' girişi 'Bazı yerbilimcilere göre' anlamını taşıyor. A seçeneğindeki ifadeye benziyor ama aynısı değil. Çeviri sorularında her aday kendisine göre bazı yorumlar yapabilir. O takdirde birden fazla cevap doğru çıkabilir. Bunu engellemek için, doğru cevap, yoruma yer bırakmayacak şekilde, soru cümlesinin bire bir karşılığı olarak verilir.

C, D ve E seçenekleri de benzer hatalar içeriyor. Dikkatle incelenirse, yanlış seçenekler içinde başka hataların olduğu da kolaylıkla fark edilecektir. Örneğin: B seçeneğindeki *major factor* sıfat tamlaması soru cümlesinde karşılık bulmuyor.

Not: Seçeneklerde geçen *some* kelimesi birkaç değil, tam anlamında kullanılmıştır. *Some* etkileyici bir rakamdan söz ederken tercih edilir.

In his book, the author has given **some** four thousand examples. (Yazar, kitabında **tam** 4000 örnek vermiş.)

Soru 37. Bir fırtına, Kuzey İtalya üzerinden Adriyatik'e geçerken, bununla gelen alçak atmosfer basıncı, yerel deniz seviyesini yarım metre kadar yükseltir.

- A) The sea level is likely to rise by about half a metre when a storm crosses northern Italy and comes to the Adriatic, bringing a low atmospheric pressure.
- B) A storm passing over northern Italy and into the Adriatic brings with it a low atmospheric pressure that causes the sea level there to rise by at least half a metre.
- C) The sea level in the Adriatic can rise by nearly half a metre whenever a storm coming via northern Italy arrives bringing low atmosphere pressure.
- D) When a storm passes over northern Italy into the Adriatic, the low atmospheric pressure that comes with it raises the local sea level by up to half a metre.
- E) The low atmospheric pressure brought to the Adriatic by storms that have come across northern Italy can cause sea levels there to rise by up to half a metre.

Çözüm 37. Doğru cevap: D.

A: 'is likely to=may/might', bring fiili ve and bağlacı soru cümlesinde karşılık bulmuyor. About: yaklaşık ifadesi de soru cümlesinde yok.

B: 'A storm passing over Italy ...' 'İtalya'dan geçen fırtına' demektir. Soru cümlesinde ise 'geçerken' ifadesi vardı; -iken eki when bağlacı ile karşılanır.

C: Whenever, ne zaman olursa olsun anlamını verir. Karşılığı yok.

E: Cümle pasif, when bağlacı yok ve can kipi kullanılmış.

Soru 38. Organik çiftçiler kimyasal gübre kullanmazlar; ancak, toprağın verimliliğini ürün artıklarını ve doğal gübreyi toprağa karıştırarak artırır.

- A) Though organic farmers use no chemical fertilisers, they successfully create a fertile soil by working into it crop residues and manure.
- B) Organic farmers don't use chemical fertilisers; however, they build up soil fertility by working into it crop residues and manure.
- C) Organic farmers manage to build up soil fertility very successfully by working in crop residues and manure, but no chemical fertilisers.
- D) Because organic farmers avoid chemical fertilisers, they use crop residues and manure to build up high levels of fertility in the soil.
- E) Even though organic farmers don't use chemical fertilisers, they build up soil fertility by working crop residues and manure into the soil.

Çözüm 38. Doğru cevap: B.

A: Sorudaki zıtlık bağlacı, organik çiftçilerden söz edilen ilk cümleye bağlı olarak kullanılmamış.

B: Work in/into: katmak, karıştırmak. Zıtlık bağlacı doğru yerde kullanılmış ve diğer ilintilerin hepsi uygun görünüyor.

C: Sorudaki zıtlık bağlacı 'ancak', bu seçenekte *but* olarak verilmiş ama o da doğru yerde kullanılmamış. Üstelik, *very successfully* sıfatının ve *manage to* fiilinin soruda karşılığı yok.

D: *Because* hatalı. Ayrıca, *avoid*: kaçınmak nereden çıktı?

E: *Even though* doğru cümleye bağlanmamış. Bu bağlaç yerine *however* tercih edilmeli ve iki cümle ortasında kullanılmalıydı:

Organic farmers don't use ...; however, they build up

Soru 39. We know that, unless we take action right away, certain marine species will start to become extinct due to the alarming decline of biodiversity.

- A) Biyolojik çeşitliliğin korkunç bir şekilde azalması sonucu bazı deniz canlılarının yok olacağını ve hemen harekete geçmemiz gerektiğini biliyoruz.
- B) Hemen eyleme geçmediğimiz takdirde, biyolojik çeşitliliğin azalması sonucu, bazı deniz canlılarının yok olmaya başlamasının endişe verici olduğunu biliyoruz.
- C) Bildiğimiz kadarıyla, derhal harekete geçmezsek, bazı deniz canlıları yok olmaya başlayacak, çünkü biyolojik çeşitlilik endişe verici bir hızla azalıyor.
- D) Biliyoruz ki hemen eyleme geçmezsek, bazı deniz canlıları, biyolojik çeşitliliğin endişe verici azalması nedeniyle yok olmaya başlayacak.
- E) Biliyoruz ki hızla eyleme geçmediğimiz takdirde, biyolojik çeşitliliğin azalması sonucu bazı deniz canlılarının yok olması endişe vericidir.

Çözüm 39. Doğru cevap: D.

A: Bu seçenekteki 've' bağlacı ve 'korkunç bir şekilde' zarfı soruda verilmemiş.

B: 'Endişe verici' sıfatı yanlış yerde kullanılmış. Bu ifade zarf halinde (endişe verici şekilde) ve biyolojik çeşitlilik ifadesi ile birlikte kullanılmalıydı.

C: Sorudaki '*due to* + isim' yerine 'çünkü + tam cümle' bağlacı kullanılmış. Bu hatalı ya da en azından yorumlu bir replasman.

E: Sorudaki '*right away*:hemen' zarfı yerine bu seçenekte 'hızla' zarfı kullanılmış. 'Endişe verici' yanlış yerde duruyor. 'Başlamak' fiiline ise hiç yer verilmemiş.

Soru 40. Some ecologists believe that species diversity will not be reduced significantly as the natural environment becomes permanently impoverished.

- A) Doğal çevre tamamen fakirleşmiş olduğu için, bazı çevrebilimciler, tür çeşitliliğinin hiçbir zaman düzelmeyeceğine inanmaktadırlar.
- B) Tür çeşitliliğinin hiçbir zaman artmayacağına inanan bazı çevrebilimciler, doğal çevrenin tamamen fakirleştiğini ileri sürmektedirler.
- C) Bazı çevrebilimciler, doğal çevre kalıcı olarak fakirleşirken, tür çeşitliliğinin önemli ölçüde azalmayacağına inanmaktadırlar.
- D) Bazı çevrebilimcilerinin inandığı gibi, tür çeşitliliği hiçbir zaman eski durumuna gelemez, çünkü doğal çevre sürekli bir şekilde yıkıma uğramaktadır.
- E) Doğal çevrenin tamamen fakirleştiğini ileri süren bazı çevrebilimciler, tür çeşitliliğinin hiçbir zaman artmayacağına inanmaktadırlar.

Çözüm 40. Doğru cevap: C.

A: 'Tamamen' ve 'hiçbir zaman' zarfları ve 'düzelmeyecek' (*can/could* vs.) fiili soruda karşılık bulmamış.

B: ' ... inanan çevrebilimciler ... ' ifadesinin İngilizce karşılığı şudur:

ecologists who believe that

Ayrıca, 'hiçbir zaman' ve 'tamamen' zarfları hatalı.

D: 'Bazı çevrebilimcilerin inandığı gibi' ifadesinin İngilizce karşılığı şöyle olmalıydı:

As some ecologists believe...

E: 'Tamamen' ve 'ileri süren' ifadeleri karşılık bulmamış. Ayrıca, 'ileri süren' ifadesi bir sıfat cümlesi habercisidir (**Bkz. B seçeneği**):

Some ecologists who argue that ...

Soru 41. Agricultural researchers in developed countries are working to develop strains of rice that produce high yields with less water.

- A) Gelişmiş ülkelerdeki zirai araştırmacılar, çeşitli pirinç türleri geliştirerek, az su ile yüksek verim elde etmeye çalışmaktadır.
- B) Zirai araştırmacılar, gelişmiş ülkelerde, az su ile yüksek verim elde edebilmek amacıyla, çeşitli pirinç türleri üzerinde çalışmaktadır.
- C) Gelişmiş ülkelerin zirai araştırmacıları, az suya rağmen çok verim sağlayan pirinç türlerini geliştirmeye çalışmaktadır.
- D) Gelişmiş ülkelerdeki zirai araştırmacılar, az su kullanarak çok verim elde edebilmek için, değişik pirinç türlerine ilişkin çalışmalar yapmaktadır.
- E) Gelişmiş ülkelerdeki zirai araştırmacılar, az su ile yüksek verim sağlayan pirinç türleri geliştirmek için çalışmaktadır.

Çözüm 41. Doğru cevap: E.

A: Soruda '*that produce high yields*' ifadesi var. Bunun karşılığı 'üreten, verim sağlayan' olmalıdır.

B: A seçeneğindeki hata burada da tekrar edilmiş. Ayrıca, soruda 'amacıyla' ifadesini karşılayabilecek *in order to* amaç bağlacı yok.

C: 'Gelişmiş ülkelerin zirai araştırmacıları' girişinin sorudaki karşılığı *agricultural researchers of (the) developed countries* olmalıydı. Ayrıca, 'rağmen' bağlacı soruda geçmemişti.

D: 'Az su kullanarak', *by using less/little water* şeklinde ifade edilir. Soru cümlesi bu ifadeyi içermiyor. Amaç bağlacı (elde edebilmek için) hatalı. 'Değişik' sıfatının ve 'ilişkin' edatının soru cümlesinde karşılığı yok.

7. 'Uymayanı At' türü sorularda çözüm teknikleri (42-46 arası sorular)

Bu tür sorularda anlam bütünlüğünü bozan seçeneği bulmamız isteniyor. Bunları, '*odd man out*'= uymayanı at' türü sorular olarak da isimlendirmek mümkün. Bu tür soruları çözmek, yani atılacak cümleyi bulmak için aranması gereken belli başlı bazı ipuçlarını hatırlayalım:

*Numaralandırılmış cümleler arasında zaman uyumsuzluğu (Örneğin; *present tense*'lerden bir anda *past* olanlara geçiş yapılması),

*Artikellerin (*a, an, the*) hatalı kullanılması (Örneğin; *the book* ismiyle başlayan bir cümleyi *a book* ismiyle başlayan başka bir cümlenin izlemesi),

*Birbirlerine benzer bağlaçların art arda kullanılması (Örneğin; *however* bağlacının kullanıldığı bir cümleyi *nevertheless* bağlaçlı bir diğer cümlenin izlemesi),

*Tarihsel sıranın bozulması (Örneğin; paragraf 16. yüzyıl ile başlıyor, 17. yüzyıl ile devam ediyor ve üçüncü cümle milattan önceki çağlara dönüyor.),

**Also* zarfının kullanılması (Bu zarfın, bir önceki cümlede geçen şahıs ya da eylemlere ekleme yapmaması).

**Then* zarfının kullanılması (Bu zarfın, eylemleri kronolojik sırada anlatmaması),

*Başta *would* olmak üzere, kimi kiplerin yersiz kullanımı (Örneğin; I, II, IV ve V. cümleleri *past* zamanlarda anlatılmış bir paragrafın ortadaki III. cümlesinin *would* + V1 çekilmesi),

*Zıtlık bağlaçlarının, paragrafın bütünlüğü açısından yanlış kullanıldığı cümleler (Üç cümle düşünelim; birincisi olumlu, ikincisi zıtlık bağlacı ile olumsuz ve üçüncüsü yine olumlu olsun. İkinci cümlenin hatalı olduğu açık. Eğer ikinci cümle yerinde kalacaksa, üçüncü cümle olumsuzluğu anlatmaya devam etmelidir.),

*Bir paragrafın zıtlık bağlacı taşıyan bir cümle ile sona erdirilmesi (Zıt duruma işaret edildikten sonra açıklama aynı yönde devam etmelidir. Örneğin; 'I. Mehmet'i severim. II. İyi arkadaştır. III. Efendiliğine diyecek söz yoktur. IV. Ayrıca, iyi sır saklar; kimseden kimseye laf taşımaz. V. Ancak, sakın ola ki ona borç para verme.' paragrafında, konuşmacının, arkadaşıyla ilgili esas vurgulamak istediği yön onun borcuna sadık olmamasıdır. Konuşmacının, bu huyu tek bir cümleyle geçiştirmesi beklenemez. Bu nedenle, paragrafın beşinci cümlesini takiben olumsuzluğu sürdürecektir başka örnekler verilmesi gerekir.),

Bu ipuçlarını, sitemizde daha sonra yayınlayacağımız 'Sınavın Anatomisi' bölümünde ayrıntılı olarak irdedeceğiz. Şimdi 42. sorunun açıklamasına geçelim.

Soru 42.

(I) A committee of prominent physicists, chemists and others was appointed to investigate the properties of TEL (tetraethyl lead).

(II) The committee presently reported mild health effects from the use of lead but nothing drastic enough to justify a ban. (III) Increased ventilation and other plant improvements reduced the workplace hazard to an acceptable level. (IV) In their opinion, TEL was dangerous only in concentrated form, not when diluted in gasoline. (V) If reasonable precautions were taken and mixing was performed at distribution centres instead of at the point of purchase, there would be no cause for concern.

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm 42. Doğru cevap: C (III. cümle).

- I. Bu cümlede *a committee* ve *simple past tense* kullanımı dikkat çekiyor. (Not: *Others* zamirine değil, *a committee* öznesine bağlı olduğu için *was* yardımcı fiilinin çekimi doğrudur.)
- II. *The committee* devamı ve *simple past* çekim çok güzel. Burada, *a/an-the* bağıntısı üzerinde biraz duralım. *A/an* artikeli **belirsiz** bir isimden ilk kez söz ettiğimiz zaman kullanılır. Ancak, bunu izleyen cümle yine aynı ismi içinde barındırıyorsa, *a/an* yerini *the* artikeline bırakır. Çünkü artık sözü edilen ismin **belirli/belirlenmiş** olduğu varsayılır. Örneği inceleyelim:
- At the museum, the guide (rehber) showed us a picture. The picture dated back from the 14th century. (Müzedeki rehber bize bir resim gösterdi. Bu resim 14. yy'dan kalmaydı.)*
- III. *Tense* tamam. Konu bütünlüğü de var: Bir önceki cümlede, *lead* (kurşun) kullanımının sağlık açısından pek sorun olmadığı söylenmişti. Burada ise, *improvements* ve *reduced hazard* (tehlike) ifadeleri var; sanki aynı yönde konuşuluyor gibi. Ancak, komite ortadan kalkmış. Bu bir hata değil ama biz yine de dikkati elden bırakmayalım.
- IV. *In their opinion* ifadesi üçüncü cümledeki kuşkuymuzu haklı çıkarıyor. Bu ifade ile, herhalde komite üyelerinin görüşlerine atıfta bulunulmuş. *Their* sıfatının bir önceki cümlede yerine geçebileceği çoğul bir şahıs ismi yok. O çoğul şahıstan ikinci cümlede söz edilmişti. Üçüncü cümlelerin paragraftan atılması gerekiyor. Yani, 42. sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

Önemli not: Bu tür sorularda, atılması gerektiğini düşündüğünüz seçeneğe (Örn: 42. soruda III. cümleden) sonra gelen seçeneği (Örn: 42. soruda IV. cümleyi) de mutlaka okuyunuz. Bundan sonra, sizce atılması gereken seçeneği yok sayarak (Örn: 42. soruda III. cümle) son okuduğunuz seçeneğe (Örn: 42. soruda IV. cümle) ile bir öncekini (Örn: 42. soruda II. cümle) aralarında bağlantı bulunup bulunmaması bakımından test ediniz, yani sağlama yapınız. Bağlantının kurulduğunu gördüğünüz zaman, başkaca bir değerlendirme yapmayınız. Yani, bağlantının koptuğu noktadan sonra ikinci sırada gelen bir başka cümle (Örn: 42. soruda V. cümle) ya da cümleler varsa, bunları okuyarak vakit kaybetmeyiniz.

(İstisna: Bazen bağlantının nerede koptuğuna dair hiçbir ipucu bulamadığınız için V. cümleye kadar gelmeniz gerekebilir.).

Yaptığımız bu açıklamaya bağlı olarak, 42. sorunun V. cümlesini değerlendirmeye almıyoruz. Bu türün diğer sorularına ait açıklamalarda da aynı yolu izleyeceğiz.

Soru 43.

(I) Of all the legacies of the ancient seas the most valuable is petroleum. (II) No one knows exactly what geologic processes have created these precious pools of liquid deep within the earth. (III) But one thing seems certain. (IV) On the other hand, few geologists believe that petroleum formation is linked with volcanic action. (V) Petroleum is a result of fundamental earth processes that have been operating at least since the beginning of Palaeozoic time.

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm 43. Doğru cevap: **D (IV. cümle).**

- I. Geniş zaman başlangıç yapılmış. Bütün seçeneklerde zaman uyumu var. *Petroleum* kelimesi sanki konunun ana başlığı gibi. Çünkü bu maddeden *the most valuable* olarak söz edilmiş.
- II. İkinci cümle *no one knows* girişiyle biraz mide bulandırıyor. Ama hemen sonra, *these precious pools of liquid* denmiş. *Precious* ve *valuable* kelimeleri eşanlamlıdır ve *these* işaret sıfatı ile bir önceki cümleye kesin bir atıf var. Birinci ve ikinci cümleler arasında iyi bir bağlantı olduğunu söyleyebiliriz.
- III. Zıtlık bağlacı (*But*) kullanılmış. Ama cümlede, birbirinin zıddı olan iki unsur görülüyor. Sadece geniş zaman açısından uyum var.
- IV.** Bir kez daha zıtlık bağlacı kullanılmış. İşte, atılması gereken cümle yakayı ele verdi. Eğer, bu cümle atılmasın, yerinde kalsın dersiniz, o zaman şu soruya cevap aramalısınız: *On the other hand* (öte yandan, diğer taraftan) bağlacı *few geologists* ifadesi ile zıt olduğuna göre, üçüncü ya da ikinci cümlede örneğin, *many geologists/scientists/people* vs. var mı?
- V. Normal şartlarda IV. cümleyi yok sayıp III ve V arasında bağlantı arayarak sağlama yapmamız gerekirdi. Ancak, bu iki cümleyi anlam bakımından irdelemek her babayığidin harcı değil. Gelin vazgeçelim! Biz sadece, iki zıtlık bağlacının art arda kullanılmasının büyük çoğunlukla sorun çıkartacağı uyarısından yola çıkalım ve bu sorunun doğru cevabını D seçeneği olarak belirleyelim.

Soru 44.

(I) Geologists are presently seeking ways of detecting earthquakes before they strike. (II) If they are successful, then people may be evacuated from a danger area before the earthquake happens. (III) Geologists are also carrying out experiments in earthquake control. (IV) It is calculated that there are as many as 500,000 earthquakes in a single year. (V) If these experiments are successful, it may be possible, in the future, to minimise the destructive force of earthquakes.

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm 44. Doğru cevap: D (IV. cümle).

- I. Şimdiki zaman kullanılmış. Bütün seçeneklerde zaman uyumu var. Jeologların bir şey aradıklarından (*seek*) söz etmiş. *Earthquake* herhalde ana tema.
- II. *They* zamiri jeologlar yerine geçmiş olabilir. Deprem konusu ortak. Bir sorun yok gibi görünüyor.
- III. 'Jeologlar ayrıca depremle ilgili şu konuda da deney yapıyorlar' diyerek güzel bir bağlantı vermiş. Ancak, bu hemen ikinci cümle olarak verilse daha iyi olacaktı. Bu biraz akıl karıştırıyor.
- IV.** Jeologlar ve yapmakta oldukları deneyler ortadan kalktı. Ama deprem konusu hala ortak.
- V. *These experiments* IV. değil, III. cümlede karşılık buluyor. Üstelik, birden ikiye geçerken kullanılan şart bağlacı burada yine karşımıza çıktı. Bu çok güzel bir ahenk oluşturuyor. IV. cümle bu paragraftan atılmalı. Üçüncü cümlede yaptığımız uyarıyı geri alıyoruz!

Soru 45.

(I) The origin of the asteroids is uncertain. (II) An asteroid would then remain in the same relative position, provided the initial velocity were suitably chosen. (III) It has been supposed that they are fragments of a former planet which has broken up. (IV) An alternative view is that they represent material, which did not coalesce to form a single body at the time the other planets were formed. (V) If so, this was possibly the result of the disturbing action of Jupiter.

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm 45. Doğru cevap: B (II. cümle).

- I. Giriş geniş zaman. *Asteroid*'lerin orijini belli değilmiş (*uncertain*). Bir olumsuzluk var. Bunu izleyen cümlelerde bu olumsuzluğu aramalıyız. Bulamazsak birinci cümleyi yanlış sayarız.
- II.** Birinci cümledeki *the asteroids* ifadesinden *an asteroid* ifadesine geçilmiş. Aslında, *an asteroid* bir paragrafta ilk cümle olarak daha yakışıyor. Ama burada *would* kipinin ne anlattığı belli değil. Yani, kip yerinde kullanılmamış. Üstelik, *then* zarfının, birinci

cümlede kronolojik sırada gerçekleşmiş bir başka benzer eyleme işaret etmesi gerekirdi.

*If they offered me a job, I **would first** (Birinci cümle) ask for some time to think over it. I **would then** (İkinci cümle) consider the offer and ask my friends for a second opinion.*

Yaptığımız açıklamalar ışığında bu seçeneğin atılması gerekiyor. Ancak, biz yine de üçüncü cümleyi de okuyalım.

- III. *Supposed* (varsayılmak) ile birinci cümledeki *uncertain* arasında bir yakınlık var. İkinci önemli bağlantı ise *asteroids* ve *they* zamiri arasında görünüyor.

Önemli not: Bir an için bu soruda iki seçeneğe kaldığınızı (I. cümle ve II. cümle) ama karar veremediğinizi varsayalım. Bu durumda, gözü kapalı II. cümleyi atmanızı önerirdik, çünkü I. cümleyi paragraftan çıkartırsanız, **then** zarfı kendisinden önce başka bir cümle ve benzer bir eylem isteyeceğinden boşta kalacaktır.

Soru 46.

(I) One main challenge in the production of ready-mixed paints was the achievement of complete dispersion of the pigment in the vehicle. (II) All the early patent paints had a poor reputation because they were thin and lacked opacity. (III) The widespread use of lime and calcium carbonate instead of the more expensive white lead produced paint that streaked. (IV) Some manufacturers diluted their paints with too much water. (V) Others added crushed pebbles to make the cans heavier.

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm 46. Doğru cevap: C (III. cümle).

Zor bir soru. Hataya düşme ihtimali çok yüksek.

- I. Bütün seçenekler girişte kullanılan geçmiş zamanla uyumlu. Ortak konunun *paint* (boya) olduğu kolayca anlaşılıyor. Girişteki *challenge* (zorluk), aynı cümledeki *achievement* (başarı) ismine rağmen bir olumsuzluğun varlığına işaret ediyor. Eğer **başarı** (yani olumlu anlam) ön plana çıkartılmak istenseydi, *challenge* ve *achievement* arasında *but*, *however* vs bir zıtlık bağlacı kullanılırdı.

It was a difficult mission, but we achieved our objectives (goals). (Cümle olumsuzdan olumluya döndü.)

- II. Diğer bağlantıların yanı sıra, bu cümledeki *poor reputation* (kötü ün) sıfat tamlaması da çok önemli. Çünkü ana cümlede başlayan olumsuzluk burada devam ediyor.
- III. Bu cümle de olumsuz anlam içeriyor: pahalı bir şeyin yerine (*instead of the more expensive ...*) herhalde ucuz, kalitesiz başka bir şey kullanmışlar. Bu nedenle, ilk bakışta atılması gereken seçeneğin bu cümle olduğunu anlayabilmek mümkün değil.

- IV. Burada *some manufacturers* ve *too much* (aşırılık, olumsuzluk anlatır) kullanımı olumsuzluğu devam ettiriyor. Ancak bu seçenek, *too much water* ifadesiyle II. cümleye bağlantı veriyor, çünkü orada boyanın *thin* (ince) olduğundan söz edilmişti. Ama bunu anlayabilmek hiç de kolay değil.
- V. Bu cümlede *some - others* bağlantısı çok güzel verilmiş. IV ve V. cümleleri birbirinden ayırmak mümkün değil. Örneği inceleyiniz:

Some scientists believe that earthquakes can be detected hours ago, whereas **others** argue that it is impossible to predict one.

8. Karşılıklı konuşma sorularının çözüm teknikleri (47-51 arası sorular)

Karşılıklı konuşma soruları son yıllarda yapılan sınavlarda gittikçe zorlaştı. Bazen, soruda geçen bütün kelimeler bilinse de, anlam bir türlü oturmuyor. Onca zahmetten sonra verilen cevap yanlış çıkabiliyor; ne yazık ki, kaybedilen zaman ve moral de adayın yanına 'kar' kalıyor. Belli bir soruyu, belli bir tekniğe bağlı kalarak çözmek işte bu nedenle önem kazanıyor. Vakti en verimli şekilde kullanmak, sorunun yumuşak karnını yakalamak, soru içinde geçen yabancı kelimelere asgari düzeyde mahkum olmak ancak böyle mümkün olabiliyor. O halde, burada verilen ve binlerce sorunun çözümü ile oluşmuş tekniklere uymaları, adayların yararına olacaktır. Şimdi karşılıklı konuşma sorularında uyulması gereken kurallara kısaca göz atalım:

(1) Bir karşılıklı konuşma sorusunun can damarı boşluğu izleyen konuşmadır. Seçeneklerin bir çoğu boşluktan önceki konuşma ile uyum halinde iken bunlardan sadece biri sonraki konuşmaya bağlanabilir. O da doğru cevap olur. Bu nedenle, boşluğu izleyen konuşma çok iyi irdelenmelidir. Birkaç basit örnek verelim:

1. Konuşmacı: -
2. Konuşmacı: - *So do I.* (Boşlukta geniş zaman ve olumlu aksiyon fiili var. *You* dışında bir özne kullanılmış. Boşlukta, örneğin; '*I like fish*' gibi bir konuşma yapılmış olabilir.),

(2) Bir boşluğu izleyen iki konuşma varsa (örn: 47. soru), son söz boşluktaki konuşmayı yapmış olan kişiye aittir. O halde, boşlukta söylenmiş olabilecek söz (sorunun doğru cevabı) ile bu son söz birbiriyle uyuşmalıdır. Örneği inceleyiniz:

1. Konuşmacı: -
2. Konuşmacı: - **There was no doubt about it that this would happen one day.**
1. Konuşmacı: - **I'm not so sure about it. Does he really mean it? (Gerçekten böyle mi yapmak istiyor?)**

- A) It is hardly surprising that the Minister will at last resign.
- B) I'm puzzled how the Minister could take such a decision.

Çözüm:

Doğru cevap B seçeneğidir. Zira, son söz boşluktaki konuşmayı yapan kişiye aittir ve bu kişi bir konuda emin olmadığını, biraz şaşırıldığını ifade etmiştir. A seçeneğinde ise, bu kişinin hiç şaşırmadığı, hatta bu sonucu beklediği anlaşılıyor. Bu söz, aynı kişiye ait son konuşma ile çelişmektedir,

(3) Bazen, boşluğu izleyen konuşma boşluğa ait birden fazla ilinti/ıpuca barındırır. Bu durumda, arayacağınız cevap tüm bu ilintilere aynı anda karşılık bulmalıdır. Aşağıda verilen örneği inceleyelim:

1. Konuşmacı: -

2. Konuşmacı: - *It may be. But are you sure they will share the same opinion as you do?*

Boşlukta bir cansız özne ya da nesne (*it*) + geniş zaman + *be* fiili kullanılmış ve birden fazla kişinin ismi geçmiş olsa gerek. Bu nedenle, aşağıdaki A ve B seçenekleri doğru ama eksik bilgi içerdikleri için yanlış cevap olarak değerlendirilecek ve istenen bütün bilgileri tek seçenekte veren C seçeneği doğru cevap olacaktır.

- A) This is the best offer we have ever received.
- B) Our shareholders (hissedar) will certainly like this offer.
- C) This is a good offer and our shareholders will certainly like it.

Çözüm:

A: A seçeneğinde *This is the best offer* → *It may be* bağıntısı var ama 2. konuşmacının *they* zamiri karşılıksız kalmış.

B: Bu seçenekte *Our shareholders* → *they* bağıntısı var. Ancak, *be* fiilini içinde barındıran herhangi bir *auxiliary verb* (*am/is/are/was/were* vs.) görünmüyor.

C: Seçenekte her iki bağıntı da mevcut: *This is a good offer* → *It may be* ve *our shareholders* → *they*,

(4) Doğru cevap olduğunu düşündüğünüz seçeneğin/konuşmanın kendisinden önceki ve sonraki konuşmalara ait fazla sayıda aynı kelimeyi içermemesine dikkat ediniz. Yanlış cevabın içerisine, karşılıklı konuşmayı okurken aşına olduğunuz ve gördüğünüz anda size konuşmayı hatırlatan ifadeler/kelimeler gizlenir. Bu tuzağa karşı uyanık olunuz. Bu, yanlış seçenek hazırlamanın kolay yollarından biridir,

(5) Bazen boşluğu izleyen konuşma hiçbir ipucu içermez. Bu takdirde, dikkatinizi boşluktan sonra gelen ikinci konuşmaya odaklayınız. Burada, sizi bekleyen güzel sürprizler vardır (Bkz. 51. soru ve çözümü),

(6) Eğer konuşma boşlukla bitmiş ise, bir önceki konuşmacının sözleri önem kazanacaktır. Ancak, böyle bir sorunun cevapları arasında seçim yaparken, seçeneklerin bazılarını elemekte çok zorlanabilirsiniz, çünkü bu durumda, kendinizi bağlı hissedebileceğiniz bir rehber (boşluğu izleyen konuşma) olmayacaktır. Bu türden bir soruyla karşılaştığınızda, konuşmanın gidiş yönünü bir milim dahi olsa saptıran bir görüş yanlış cevaptır. Örneğin; böyle bir soruda, yeni ya da aksi görüş belirten hiçbir seçeneğe itibar etmeyiniz. Ayrıca son sözün (**boşluğun**), **iki önceki** konuşmayla birebir uyumlu olmasına özen gösteriniz. Çünkü bu konuşmalar aynı kişiye ait olacaktır. Aşağıdaki örneği inceleyelim:

Michael:

- **In my opinion, nuclear energy is our best hope for the future.**

George:

- **Well, I have reservations about it.**

Michael:

- **What do you mean?**

George:

-

A) Nuclear reactors are a clean and safe source of energy.

B) Nuclear energy poses a threat to the safety of the population.

C) Without it, we would be forced to live in a world without energy.

Bu örnek diyalog sorusunda doğru cevap B'dir. Konuşmada, *George, Michael*'ın görüşlerine çekince (*reservation*) koyuyor. O halde, nükleer enerji için iyi konuşmuş olması beklenemez. Bu nedenle, A ve C seçenekleri **boşluktan iki önceki** konuşmayla tezat oluşturuyor. *Reservation* kelimesini bilmediğiniz için bu anlamı kaçırdığınızı varsayalım. Bu takdirde, *Michael*'ın '*What do you mean?*' sorusu bir uzlaşmazlık belirtisi.

Soru 47.

Mel :

- **Funny how one always focuses on the nearest and most immediate danger and not on the more remote and longer lasting one!**

Frank :

-

Mel :

- **Volcanoes. Did you know that among other things, the ash from them contaminates water, destroys crops and clogs the engines of aircraft?**

Frank :

-**No I didn't; but I can believe it.**

A) I think you're exaggerating the situation.

B) Why do you say that?

C) Today we face all sorts of dangers, don't we?

D) I suppose the remote one is so easy to recognise.

E) What have you been reading about?

Çözüm 47. Doğru cevap: E.

Giriş konuşmasından pek bir şey anlaşılmıyor. Ama boşluğu takiben tek bir kelime, '*volcanoes*' kullanılmış ve nokta konmuş. Büyük ihtimalle *what* içeren bir soru sorulmuş ve kısa cevap verilmiş. Örneği inceleyiniz:

- *What did you eat?*

- *A sandwich. And you?*

- *Some crackers.*

Açıklamaya uygun tek bir seçenek görünüyor: E.

A: Bu seçenek uzak bir çeldirici.

B: Bu seçeneğin cevabı '*Because*' bağlacı ile başlamalıydı.

C: Bu seçenekte sorulan '*don't we?*' sorusuna *Mel* hiçbir karşılık vermemiş. Belki de iki arkadaşın arası bozuktur, *Mel* onun için karşılık vermemiştir mi diyeceğiz?

D: Burada, *volcanoes* karşılığını haklı çıkartacak bir soru sorulmamış, sadece bir tahminde bulunulmuş. Ayrıca, *remote* kelimesinin tekrar edilmesi tarza aykırı bir durum.

E: *What* sorusu ve karşılık olarak *volcanoes* ifadesi gayet uyumlu.

Soru 48.

Reg :

-Why are people so excited about the discovery of vast quantities of ice on Mars?

Jim :

-.....

Reg :

-Then it is a lucky find. Is there a large quantity of it?

Jim :

-Enough to fill Lake Michigan twice over if it were melted!

- A) Because one of the problems of a manned expedition to Mars has always been the carrying of enough water to support the crew.
- B) Because most of the ice is situated around the south pole though there may also be some in the north.
- C) Because, as spring approaches, the glaciers are slowly receding.
- D) That's why the Mars Express mission will use radar to search down several kilometres.
- E) The crucial question, of course, is still "What are the implications for life?" and until we send a manned expedition there we can't know for certain.

Çözüm 48. Doğru cevap: A.

A: *Reg*'in girişteki *why* sorusuna dikkat! *Because* içeren seçeneklerin (A, B, C) doğru cevap olma şansları yüksek.

Reg'in boşluğu izleyen konuşması *it* zamiri içeriyor. Bu, pekala *water* yerine geçmiş olabilir. Çünkü *Reg*, bunun bulunmuş olmasıyla ilgili '*a lucky find*' ifadesini kullanmış.

B: Bu seçenekte *ice* kelimesi tekrar edilmiş. Bu, tarza aykırı bir durum: Bu tür sorularla ilgili verdiğimiz genel açıklamaları hatırlayınız.

Reg'in devam cümlesi (*It is a lucky find*) içerisinde geçen *it* zamiri, bu seçenekteki *ice* kelimesinin karşılığı olabilir. Ancak B seçeneğinde, *Reg*'in cümlesinde kullanılan şanslı, talihi sıfatını haklı çıkartacak bir ipucu yok. Burada, tartışma daha çok suyun nerede bulunduğu üzerine yoğunlaşmış. Bu seçenek ile daha fazla vakit kaybetmemenizi öneririz.

C: *Reg*'in cümlesi *it* içeriyordu. *The glaciers* çoğul bir ifade.

D: *That's why*, 'işte bu nedenle' demektir. *Reg*, 'Neden?' diye soruyor; *Jim*, 'İşte bu nedenle' diye cevap veriyor. *Jim*, önce bir açıklama yapmalı, daha sonra bu bağlacı kullanmalıydı:

- *Why didn't you accept his proposal (evlilik teklifi)?*
- *I cannot be sure of his love. That's why I refused him.*

E: *Reg* bir soru soruyor, *Jim* bu soruya soruyla karşılık veriyor. Bu bir politikacı cevabı.

Soru 49.

Andy :

- I hear they are trying to improve the design of stadiums for the World Cup.

Mike :

-

Andy :

- What use will they be?

Mike :

- They'll enable sufficient sunlight to get through to enable the grass to grow.

- A) The main problem is keeping the playing surface in perfect condition.
- B) Yes; and at huge expense, too, I believe.
- C) I'm not sure that all these technical innovations really are necessary.
- D) That's right; they are experimenting with semi-transparent fabric roofs over the side stands.
- E) In Sapporo they came up with something quite exotic, with two arenas.

Çözüm 49. Doğru cevap: D.

A: *Andy*'nin boşluğu izleyen sorusunda *they* zamiri kullanılmış. A seçeneğinde tekil ifadeler var.

B: A seçeneği için yaptığımız açıklama B seçeneği için de geçerli.

C: Çoğul ifade var. Bu iyi. Ancak, *Mike* burada olumsuzluk belirtirken kendisine ait son konuşmada fikir değiştirip '*They'll enable sufficient...*' diyerek olumluya geçiş yapıyor. Tam bir politikacı.

D: Çoğul ifade var. Ayrıca *Mike*, *Andy*'nin ilk konuşmasına güzel bir karşılık veriyor:

Andy - Onların (*they*) şöyle yaptıklarını duydum.

Mike - Doğrudur. Onlar (*They*) ...

E: Çoğul ifade iyi. Ancak, '*I hear*' girişi bir tür soru gibi iş görür. Bu sorunun karşılığı yok. Örneği inceleyelim:

- *I hear your mother has been taken ill.*
- *No, it wasn't my mother, it was Jane's mother.*

Seçenekte ayrıca özel bir yer adından söz edilmiş: *Sapporo*. *For example* giriş ifadesi kullanılsaydı belki bu seçeneği değerlendirmeye alabilirdik.

- *Correct. For example, in Sapporo they ...*

Soru 50.

Peter :

- **We had double-glazing installed throughout the house last year and are immensely pleased with it.**

Colin :

-

Peter :

- **As far as I'm concerned, the main one is a reduction in fuel costs due to efficient insulation.**

Colin :

- **Yes, that is important. Presumably, it also cuts down on noise.**

- A) That must have cost you quite a lot!
- B) Is it really worthwhile?
- C) Just what are the benefits?
- D) My wife's keen on it, but I'm not so sure.
- E) Does it really achieve all they promise?

Çözüm 50. Doğru cevap: C.

A: *Peter*'ın hem boşluktan önceki (*immensely pleased*), hem de boşluğu izleyen konuşması olumlu (*efficient*). O halde, *Colin*'in boşlukta olumsuz bir görüş belirtmiş olması beklenemez. Böyle bir durum söz konusu olsaydı, *Peter*, ikinci olumlu konuşmaya geçerken zıtlık bağlacı kullanırdı. Örneği inceleyelim:

- *I'm very happy with the new software.*
- *It must have cost you a lot.*
- *Yes, but it is easier to use and more efficient.*

Ayrıca, boşluğu izleyen konuşmada '*the main one*' ifadesi var. Bu ifade, boşlukta çoğul bir grup isminden söz edildiğine işaret ediyor. A seçeneğinde ise çoğul isim yok.

B: Olumsuzluk devam ediyor ve çoğul isim yok.

- *Is it really worthwhile? (Gerçekten (bu masrafa, emeğe) değecek mi/değdi mi?)*

C: Olumsuzluk yok. *Benefits* aradığımız çoğul isim olsa gerek. 'Yararları nelerdir?' sorusuna verilen cevapta, *one* zamirinin yararlılardan (*benefits*) birinin yerine geçtiği anlaşılıyor. Bundan daha iyisini bulamazsak C seçeneğini gönül rahatlığıyla doğru cevap sayabiliriz.

D: *Colin*, burada yine olumsuz görüş belirtiyor. Çoğul bir isim de olmadığına göre, bu seçenekte daha fazla vakit kaybetmeyelim.

E: Görüş olumsuz. Bu bakımdan seçenek uygun görünmüyor. Ancak, çoğul bir zamir (*they*) kullanılması insanı bir an duraksatıyor. Biz, zamir değil, isim arıyorduk. Bir grup ismi olacak ki biz de bunlardan birisine işaret etmek için *one* zamirini kullanabilelim.

- *Didn't you like the shirts?*

- *I liked the blue **one** made of silk. But it was far too expensive for me to buy.*

Önemli not: 50. sorunun A, B, D ve E seçeneklerinde farklı kelimeler kullanılmış ama hepsine de olumsuz anlamlar yüklenmiş. Birbirlerine anlamca benzeyen bu türden seçeneklere kuşkuyla yaklaşınız!

Soru 51.

Interviewer :

- **What advice do you have for people wishing to go on a space trip?**

Space tourist :

-

Interviewer :

- **Why do you say that?**

Space tourist :

- **Well, I had to train for seven months, but the training period will gradually be reduced, and so will the costs.**

A) Ask me that when I get back.

B) I'd say wait a while. It's going to get far more accessible quite soon.

C) Make sure that you really want to! There's more hard work involved and less fun than most people imagine.

D) Make sure you are physically very fit indeed!

E) Well, I wished to; I worked hard at it; and now I'm going!

Çözüm 51. Doğru cevap: B.

A: Boşluğu izleyen ifade hiçbir ipucu vermiyor. Ancak, A seçeneğinde uzay turisti, 'Bu soruyu bana daha sonra sorun.' demiş. (Bu, kolayca anlaşılabilen bir ifade olduğu için çevirisini yapmakta sakınca görmüyoruz.) Ama, aynı kişi hemen alttaki konuşmasında eksiksiz bütün bilgileri vermiş. Bu ilinti kopukluğunu fark edemediğinizi varsayalım ve diğer seçeneklere geçelim. Nasıl olsa A seçeneği insanı yanıltacak/çeldirecek tuzaklar içermiyor. Yani, A seçeneği ilk okunuşta 'İşte doğru cevap!' denebilecek türden değil.

B: Seçenekteki *it* zamiri *a space trip* isim tamlaması yerine geçmiş olabilir. '*Far more accessible*=erişilebilir/ulaşılabilir' ise olumlu bir ifade. Bu önemli bir saptama çünkü uzay turistinin son konuşması da, önce olumsuz başlamakla birlikte olumluya dönüyordu:

- ... *but the training period will be reduced and so will the costs.*

Seçeneğin doğru cevap olma ihtimali böylece yükselmiş oldu. Ayrıca, bu seçenekteki 'Biraz bekleyin' öğüdü ve *going to* gelecek zaman çekimi, aynı kişinin son konuşmasındaki *future tense* (*will be reduced*) ile uyumlu.

C: Bu seçenek olumsuzluk içeriyor. Aynı kişinin son yaptığı olumlu konuşma ile tezat. Uzay turistinin son konuşmasında kullandığı *but* zıtlık bağlacıyla olumsuz-olumlu dönüşümünü sağladığı düşünülebilir. Ancak, bu bağlaç tek başına dönüşümü sağlamıyor.

Hatalı örneği inceleyelim:

- I had difficulty in learning to drive a motorbike. (Motersiklet kullanmayı öğrenirken zorlandım.)
- Why do you say that? (Neden?)
- Well, I had to train for three months, **but in future the training period will be reduced.** (Üç ay eğitim almak zorunda kaldım, ama gelecekte bu iş kolaylaşacak.)

Kırmızı boyalı kısımdaki olumlu sözlerin haklı çıkabilmesi için konuşmanın girişinde de olumlu konuşulması gerekirdi.

D: Burada, C seçeneğindeki benzer bir olumsuzluk var. D seçeneği, son konuşmada olumlu ifadeye geçileceğine dair hiçbir işaret taşıyor.

E: Dikkat: *wish* fiili tekrar edilmiş! Bunun bir hata kodu olduğunu daha önce de söylemiştik. Üstelik, konuşmacı bu seçenekte '*I wished to.*' demiş. O halde, bir önceki konuşmada çok büyük ihtimalle *simple past* çekimli fiil içeren bir soru sorulduğunu anlarız.

- Did you visit the British Museum when you were in London?
- Well, I wished to, but I had no time. (Vallahi, isterdim ama ...)

Boşluktan önceki konuşmada *simple past* çekimli bir fiil olmadığına göre E seçeneği yanlış cevaptır.

9. Paragraf tamamlama sorularının çözüm teknikleri (52-56 arası sorular)

Paragraf tamamlama sorularına geçmeden önce genel bir açıklama yapacağız. Bu bölümde zayıf olduğunuzu hissediyorsanız, tekniklerinizi geliştirmek için 'uymayanı at' ve karşılıklı konuşma sorularının genel açıklamalarını tekrar okumanızı öneririz. Zira, bu tür sorularının çözüm teknikleri ile paragraf tamamlama sorularında uygulanan teknikler arasında büyük benzerlikler vardır.

1. Paragraf tamamlama sorularında boşluktan önceki kısmın gidiş yönü çok önemlidir. Bu kısım olumlu bir anlam içeriyorsa, boşluğu izleyen cümleye/cümlelere bakınız. Bu cümle/cümleler de olumlu ise, boşlukta olumsuzluktan söz eden ve zıtlık bağlacı içeren seçeneklere şans tanımayınız. Ancak olumlu bir gidiş, boşluktan sonra değişmiş ve olumsuza dönmüşse, seçeneklerde bu geçişi sağlayacak bir zıtlık bağlacı arayınız,
2. Boşluktan sonraki kısımda kullanılan zamirler, boşlukla ilgili fikir verebilirler. Ayrıca, boşluktan sonra *this/that/these/those/such* + isim varsa, boşlukta bu isim büyük ihtimalle kullanılmıştır,
3. *Tense* uyumuna dikkat ediniz. Tek bir konu ya da hikayenin anlatımına kilitlemiş bir paragrafta durduk yere zaman değişikliği yapılmaz. Belki geçmişten bugüne geçerken -ki o da *but now, however today* gibi uyarılar taşır- zaman değişikliği gerekebilir. Ancak, zaman değişikliği bu tür sorularda sık karşılaşılan bir durum değildir,
4. Boşluğu izleyen cümlede gördüğünüz bir kelimenin seçeneklerde aynen tekrar edildiğini fark ederseniz, bu seçeneklere karşı temkinli yaklaşınız. Eşanlamlı olanlara ise öncelik veriniz. Örneğin; boşlukta *find out* kullanılıyor ve izleyen cümle *the discovery* ismini içeriyor,
5. *A/an/the* artikelinin kullanımına dikkat ediniz (Örneğin; boşluğu izleyen cümlede *the island* ismi varsa, *an island* ismiyle başlayan bir seçeneğin doğru cevap olma ihtimali yükselir.). Başka adaylar, artikel kullanımıyla ilgili bir inceliği fark edemedikleri için soruyla boğuşup ter dökerken, siz çoktan diğer soruya geçmiş olursunuz. Örneği inceleyelim:

The sailors noticed a spot in the distance. The island seemed deserted.

- A) The island became larger and larger as they approached its shores
- B) This was what they had been longing to see: an island
- C) When they sailed closer to the island, they were somewhat disappointed

Çözüm:

A ve **C** seçenekleri daha önce ismi geçmemiş bir ada için *the* artikelinin kullanarak hataya düşüyor. **B** seçeneği ise hakkında ilk kez konuşulan bir ada için doğru bir biçimde *an island* ifadesini kullanıyor ve izleyen cümlede *the island* geçişine imkan tanıyor.

6. Karşılıklı konuşma sorularında olduğu gibi, paragraf tamamlama sorularında da boşluğu izleyen cümleye öncelik veriniz. İpuçlarının bir çoğu bu cümlede gizlidir. Paragrafı bütünüyle okumayı ve her söyleneni anlamayı bir zorunluluk saymayınız. Geçmişte nice

aday, özellikle kendi ilgi alanlarına giren bir paragrafı/metni çok iyi anlamış ama doğru cevabı ya hiç bulamamış ya da farkında olmadan yanlış seçeneğe işaret koymuştur,

7. Kronolojik sırayı takip ediniz. Bu sırayı bozan seçeneklere karşı dikkatli olunuz (Bkz. Uymayanı At türü soruların giriş açıklaması),

8. Boşluk paragrafın sonunda ise zıtlık bağlacı taşıyan seçeneklerden uzak durunuz (Bkz. Uymayanı At türü soruların giriş açıklaması),

9. Boşluk paragrafın başında ise, tercih edeceğiniz seçeneğin o paragrafın sınırları içerisinde bütünlük sağlayan ve özele inmeyen bir ifade olmasına dikkat ediniz. Örneği inceleyelim:

..... . **We should either take jobs to the people or bring people to the jobs. If the latter alternative is chosen, governments should develop public transportation.**

- A) Lack of transportation in big cities is a serious problem
- B) Unemployment is a problem that must be solved at once
- C) There is one solution to the problem of unemployment in rural areas
- D) There are essentially two ways of tackling (bir sorunla ilgilenmek/uğraşmak) the problem of regional unemployment

Bu örnek sorunun doğru cevabı **D** seçeneğidir.

A seçeneği yanlış sorundan bahsetmiş. Sorun toplu taşıma değil, işsizliktir. Seçenekte sözü edilen taşımacılık isminin paragrafın sonunda tekrar karşımıza çıkması yanıltıcıdır. Bu seçenikle uğraşmak zaman kaybına yol açar.

B seçeneği sadece işsizlik sorunundan bahsetmiş, ancak çözüm önerilerine geçileceğine dair hiçbir işaret vermemiş. Bu seçenek, paragrafta anlatılan konuyla ilgili olmakla birlikte, paragrafı bütünleyebilecek özelliklere kısmen sahiptir ve bu nedenle yanlıştır.

C seçeneği ise hem işsizlik sorunundan söz ediyor, hem belli bir bölge adı veriyor, hem de çözüm önerilerine geçiş yapıyor. Bunlar iyi ama bir tek çözüm önerisine yer verilmesi işi bozuyor. Zira, boşluğu izleyen cümledeki *either-or* ikilisi, çözüm önerilerinin birden fazla olması gerektiğine işaret ediyordu.

D seçeneğinde her şey tamam: işsizlik sorunu, belli bir bölge ve iki çözüm önerisi.

10. Paragraf tamamlama sorularında aşağıdaki ikililere şans tanıyınız: *some - others; one - another/the other; on the one hand - on the other hand; not only - but also; neither - nor*. Örneğin; boşlukta *some*, izleyen cümlede *others* ya da boşluktan önceki cümlede *one*, boşlukta *another/the other* gibi.

Oil has made many countries rich. One (of them) is Saudi Arabia;

- A) another is Kuwait
- B) the other is the United Arab Emirates

Yukarıdaki örnekte **A** seçeneği doğru cevaptır. **The other** içeren **B** seçeneği, iki üyeli bir guruptan söz edilmediği için yanlıştır. Örneği inceleyiniz:

I have two sisters; one is married and the other is single.

Soru 52. The world's ten most important coral reef hotspots have been identified. The sites, which are all over the world, have one thing in common: The findings contradict a long-held contention that marine species are unlikely to become extinct because of their vast geographic ranges in the oceans.

- A) they are all rich in marine species found only in small areas and therefore highly vulnerable to extinction
- B) habitat destruction leads to loss of biodiversity
- C) most of the world's coral reefs are under threat from human activities, in particular from pollution
- D) the advantages of an integrated land and sea conservation strategy are suggested by at least eight of them
- E) the ten hotspots account for a tiny 0,017 per cent of the oceans, but 34 per cent of restricted range coral reef species

Çözüm 52. Doğru cevap: A.

A: Boşluğu izleyen cümlede geçen *contradict* (çelişmek) fiili zıtlık bağlacı gibi görev görüyor ve olumsuzdan → olumluya yön değişikliğine işaret ediyor (A seçeneği: *highly vulnerable*=çok savunmasız → Boşluğu izleyen cümle: *unlikely to become extinct*=neslinin tükenmesi ihtimali yok). Yine, A seçeneğindeki *they*, boşluktan bir önceki cümlede verilen *the sites* çoğul ismi yerine geçmiş olabilir. Ayrıca, boşluktan önce *colon* (iki nokta üst üste) kullanılmış. Bu imla işareti, boşlukta yapılacak açıklama ile bu açıklamanın bağlandığı cümle arasında çok yakın bir ilişki bulunduğunu gösterir. Gerçekten de, boşluktan önceki cümle alanların (*sites*) ortak bir noktaları olduğu (*one thing in common*) ifadesine yer vermişti. O halde, boşlukta bu alanlardan söz edilmesini beklemek doğru olacaktır.

Önemli not: Paragraftaki zıtlığı fark edememiş olabilirsiniz; bu normaldir. Ancak, *vulnerable* ve *extinct* kelimelerinin şu an çözmekte olduğumuz sınavda sıkça kullanıldığını hatırlayınız. Sınavın genel kelime hazinesi içerisindeki bu kelimelerin bilinmesi gerekir.

B: *Contradiction* kelimesiyle boşluğu izleyen cümlede olumsuzdan olumluya geçildiğini yukarıda belirtmiştik. Bu nedenle, B seçeneğindeki olumsuzluk iyi (*destruction, loss*) ama konu bütünlüğü (*sites*) nerede?

C: B seçeneğinin bir benzeri. Olumsuzluk ifadesi (*under threat*=tehdit altında, *pollution*=kirlilik) var, ancak ortak konu görünmüyor. Üstelik, paragraf girişinde en önemli 10 adet *coral reef*ten söz edilmişti. Bu seçenekte, dünyanın bir çok *coral reef*'i niçin tekrar karşımıza çıkıyor.

D: Giriş olumlu (*advantages*). Bu, seçeneğin değerlendirme dışı kalması için yeterli. Ancak, A seçeneğinde söz ettiğimiz zıtlığı fark etmediyseniz, paragrafın girişindeki 10 adet *coral reef* ve bunlara ait ortak noktadan söz edildiğini hatırlayınız. Bu seçenekte ise 8 rakamı var: tam bir yutturmaca!

E: *The ten hotspots* ifadesinin paragraf girişindeki *ten most important coral reef*'e işaret ettiği açık. Bir ismin ikinci kullanımda *the* artikeli ile tanımlanması kompozisyon bütünlüğü açısından uygun bir bağlantı. Ancak bu ifade, paragraf girişinden hemen sonra karşımıza çıkmalıydı. Paragrafı incelediğimizde, söz konusu iki ifade arasında *the sites* isminin zaten kullanıldığını görüyoruz. Yani, *ten most important coral reef* yerine yazar *the sites* demeyi tercih etmiş. Bundan sonra, üçüncü kez aynı nesneden söz ederken *they* zamirini kullanmanın artık vakti gelmedi mi?

Soru 53. The training for tourists travelling into space is tough; the journey itself is even tougher. Moreover, the G-forces push their organs and blood to the back of their body. Eight minutes later they should be 805 km above Earth, travelling at speeds of more than 40,234 km/h.

- A) Besides the vigorous training programme, there are stringent medical and fitness tests
- B) The view and the experience, however, more than compensate for any unpleasantness
- C) After ignition the force of acceleration drags on the tourists with the weight of eight men
- D) Would-be travellers to space have also to complete a 22-month training programme
- E) The G-force exercises are perhaps the most demanding part of the training

Çözüm 53. Doğru cevap: C.

Kolay bir soru; çözerken ter döktüğümüz bir önceki sorunun acısını çıkaracak gibi görünüyor.

A: Bu seçenek *besides* bağlacı ile başlamış. Boşluğu izleyen cümlede ise *moreover=besides* bağlacı var. Aynı anlama sahip iki bağlacın art arda kullanılması hayra alamet değil. Ayrıca, boşluğu izleyen *moreover* bağlacılı cümlede *their body* ifadesi var. A seçeneği, bu ifadeye karşılık gelebilecek bir çoğul şahıs (astronotlar, turistler vs.) içermiyor.

B: Paragraf olumsuz başlamıştı (**tough*=zor, zahmetli). Bu seçenekte kullanılan *however* bağlacı ve *compensate for* ile yön olumluya dönüyor. Dönüyor ama boşluğu izleyen cümledeki *forces* ve *push* kelimelerinden ötürü kendisine yandaş bulamıyor. Seçeneğin ikinci kusuru ise, A'ya benzer şekilde çoğul şahıs içermemesi.

*Adaylar bu kelimeyi hazinelerine katmak zorundalar.

Soru: *More than* burada hangi iki nesneyi karşılaştırıyor?

Cevap: Hiçbir şeyi karşılaştırmıyor, sadece pekiştirme görevi yapıyor. Seçeneğin çevirisi: Manzara ve yaşanan tecrübe zorlukları **fazlasıyla** kompanse ediyor.

C: Bu seçenekte aradığımız çoğul şahıs var (*the tourists*). Ayrıca, çok güzel bir bağlantı daha var: *the force of acceleration + moreover, the G-forces*. İki tür force birbirlerine *moreover* bağlacı ile bağlanıyor. Son olarak, girişteki *tourists* burada (ikinci kullanımda) *the tourists* biçimini almış, yani tanımlanmış. Bundan iyisi can sağlığı.

D: Çoğul şahıs ve olumsuzluk var. Bu gayet güzel. Ama bu seçenekte *have to* zorunluluk kipi ve *also* ekleme ifadesi de var. Peki, bir önceki cümlede aynı çoğul şahsın başka bir işi yapmak zorunda olduğundan söz edilmiş miydi?

Students have to be present in class before the teacher is. Students also have to stand up when the teacher enters the class.

E: *Demanding*=zahmetli, çok emek isteyen sıfatı iyi. Ancak, çoğul şahıs yok ve *the G-force* ifadesinin izleyen cümlede tekrar edildiği görülüyor. Bu tehlike işareti.

Soru 54. One important aim of this “Scientific Opportunities” organisation is to create a more welcoming environment for creative, inventive thinkers.; but they are tools that aren’t used nearly enough. Too many young people become bored with science and maths education, and they learn far too little about what the great inventors have done to create the world we live in.

- A) Other skills are naturally required if the job is to be done properly
- B) No cause is more important than cultivating the potential of the human mind
- C) Every trade has its own tools and special equipment
- D) Invention and creativity are humanity’s most powerful tools for making the world a better place
- E) This is its long-standing mission and to achieve it every available tool is being used

Çözüm 54. Doğru cevap: D.

A: *Other skills* (beceri, maharet) girişi ne önceki, ne de sonraki cümlede karşılık buluyor. Sırasıyla inceleyelim:

Boşluktan önceki cümlede beceri yerine geçebilecek *creative* ve *inventive* sıfatları var. Ancak, bunlar isim değil, sıfat. Bize isim gerekiyor, çünkü A seçeneği bunlardan beceri olarak söz etmiş. O halde, boşluktan önce *creativity* (yaratıcılık) ve *inventiveness* (yenilikçilik) isimlerine yer verilmeli ya da aynı cümlede kullanılan *creative* ve *inventive thinkers* (düşünürler) ifadesi boşluğa *other skillful people* olarak taşınmalıydı.

Boşluktan sonraki cümlede *they are tools* ifadesi var. Bir an için A seçeneğini doğru cevap sayalım. Bu takdirde, *they* zamiri *other skills* yerine geçmiş olur. Şimdi de, açıklamayı bu noktada keselim ve sizden, asıl doğru cevap olan D seçeneğine bakmanızı rica edelim. Seçenek *invention* ve *creativity* isimleriyle başlamış ve izleyen cümlede bu iki isim yerine *they* zamiri kullanılmış. İşte bu çok önemli, çünkü çoğul şahıs zamiri *they*, adları belli olan bir grubun üyelerinden söz ediyor. A seçeneğindeki *other skills* ise adı belli olmayan bir grup. Örneği inceleyelim:

... . Other skills are also necessary. These include creativity and inventiveness, which may help develop one's character.

Örnekte, *these* yerine *they* zamiri kullanılamayacağı açıktır.

B: A seçeneğinde yaptığımız boşucu açıklamadan sonra rahat bir nefes alabilirsiniz, çünkü buradaki hata çok basit: *they* zamirinin karşılayabileceği çoğul bir isim yok.

C: Burada *tools* çoğul isminin örneklendirilmediğini görüyoruz. (A seçeneğindeki açıklamayı hatırlayınız.). Üstelik, boşluktan sonra gelen ve zıtlık bağlacı (*but*) taşıyan cümle, *tools* için açıkça olumsuz konuşuyor. O halde, boşlukta *tools* ismiyle ilgili kolay anlaşılır bir olumlu görüş belirtilmiş olması beklenirdi.

D: *They* zamirinin yerine geçebileceği çok güzel bir ikili var: *invention and creativity*. Ayrıca seçenek, *tools* ile ilgili kolayca fark edilebilen olumlu bir görüş içeriyor. Seçeneğin, temkinli yaklaşılması gereken tek yanı *tools* isminin bir sonraki cümlede de kullanılmış olması. Ancak, burada herhangi bir hata yok. Zira, yazar bu ismi bir kez daha kullanarak vurguyu arttırmak istemiş.

E: *Its* iyelik sıfatı bir önceki cümlede adı geçen *organisation* ismini karşılıyor. Bu dikkate değer bir ilinti ama devamı gelmiyor: *Tool* tekil kullanılmış ve *they* zamirinin yerine geçebileceği başka bir çoğul isim yok. Dahası, *tool* ile ilgili açıkça fark edilebilen olumlu bir görüş de belirtilmemiş. Oysa, D seçeneği bunu çok güzel vermişti.

Soru 55. There is very little similarity between the chemical composition of river water and that of sea water. The various elements are present in entirely different proportions. An important reason for the difference is that immense amounts of calcium salts are constantly being withdrawn from sea water by marine animals for the making of shells and skeletons.

- A) The ocean is the earth's greatest storehouse of minerals
- B) The rivers bring in four times as much calcium as chloride, for example; yet in the ocean the proportions are reversed; there is 46 times as much chloride as calcium
- C) Although the earth is constantly shifting her component materials from place to place, the heaviest movements are always from land to sea, not from sea to land
- D) The annual flow of water seaward is believed to be about 5,500 cubic miles, and this inflow of river water gives the ocean several billion tonnes of salts
- E) In a single cubic mile of sea water there are, on the average, 166 million tonnes of dissolved salts

Çözüm 55. Doğru cevap: B.

A: Boşluğu izleyen cümle şöyle başlamış: *An important reason for the difference* (Değişikliğin önemli nedenlerinden biri). O halde, bir önceki cümlede (boşlukta) değişiklik/fark anlatıldı ve şimdi bunun nedenine geçilecek. Gerçekten de, paragrafın girişinde, nehir ve deniz suları arasındaki fark kolay anlaşılır kelimelerle vurgulanmış. İrdelemekte olduğumuz A seçeneği ise farklılıktan söz etmiyor. Bu seçeneğe göre, 'En büyük okyanus; başka büyük yok.'

B: Seçenek, nehir ve deniz arasındaki farktan söz ediyor ve *yet=however* bağlacıyla bu farkı belirgin hale getiriyor. Bir önceki cümlede geçen *various elements* ifadesi ise bu seçenekte, *for example* bağlantısı ile *calcium* ve *chloride* örnekleriyle karşımıza çıkıyor. Seçeneğin tek kusuru, *sea* yerine *ocean* kullanmış olması. Bu, insanı bir an duraksatıyor. Ancak, cevapta hiçbir hata yok çünkü belli bir deniz ya da okyanustan söz edilmemiş. Bu nedenle, *sea* ya da *ocean* kelimelerinin birbirleri yerine kullanılması sakıncalı değil.

C: *Although* bağlacının kullanımını haklı çıkartacak bir durum yok. Üstelik, ilk iki cümlede verilen nehir-deniz karşılaştırması, bu seçenekte birden dünya/toprak-deniz arasındaki karşılaştırmaya döndü.

D: Deniz var, nehir var; bunlar iyi. Ama farklılık nerede? *Various elements* için örnekleme nerede?

E: Burada tuzdan söz edilmesi hoş, çünkü bir element/mineral örneği arıyorduk. Ancak, geçiş kurallarına riayet edilmemiş, yani *such as* ya da *for example* kullanılmamış. Aşağıda verdiğimiz iki cümleyi aradaki **örneğin** ifadesini çıkartarak okuyunuz:

'Denizde bazı elementler ve mineraller vardır. **Örneğin**; iyot denizde büyük miktarlarda bulunur.'

Eksikliği siz de fark ettiğinize göre, E seçeneğinin birinci kusuru konusunda görüş birliğine vardığımızı söyleyebiliriz. Seçeneğin ikinci kusuru ise, deniz-nehir farkından söz etmemiş olması.

Soru 56. Acid rain not only kills fish, it also eats buildings. Airborne urban pollution, including SO₂, nitric acid and carbon particles (soot) is deposited on the wet surfaces of stonework to form unsightly black crusts. Porous stones and sandstone are especially vulnerable.

- A) To make matters worse, the features of many of these statues have also been eroded away
- B) Air pollution was much worse in Western cities 30 years ago than it is today
- C) The crust is essentially soot, mixed with gypsum - the soft mineral calcium sulphate which forms when stone reacts with sulphuric acid
- D) Another problem that used to be associated with acid rain was lead poisoning, but plastic pipe work has more or less eliminated this risk
- E) Rural sources of acidity from industrial sites have similarly been increasing at an alarming rate

Çözüm 56. Doğru cevap: C.

A: Seçenekte *these statues* (bu heykeller) ifadesi dikkat çekiyor. Bir önceki cümlede heykel meşkel yok! Heykeller herhalde asit yağmurlarına kurban gitmiş. (Bkz. [paragraf tamamlama soruları giriş açıklamaları 2](#))

B: *Western cities* ve *30 years ago* ifadeleri çok özel. Bize daha genel bir ifade gerek. Üstelik, paragraf dün-bugün karşılaştırmasına girmemişti.

C: *The crust*, bir önceki cümlede sonunda gördüğümüz *black crusts* yerine kullanılmış olabilir. Seçenekte, bundan başka bir şey bulmak mümkün değil, çünkü çok sayıda yabancı teknik kelime kullanılmış. Bu kelimeleri anlamaya çalışmayıp kaçmakta fayda var. Bu seçenek bir kenarda dursun; daha iyisini bulamazsak doğru cevap olarak işaretleriz.

D: Kullanılan *tense* insanı rahatsız ediyor ama hem *another problem* (Bir önceki cümlede asit yağmurlarının yol açtığı sorunlardan söz edilmişti.), hem de *present tense* geçişi bu duraksamayı boşa çıkartıyor. İlinti, asıl *eliminate this risk* (bu tehlikeyi ortadan kaldırmak)

ifadesiyle kopuyor, çünkü izleyen cümle *vulnerable* sıfatı ile hala olumsuz konuşmaya devam ediyor.

E: Can simidimiz *similarly*. Bir önceki cümlede benzer şekilde artan bir şeyden söz edilmedi. Örneği inceleyelim:

*Car fumes **augment** (arttırmak) acidity in urban areas. Rural sources of acidity from industrial sites have similarly been **increasing** at an alarming rate.*

Yapılan açıklamalardan sonra, çok iyi anlamasak da C seçeneğini doğru saymalıyız. Zira, C seçeneği için hiçbir kusur bulamadık.

10. Metin inceleme sorularının çözüm teknikleri (57-80 arası sorular)

Metin inceleme soruları adayların korkulu rüyası. KPDS ve ÜDS'de başarılı olmanın sırrı, sınavın %30'una karşılık gelen bu bölümde saklı. Metinlerde zayıf olan bir aday, Ankara'ya, başarısızlığı aşağı yukarı garantilemiş olarak gidiyor. Çünkü bu bölümde soru sayısı çok fazla ve buradaki açığı başka bir bölümle kapatılmak hemen hemen imkansız. O halde, adaylar metin sorularında belli bir başarıyı mutlaka yakalamak zorunda. Eğer bu görüşlerimizi paylaşıyor ama ne yapmanız gerektiğini tam olarak bilemiyorsanız, aşağıdaki önerilere lütfen kulak veriniz:

*Sitemizde, adayların sınavda sıkça düştükleri hatalardan söz ettiğimizi hatırlayacaksınız. Bizce, bu hataların en büyüğü bir adayın metinlere geldiğinde **'yorgun'** düşmesidir. Bu büyük sorunu çözememiş bir adaya metin inceleme tekniklerinden bahsetmek, uykusuzluktan göz kapaklarına artık söz geçiremeyen bir uzun yol şoförüne 'İleri Sürüş Teknikleri' öğretmeye benziyor. Önceki bölümlerde irdelediğimiz hiçbir soru türüyle ilgili böyle bir uyarı yapma ya da ön koşul getirme gereği duymadığımızı hatırlayınız! Ancak, metin inceleme bölümü sınavın kaderini belirleyen çok önemli bir istisna. Bu nedenle, metin sorularının uykuda değil, uyanıkken çözülmesi bizce başarının ön koşulu. Aksi takdirde, kim, hangi sihirli formülü verirse versin, sonuç değişmeyecek, adayın metin sorularına geldiğinde formül hatırlayabilecek ya da bu formülü uygulayabilecek gücü kalmayacaktır. (Bu zorluğun nasıl aşılacağını, daha sonraki haftalarda yayınlayacağımız ['Sınavın Anatomisi'](#) bölümünde ayrıntılı olarak açıklayacağız.),

*Bir metinde verilen bütün yabancı kelimeleri bilmek ve konu çeşitliliği nedeniyle bütün metinleri anlayabilmek mümkün değil. Hatta bu, bazen bir dezavantaj dahi oluşturabiliyor. Şöyle ki, ilgi alanımıza giren ve çok iyi anladığımız metinlere ait sorularda, tuzakları göremeyip yanlış seçenekleri işaretleyebiliyoruz. Metni bir bütün olarak anlamak başarıyı garantilemeye yetmiyorsa, bu durum, uyguladığımız çözüm tekniğinde bir hata olduğuna ve mevcut imkanları verimli şekilde kullanmadığımızı işaret eder. O halde, soruları cevaplayabilmek için metni enikonu anlamamız gerektiği saplantısından kurtulmalı ve bir saat içinde 24 metin sorusuna da bakabilmek istiyorsak, **tahminler** ve **istatistiklerle** hareket etmeye alışmalıyız (Metin sorularının çözümleri içerisinde bu konuya değineceğiz.),

*Çoktan seçmeli bir çok soru türünde olduğu gibi, metin inceleme sorularında da marifet doğru cevabı bulmak değil, yanlışları ayıklamaktır. Bunu yapabilmek için yanlış cevap hazırlama tekniklerini anlamaya çalışmalıyız. Bu tekniklerden bazıları aşağıda listelenmiştir;

1. Doğru cevap farklı kelimeler kullanılarak gizlenir. Yanlış cevaplar ise metin içinde geçen kimi ifadelerin kopyası gibidir. Bu ifadeler, kolayca hatırlandığı için insanı çeker. Bunlardan uzak durunuz,
2. *All-none, always-never* ya da *only* gibi, bir bütünü olduğu gibi içine alan ya da onu tamamen dışlayan/hariç tutan miktar belirleyiciler ya da sıklık zarfları ve diğer zarflar tehlike işaretidir. Bunların bulunduğu seçenekler genellikle yanlış çıkar,
3. *Most-a few, usually-seldom, confine-restrict* gibi miktar belirleyiciler, zarflar ve fiiller iddialı ifadelerdir. 2. maddede sözü edilenler kadar olmasalar da, bunları içeren

seçeneklerin yanlış çıkma ihtimalleri vardır. Bu gibi ifadelerin benzerlerinin metinde geçtiğinden ve gerek seçenekte gerekse metinde verilen aşırı ifadenin aynı kişiyi/nesneyi gösterdiğinden kesin emin olmadıkça bunları içeren seçenekleri doğru saymayınız,

4. Aktif bir ifade, doğru seçenekte pasif olarak verilebilir. Bu yaygın bir doğru cevap seçeneği hazırlama yöntemidir. Böyle bir seçeneğe şans tanıyınız,
5. Metinden farklı kelimeler kullanılan bir seçeneğin doğru cevap olma ihtimali yükselir,
6. Özellikle en üstünlük derecesi olmak üzere, karşılaştırmalar (*as ... as, more ... than, the most, the same vs.*) yanlış cevap hazırlama teknikleri içinde sıkça tercih edilen bir yöntemdir. Olumsuz karşılaştırma kalıplarının (*not as ... as, not the most vs.*) geçtiği seçeneklerin ise doğru çıkma ihtimalleri yüksektir,
7. Tarihlerin ya da rakamların metinden olduğu gibi alınıp aktarıldığı seçenekler genellikle yanlıştır. Kısmen doğru bilgiler içerdikleri için bu seçenekler adayları çok yanıltır,
8. En zor sorular, metnin ana fikrinin ve metin için en uygun başlığın istendiği sorulardır. Bunlara cevap verebilmek için metni çok iyi anlamış olmak gerekir. Bu tür sorulardan uzak durunuz,
9. Eğer soru girişi sizi metnin belli bir bölümüne götürüyorsa, o bölümden ayrılmayınız. İrdelediğiniz seçenek, o bölüme ait olmayan, yani metnin başka bir bölümünde geçmiş bir bilgi içeriyorsa, o seçeneği yanlış sayınız,
10. Bir metin Ali ve Veli'ye ait bilgiler içeriyor olsun. Soru girişinde ise Ali'nin ismi doğrudan verilmeyip kendisinden *the former person* (iki kişiden birincisi) olarak söz edilsin. Bu durumda, seçeneklerin çoğu *the latter person* (iki kişiden ikincisi), yani Veli'ye ait bilgiler içerir. Dikkat ediniz,
11. Bazen bir metin kısa ve kolayca anlaşılır olmasına rağmen, buna ait sorular yukarıda sözü edilen tekniklerin hiçbirine tam anlamıyla uymayabilir. Bu, 'Benimle uğraşma!' işaretidir. Bu işareti, fazla gecikmeden dikkate almanızı öneririz. Yoksa 'genliğinize' yazık olur,
12. Bir metin genel olarak olumlu konuşuyorsa, yanlış seçeneklerin çoğu olumsuz ifadeler içerir. Bu yanlış cevap hazırlama tekniğine karşı uyanık olunuz,
13. Bir metin olumlu başlayıp herhangi bir zıtlık bağlacı ile olumsuza dönüyorsa, yanlış cevapların çoğunda aşağıdaki tekniğin uygulandığını görürsünüz:

Soru girişi: Metnin olumlu kısmından bir ifade.

Yanlış seçenekler: Metnin olumsuz kısmından eşitli ifadeler.

(zmlerde bu teknikten montaj hatası olarak sz edilecektir.)

Metin inceleme sorularında uyulması gereken belli başlı kuralları verdikten sonra artık zmlere geçebiliriz.

57. - 59. sorular

01 William Willcocks was born 150 years ago in a
02 tent beside a canal in northern India, where
03 his father worked for the colonial
04 government. He learnt his engineering in
05 India before heading for Egypt in 1883. There
06 he rose to become director-general of
07 reservoirs, and a legend on the banks of the
08 Nile. He built the first Aswan dam, then the
09 largest in the world, went on to revive the
10 ancient irrigation systems of Mesopotamia,
11 and watered deserts from south Africa to
12 India. But he was deeply troubled by the
13 discovery that much of what his fellow water
14 engineers did in their colonial playgrounds
15 was worse than useless.

Önemli not: Metin içerisinde herhangi bir ifadeyi ararken kolaylık olması için metinlerin satırları numaralanmıştır. Sadece 5 ve katlarına karşılık gelen satırları işaretleyerek, bu teknikten siz de kendi çalışmalarınızda yararlanabilirsiniz.

Soru 57. We gather from the passage that William Willcocks

- A) travelled all over India in search of fresh water resources
- B) devoted his engineering skills to the improvement of agriculture in India alone
- C) was inspired by his father in choosing engineering as a profession
- D) came from a wealthy and influential English family in India
- E) was an extremely talented irrigation specialist of the late 19th century

Soru 58. It is clear from the passage that William Willcocks was upset

- A) to find out that the ancient irrigation systems of Mesopotamia were inadequate
- B) because the first Aswan dam was needlessly large and costly
- C) when he realised the work of his fellow water engineers in the colonies was utterly ineffective
- D) to discover that the water resources of south Africa were not sufficient to irrigate the desert
- E) because the whole responsibility for the construction of the Aswan dam was on his shoulders

Soru 59. As it is stated in the passage, Willcocks's work in Egypt

- A) brought about a rapid change in the economic life of the country
- B) earned him fame, power and prestige
- C) was of secondary importance compared with what he was to do in India
- D) was confined to the construction of the Aswan dam
- E) has always been underestimated

57. - 59. soruların çözümü

Çözüm 57. Doğru cevap: E.

Kahramanımız *William Wilcocks* adında bir mühendis ve metin kendisinden olumlu yönde söz ediyor. Bu kişiyle ilgili 6. satırdaki *rose to become director-general* (genel müdürlüğe yükselmek) ve 7. satırdaki *to become legend* (efsane olmak) ifadelerine dikkat ediniz. Metin sadece 12. satırda *but* bağlacı ile dönüş yapmış ve 15. satırda *worse* karşılaştırmasına yer vermiş. Ancak, bu olumsuzluk kahramanımıza değil, diğer mühendisler için aittir.

57. sorunun girişi bizi metnin belirli bir yerine götürmüyor. Zira, bütün metin kahramanımızla ilgili. Bu nedenle, her seçeneği ayrı ayrı metine taşımak zorundayız.

A: *All over India* çok iddialı bir ifade. Hindistan 2. ve 12. satırlarda geçmişti. Bu satırlarda belki kısmen Hindistan'dan söz ediliyor ama 'bir uçtan bir uca Hindistan' ifadesi çok aşırı.

B: Seçenek *Wilcocks* için olumlu konuşuyor (*devoted*=kendisini adamak). Bu iyi bir başlangıç ama seçeneğin sonunda yine 1. dereceden çok aşırı bir ifade var: *alone*. *Wilcocks* sadece Hindistan'da mı çalışmıştı?

C: İçinde hiçbir aşırı ifade taşımadığı için bu seçeneğe şans tanımak gerek. *Inspire* (esinlenmek) kelimesini biliyorsanız cevabın C seçeneği olamayacağını anlamışsınızdır. Eğer bilmiyorsanız, *by* edatının pasif etkileşime işaret ettiğini hatırlayınız. Oysa, metinde baba ve oğul yan yana gelmemiş, ikisinden de ayrı ayrı söz edilmişti.

D: *Wealthy* (zengin) ve *influential* (nüfuzlu) iddialı sıfatlar. Ayrıca, kahramanımızın sadece babasından söz edildi, İngiliz ailesinden değil.

E: *Extremely* zarfına normal şartlarda temkinle yaklaşmamız gerekirdi. Ancak bu zarf + *talented* (yetenekli) sıfatı, hakkında olumlu konuşulan bir kişiye ait. Üstelik, 19. yüzyılın sonları 1883 yılını dolaylı olarak karşılıyor. Bu da iyiye işaret.

Çözüm 58. Doğru cevap: C.

Soru girişindeki *upset* (morali bozulmak) bizi metnin olumludan olumsuzla döndüğü noktaya (12. satır) götürüyor (*But he was deeply troubled*). Bu noktadan ayrılmamalıyız.

A: Seçenekte yer alan *inadequate* (yetersiz) sıfatı aradığımız olumsuzluk olabilir. Ne var ki, *ancient irrigation systems of Mesopotamia* ifadesi metnin olumlu konuşulan kısmından alınmış ve *inadequate* sıfatı burada sırtıyor. Üstelik, ifade hiç değiştirilmeden olduğu gibi aşağıya (A seçeneğine) indirilmiş.

B: A seçeneğinde karşımıza çıkan yanlış cevap hazırlama tekniği burada da kullanılmış. Soru girişi bizi Asuan barajına götürmüyor. Ayrıca, baraj hakkında olumsuz konuşulmamıştı (*needlessly large*=gereksiz bir şekilde büyük, *costly*=masraflı).

C: *Utterly ineffective* (tamamen verimsiz, işe yaramaz) sıfatı metinde olumsuz konuşulduğunu fark ettiğimiz son kısımdaki bir unsura bağlanmış (*fellow water engineers*). 13. satırdaki *discovery* yerine burada *realise* fiilinin kullanılmış olması da güzel. İşaretler iyi yönde.

D: A ve B seçeneklerindeki teknikten burada da yararlanmış. Metnin olumlu kısmından bir unsur alınmış ve bu unsur *not sufficient=not adequate* sıfatıyla olumsuz hale getirilmiş.

E: *Whole* kelimesi çok aşırı. Ayrıca Asuan barajı, soru girişinin bizi götürdüğü noktadan daha önce karşımıza çıkmıştı.

Çözüm 59. Doğru cevap: B.

A: Metin, Mısır'dan 5.-9. satırlar arasında söz ediyor. O bölümde ise, ekonomide hızlı bir değişikliği (*rapid change*) haklı çıkartacak herhangi bir bilgi yok. Herhalde, Asuan barajının Mısır için ne denli önemli olduğunu hatırlayıp yorum yapmamız istenmiş. Bu tuzağa düşmeyiniz! Ayrıca bir işin ekonomik sonuçlarını öne çıkaran seçeneklerden uzak durunuz (çok pahalı, çok ucuz, masraflı vs.).

B: Kahramanımızın lehinde konuşan bir seçenek. Soru girişi de bizi metnin olumlu bölümüne götürdüğüne göre, bağlantılar uygun görünüyor.

C: Bu bir karşılaştırma seçeneği. Kahramanımızın Mısır ve Hindistan'daki eserleri kıyaslanmamıştı. Metin sorularının çözüm teknikleriyle ilgili verdiğimiz listeyi hatırlayınız. Karşılaştırma içeren seçeneklere tereddütle yaklaşınız.

D: *Confined* (sınırlı olmak) fiiline karşı sizi önceden uyarıydık. Bunun, yerinde bir uyarı olduğunu görmek isterseniz, metinde Asuan barajının geçtiği cümleyi tekrar okuyunuz. Buradan, *Willcocks*'un Mısır'da sadece bu barajın inşasıyla uğraşmadığı, başka işler de yaptığı anlaşılıyor.

E: *Always* çok aşırı bir zarf. Üstelik, soru girişi metnin olumlu bölümünden alınmıştı. Bu seçenekte ise, *underestimate* (değerini bilmemek, küçümsemek) fiili var.

60. - 62. sorular

01 The acronym 'radar', for radio detection and
02 ranging, has been credited to the US Navy,
03 which used it officially towards the end of
04 1940, but the concept of radar is somewhat
05 older. Hertz showed that metals would reflect
06 electromagnetic waves and Tesla is said to
07 have suggested using this phenomenon in a
08 radar like manner in 1899. A few years later a
09 German, Christian Hulsmeyer, received
10 patents for a ship's anticollision device. Also
11 many radio engineers and experimenters
12 observed that passing aircraft or ships
13 interfered with their experiments. Although
14 these features are all suggestive of radar,
15 none was actually radar unless the term is
16 very loosely defined. In the 1930s; however,
17 several of the major powers became aware of
18 the military possibilities of radar and work on
19 it started immediately in the USA, Britain,
20 France, Germany, Italy, Japan and the Soviet
21 Union. By the end of World War II, military
22 radar, and military radio navigation aids too,
23 were well developed.

Soru 60. We understand from the passage that the work on radar

- A) was begun by Hertz and completed by Hulsmeyer
- B) only began upon the outbreak of World War II
- C) received almost no scientific attention until the end of 1940
- D) was originally undertaken by the US Navy
- E) developed very fast during World War II

Soru 61. According to the passage, one fact that opened the way to the development of radar was

- A) the use of electromagnetic waves by the US Navy
- B) the pressing need for the prevention of collisions on land and sea
- C) the interference in radio experiments when ships or aircraft passed by
- D) the growing hostilities between East and West
- E) America's entry into World War II

Soru 62. It is clear from the passage that many of the world's leading countries

.....

- A) were keen to develop radar because of its military advantages
- B) had been involved in the development of radar from 1899 onwards
- C) were worried about the sharp increase in collisions at sea
- D) decided to pool their resources so as to develop radar at a faster rate
- E) were investing large sums of money to improve the navigational techniques of their military aircraft

60. – 62. soruların çözümü

Çözüm 60. Doğru cevap: E.

Tarihlerin sıkça geçtiği, anlaşılması zor bir metin. 23 satırlık bu metinde radarların tarihçesi anlatılıyor. 4. satırda geçen *but* ve *somewhat* (bir dereceye kadar) *older* ifadeleri eski-yeni, önceki-sonraki gibi, metin inceleme sorularında sıkça karşılaşılan bir tartışma başlatılmış. 13. satırda bir zıtlık bağlacı daha var ama bu bağlacın hangi iki nesne, olay vs. arasında kontrast sağladığını anlamak kolay değil. Son satırdaki *well developed*, olumluya dönüşe işaret ediyor.

Soru girişi bizi başlara değil sonlara götürüyor: 18. satırda *work on it started immediately* denmişti. Bu alışıldık bir durum değil çünkü metin soruları genellikle sıra takip ederler: Örneğin; birinci soru metnin başından, ikinci soru ortasından gelir. Soru girişindeki *work on radar* ifadesini bulmak için metni sonuna kadar okumak çok zahmetli bir iş. Bu nedenle, biz seçeneklere geçip buradaki hataları bulmaya çalışalım.

A: *Hertz*'in radar işini başlatan kişi olduğu metinde açıkça belirtilmemiş. Ayrıca, *complete* aşırı bir ifade. İsim verilmemekle birlikte, *Hulsmeyer* adlı kişiden sonra da bir çok çalışma yapıldığı metinden anlaşılabilir.

B: *Only* zarfı imdadımıza yetişti. II. Dünya Savaşı'nın geçtiği 21. satırda radar çalışmalarının başladığı değil, geliştiği belirtilmişti.

C: *Received almost no attention* (hiç dikkat çekmedi) çok iddialı bir saptama. 1940 yılının geçtiği 4. satır ve öncesinde radarla ilgili hiçbir olumsuz ifade yok. Bir diğer sorun ise zaman zarfının hiç değiştirilmeden buraya taşınmış olması. Bu türden zaman zarfları taşıyan seçenekler için kesin yanlıştır diyemeyiz ama istatistik bir sonuç olarak genellikle doğru çıkmadıklarını belirtmek isteriz.

D: *Originally* (ilk olarak, başlangıçta) zarfı buraya biraz fazla gelmiş. *US Navy*'nin geçtiği 2. satırda *begin*, *start* gibi başlangıca işaret edecek fiiller yok. Tam tersine, 4. satırda *but .. older* denmesi, radarı *US Navy*'den önceki dönemlere götürüyor.

E: *Very fast* aşırılığa işaret eden bir zarf. Ancak, bu zarf, son satırdaki *well developed* ile uyum içinde. Metindeki *by the end of World War II* zaman zarfı ise olduğu gibi E seçeneğine alınmamış; *by the end of*, *during* ile yer değiştirmiş. Bu önemli bir fark ve doğru cevabın E seçeneği olduğunu anlamak için metnin bir bütün olarak yorumlanmasını

gerektiriyor. Ancak biz, burada öğretmeye çalıştığımız çözüm tekniğine uygun olarak size bu yorumdan uzak durmanızı öğütleyeceğiz. Diğer tüm seçenekler haklı nedenlerle elendiğine göre, E seçeneğinin doğru cevap olması gerekiyor.

Çözüm 61. Doğru cevap: C.

Soru girişinden hareket edip metinde belirli bir yere çıkmak mümkün görünmüyor. Yine seçenekleri tek tek irdelemek zorunda kalacağız.

A: *US Navy* 2. satırda, *electromagnetic waves* ise 6. satırda geçiyor. Bu bir montaj hatası.

B: *Pressing* (acil, ivedi, baskılayıcı) güçlü bir sıfat. Metinde, *collision* (çarpışma) kelimesinin geçtiği 10. satırda *pressing* sıfatını ya da *prevention* (önleme) ismini haklı çıkartacak hiçbir ipucu yok. 10. satırda basit bir cümle ile *Hulsmeyer*'ın patent aldığından söz ediliyordu. Üstelik, *prevention* olumsuz bir durumu önlemek söz konusu ise kullanılır. Metin içinde herhangi bir olumsuzluğa ya da tehlikeye rastlamamıştık.

C: Bu seçenekte geçen ifadelerin benzeri 11 ve 12. satırlarda var. Ancak, C seçeneğini soru girişine bağlayarak irdelemek ve buradan çıkan anlamı 11 ve 12. satırlarda bulmaya çalışmak aslanın ağzından ekmek almaya benziyor. İyisi mi, biz bu seçeneği burada bırakalım.

D: Son satırlarda doğu ve batıyı akla getiren kimi ülkeler vardı. Bu insanı duraksatıyor ve iş *hostility* (düşmanlık) kelimesini bilmeye kalıyor. Kelimeyi bilmiyorsak, hatalı bir karar alıp C'ye ek olarak D seçeneğine de şans tanıyabiliriz.

E: Bu kolay elenebilecek bir seçenek çünkü ABD metnin 19. satırında tek başına geçmemiş, adı diğer bir çok ülkeyle birlikte anılmıştı. Ayrıca, II. Dünya Savaşı'ndan söz edilen son cümlede ABD'nin adına rastlamıyoruz.

Not: Doğru cevap olan C seçeneğinde kullanılan kelimelerin metindekilerle benzerlik göstermesi tarza aykırı bir durum. Ancak, diğer seçenekler bariz hatalar içerdiği için doğru cevap yine de C seçeneğidir.

Çözüm 62. Doğru cevap: A.

Soru girişi *leading countries* diyerek bizi yine ülke adlarının geçtiği noktaya götürüyor. Bir öncekine göre daha kolay bir soruya benziyor. Hiç değilse metnin neresine gideceğimizi biliyoruz.

A: *Military advantages* metnin 18. satırında *military possibilities* olarak geçmiş. Aynı yerde, aradığımız ülkeler de var. *Keen* (istekli) sıfatının haklılığını görmek için zahmetli bir işe girişip metni yorumlamak gerek. Bundan kaçınmak gerektiğine göre, sadece eldeki verileri değerlendirelim ve A seçeneğine şans tanıyalım.

B: 1899 çok yukarıda kaldı. Tarihin olduğu gibi alındığı bir seçenek yine yanlış çıktı.

C: *Sharp increase* aşırı bir ifade. Üstelik, *collision*'dan metnin yukarıdaki bölümünde söz edilmişti.

D: *Faster* ikinci derece bir karşılaştırma sıfatı. Ülkelerin geçtiği yerde hiçbir karşılaştırma yapılmamıştı. Ayrıca, *so as to* amaç anlatan bir bağlaçtır. Metnin bağlı bulunduğumuz bölümünde *aim*, *purpose* gibi, *so as to* amaç bağlacının kullanımını haklı çıkartacak bir kelime geçmiyor.

E: *Large sums of money* (Ekonomik sonuç: metin inceleme bölümünde yaptığımız giriş açıklamalarını hatırlayınız!) ve *aircraft* metinde olmayan ifadeler. *Improve* fiili son kısımdaki *develop* ile uyuyor ama seçeneği kurtarmaya yetmiyor.

63. - 65. sorular

01 **Aviation is about to go back to its roots.**
02 **Nearly 100 years after the Wright brothers'**
03 **first heavier-than-air powered flight, the US**
04 **Air Force is testing an experimental plane**
05 **that uses "wing warping", which is the**
06 **steering and control technique that kept**
07 **Orville Wright aloft in 1903. But this time**
08 **round, it will be at supersonic speeds. Unlike**
09 **conventional aircraft wings, which use**
10 **movable surfaces like flaps on the wings and**
11 **the tail, wing warping bends the entire wing.**
12 **The USAF call it "active aeroelastic wing"**
13 **technology, and is investing \$41 million in the**
14 **project in the hope that it will lead to lighter,**
15 **more manoeuvrable supersonic planes.**

Soru 63. We understand from the passage that the reason why the USAF is giving so much importance to the "wing warping" technique is

- A) because they believe it may help them to produce supersonic planes that are easier to control and less heavy
- B) because it will improve the performance of conventional aircraft by increasing their weight
- C) because it will help them to cut down on production costs of supersonic aircraft
- D) to enable combat aircraft to develop a more effective defence system
- E) to ensure that the wings can withstand supersonic speeds over long periods of time

Soru 64. As it is clear from the passage, the "wing warping" technique that is presently being tested

- A) is a brand new technique especially developed for supersonic aviation
- B) in fact dates back to the early history of aviation
- C) is being sharply contested by the USAF
- D) is unlikely to prove effective in supersonic aircraft
- E) will probably have no noticeable effect on an aircraft's performance

Soru 65. The phrase “kept Orville Wright aloft” in the text means

- A) gave Orville Wright an easy control
- B) helped Orville Wright to fly faster
- C) lifted Orville Wright into the air
- D) enabled Orville Wright to stay in the air
- E) made Orville Wright fly more safely

63.- 65. soruların çözümü

Çözüm 63. Doğru cevap: A.

Baştan sona **olumlu** gelişen, nispeten kısa (15 satırlık) ama dişli bir metin. 2. satırda 100 yıl öncesine gidilmesi, 7. satırda *but* ve bir alt satırda *unlike* bağlaçları, 14. satırda ise *hope* kelimesi ve *lighter, more manoeuvrable* karşılaştırmaları dikkate alınmalı. Bir de anladığımız şu: metin havacılıktan bahsediyor.

A: *USAF* kısaltması 12. satırda geçti. Bu kısaltmanın olduğu cümledeki *hope* kelimesini hatırlayınız. A seçeneğindeki *help* fiili bu kelimeye yakınlaşarak beklediğimiz ilk işareti verdi. Ayrıca bu seçenekte, *lighter* kelimesi *less heavier* ve *more manoeuvrable* ifadesi *easier to control* şeklinde karşılık buluyor. Bundan iyisi can sağlığı.

B: *Improve* iyi bir başlangıç ama bu fiil *conventional aircraft* için kullanılmış. Bu ifade, *USAF*'ın olduğu yerde değil, 9. satırda geçmişti ve *unlike* bağlacı ile metinden hariç tutulmuştu. Bardağı taşıran son damla ise, 14. satırdaki *lighter* (daha hafif) sıfatının B seçeneğinde *increasing weight* olarak karşımıza çıkması.

C: Yine işin maddi yönünden söz eden ve baştan kaybeden bir seçenek. *USAF*'ın geçtiği son satırlarda '*wing warping*' tekniğinin maliyetinden doğrudan değilse de dolaylı bir şekilde söz edildi. Ancak ucuzdur, pahalıdır denmedi. Sadece bu yatırımın 41 milyon dolar tutacağı belirtildi.

D: Burada karşılaştırma var. 63. sorunun cevabını aradığımız metnin son kısmında da karşılaştırma yapıldığı için D seçeneğinden hemen uzaklaşmak zor. Üstelik, *enable* (mümkün kılmak) fiili 14. satırdaki *hope* ile yakınlık kurabilir. Ancak, *hope* kelimesine bağlı olan ifade *supersonic planes* iken D seçeneğinde *enable + defence system* var. *More effective* ise 15. satırda karşılık bulmuyor.

E: *Over long periods of time* tartışmaya yer bırakmayacak kadar açık bir aşırı ifade. *USAF* ile başlayan son cümlede buna benzer bir olumsuz ifadeye rastlanmıyor.

Çözüm 64. Doğru cevap: B.

A: Soru girişi halihazırda test edilen '*wing warping*' tekniği ile 4 ve 5. satıra atıfta bulunmuş. Bir önceki soru tarza aykırı olarak metnin sonundan gelmişti. Artık bu soruda başa dönülmesini beklemek gerekir.

7. satır, bu tekniği 1903 yılına geri götürmüş. 2. satırda da 100 yıl öncesine gidilmiş ve *USAF*'ın bu tekniği *Wright Kardeşler*'den 100 yıl sonra test etmekte olduğu söylenmişti. Yani, teknik hiç de *brand new* (tamamen yeni) gibi görünmüyor.

B: Geçmişle ilgili ilinti kuruldu. B seçeneği bir kenarda dursun. Biz diğerlerini elemek üzere yolumuza devam edelim.

C: *Sharply* aşırı bir ifade ve olumsuzluk göstergesi. *USAF* ve '*wing warping*' tekniğinden metnin hiçbir yerinde olumsuz söz edilmemişti. *Contest*=itiraz etmek, aykırı görüş belirtmek fiilini biliyorsanız işiniz daha da kolaylaşacaktır.

D: Bir önceki seçenekteki *sharply* zarfının yerini burada *unlikely* almış. Oysa ki, metin hiçbir olumsuzluk ifadesi taşımıyor.

E: Bakınız D seçeneği. **No noticeable effect**, taşıdığı olumsuzluğun yanında, ayrıca 1. derece aşırı bir ifade.

Çözüm 65. Doğru cevap: D.

Bu, bir tür kelime sorusu. Açıklama yapılacak bir durum yok. Ancak, yine de bir iki ipucu vermeye çalışalım.

*Sorulan *phrase* '*kept Orville Wright aloft*' dümdüz bir kelime grubu, yani içinde ikinci derece sıfat bulunması ihtimali aşağı yukarı sıfır. Bu nedenle, B ve E seçeneklerinden uzak durmalısınız.

**Keep* (kalmak, tutunmak) fiili, doğru cevap D seçeneğinde *stay* olarak karşımıza çıkıyor.

66. - 68. sorular

01 Like so many American waterways, the
02 Chesapeake Bay, an enormous, semi-saline
03 body of water that is treasured for its aquatic
04 life, became badly polluted during the 20th
05 century. But it has regained much of its
06 biological vitality since the early 1970s,
07 thanks to concerted ecological stewardship.
08 In this effort, the Conowingo dam has
09 provided valuable assistance.
10 Environmentalists are not often fond of dams,
11 which have a habit of trapping migratory fish
12 and disrupting sensitive water ecosystems -
13 not to mention looking ugly. But the
14 Conowingo dam on the Susquehanna river in
15 eastern Maryland is an exception. Since its
16 construction in 1928, the Conowingo dam has
17 not only generated electricity but also
18 trapped vast amounts of sediment behind its
19 imposing walls. This was not a function the
20 builders had planned for, but in recent years
21 its value has become clear. The water flowing
22 past the Conowingo dam is much cleaner than
23 it would otherwise be. Even America's once-
24 endangered national symbol, the bald eagle,
25 can be seen perching near the dam, waiting to
26 swoop down and seize a meal of fish by its
27 talons.

Soru 66. As it is pointed out in the passage, dams are not usually popular among environmentalists

- A) but the Conowingo dam has their approval
- B) unless they disrupt sensitive water ecosystems
- C) and especially all those on the Susquehanna river
- D) but the Conowingo dam, because of its imposing appearance, is generally admired
- E) although they acknowledge that most are environmentally friendly

Soru 67. According to the passage, the Conowingo dam holds back large quantities of sediment

- A) so the water going into the bay is lacking in nutrients
- B) which means that the water flowing into the Chesapeake Bay is almost salt-free
- C) and has to be constantly cleaned
- D) though this was not thought of when the dam was designed
- E) as well as a great many migratory fish

Soru 68. We learn from the passage that one gratifying sign that the Chesapeake Bay is no longer seriously polluted is the fact that

- A) the bald eagle is now no longer an endangered species
- B) America has made the bald eagle her national symbol
- C) the bald eagle that feeds on fish has returned to the region
- D) its biological variety has remained unchanged
- E) the water is so clear one can see the aquatic life there

66. – 68. soruların çözümü

Suyollarından, barajlardan ve buradaki biyolojik yaşamdan söz eden uzunca bir metin (27 satır). Metinde dikkate değer unsurlar sırasıyla şöyle:

- *4. satırda *became badly polluted* olumsuzluğu,
- *5. satırda *but regain* (tekrar kazanmak) ile olumluya dönüş,
- *10. satırda *not often fond of dams*,
- *13. satırda *but* ile yine olumluya dönüş; Conowingo Barajı'nın *an exception* (istisna) olduğunun belirtilmesi ve metnin sonuna kadar baraj için bu olumlu görüşlerin devam etmesi,
- *19 ve 20. satırlarda uzak geçmiş ve yakın yıllar karşılaştırması.

Çözüm 66. Doğru cevap A.

A: Soru girişi olumsuz. *Environmentalists* (çevreciler) ismi 10. satırda geçmişti. Bu satırda kullanılan bazı sıfat ve zarflar 66. soru girişinde yerlerini benzerlerine bırakmışlar: *often – usually; fond – popular*. Metinle ilgili yukarıda yaptığımız genel açıklamada, 10. satırdaki olumsuzluğun 13. satırda *but* ile olumluya döndüğünü söylemiştik. A seçeneği aynı bağlacı (*but*) ve (*approval=onay, rıza*) kelimesini kullanarak bu dönüşü sağlıyor.

B: Bağlı bulunduğumuz 10. satır ve devamında *disrupting sensitive water ecosystems* var. Bu tehlike işareti çünkü ifade hiç değiştirilmemiş ve çok kolay bir yem gibi görünüyor. Ayrıca, o satırlarda bir şartlı cümle yoktu. Burada, *unless* niye kullanıldı?

C: 10. satır ve devamı olumsuz, *but* ile başlayan cümle ise olumlu idi. Şimdi dikkat ediniz: soru girişindeki olumsuzluk C seçeneğindeki *and* bağlacı nedeniyle devam ediyor. Ayrıca, *all* aşırı çünkü metin *Susquehanna* nehri üzerindeki tek bir barajdan söz ediyor.

D: *But* ve *Conowingo dam* ile iyi bir başlangıç yapılmış. Ancak, *because*'u yan cümledeki *imposing appearance* (etkileyici dış görünüş) ifadesinin karşılığı aynı satırlar civarında yok. 19. satırda *imposing* sıfatı var ama *walls* ismine bağlı. *Admire*=takdir etmek taşıdığı olumlu anlam nedeniyle uygun ama *generally* sıklık zarfının karşılığı yok.

E: Çevreciler metinde hiçbir beyanatta (*acknowledge*) bulunmadı. *Most* aşırı bir *determiner*. Soru girişini hatırlarsak, *most determiner*'inin barajlar yerine kullanıldığını anlarız. Bağlı olduğumuz satırlarda ise bir tek *Conowingo Barajı*'ndan söz edilmişti.

Çözüm 67. Doğru cevap: D.

Soru girişi bizi 18. satıra götürüyor. Burada kullanılan *vast amounts*, soru girişinde *large quantities* olarak karşılık buluyor.

A: *Bay*=koy çok yukarılarda kaldı (2. satır). *Lack*=eksik, yoksun olmak olumsuz bir ifade: 13. satırdan sonra *Conowingo* Barajı için hep olumlu görüş bildirildiğini hatırlayınız.

B: *Chesapeake Koyu* 2. satırda geçmişti. *Almost* aşırı bir ifade. Dahası, suyun *salt free* (tuzsuz) olduğunu nereden anlayacağız? Tadına mı bakacağız? Bu da aşırı bir ifade.

C: *Has to* zorunluluk kipi ya da benzeri bir başka kip (*must, should, ought to, obliged to* vs.) ne soru girişinin bizi götürdüğü 18. satırda, ne de metnin başka herhangi bir yerinde geçiyor. *Constantly* (devamlı, aralıksız) zarfındaki aşırılık da cabası.

D: Seçenek, 19. satırdaki '*This was not a function the builders had planned for ...*' cümlesini andırıyor. Metinde bu cümle olumsuz iken bundan bir önceki cümle olumlu idi. Benzer şekilde, soru girişi bir önceki olumlu cümleye ait iken D seçeneği olumsuz kısmı karşılamaktadır. Bu nedenle, D seçeneği *though* zıtlık bağlacı ile başlamıştır. Seçenekte geçen *thought of, planned for* yerine kullanılmış.

Önemli not: Yaptığımız açıklamayı anlamamış olabilirsiniz. Bu durumda, son kez D seçeneğinin bir hatası olup olmadığına bakınız. Eğer herhangi bir hata göremiyorsanız, seçeneği yanlış saymayınız. Tam tersine, bu durumu, seçeneğin doğru cevap olma ihtimalinin yükseldiği şeklinde yorumlayınız.

E: Soru girişinin bizi 19. satıra götürdüğünü belirtmiştik. *Migratory fish* ise 14. satırda geçti. Üstelik, *as well as*=*and* anlamına gelir. Yani, bu iki ifadenin (*sediment* ve *migratory fish*) metinde aynı cümle içinde birbirine bağlı olarak karşımıza çıkması gerekirdi.

Çözüm 68: Doğru cevap: C.

Soru girişi bir hayli karmaşık. Sadece, *no longer seriously polluted* (artık ciddi bir kirlilik yok) ifadesi kolaylıkla anlaşılıyor ve cevabı 4. satırda aramamız gerektiği konusunda bizi uyarıyor. 66 ve 67. soruların metnin ortalarından geldiğini hatırlarsak, 68. soruyu metnin sonundan bekleyebiliriz.

A: *No longer* zarfı aşırı bir ifade. Metnin sonunda kel kartaldan söz edildi. Hatta bu kuşun bir zamanlar tehlike altında olduğu da söylendi (*once-endangered*). Ancak, bu bilgiden hareketle kartalın artık tehlike altında olmadığı sonucunu çıkartırsak yorum yapmış oluruz. Bu tür **kişisel yorumlardan** uzak durunuz; yok yere puan kaybedersiniz.

B: Dost ve müttefik ABD'nin ulusal simgesinin kel kartal olduğunu biliyoruz. Bu bilgi, metnin 24. satırında da açıkça belirtilmiş. Ancak, soru girişinde ciddi kirlilik ve bunun nedeni (*is the fact that*) bağlantısı ile ABD'nin, kel kartalı ulusal simgesi yapmış olması arasında nasıl bir ilişki var (yani yok!)?

C: Seçenekteki *returned* fiili *can be seen* ile uyuyor (geri dönmek – görülme). Seçenekte geçen diğer ifadeler de (kartal, balık, bölge) metnin sonunda karşılık buluyor. Ancak, bu bilgileri soru girişine nasıl bağlayacağız ve doğru sonucu nasıl çıkartacağız?

İyisi mi, bu seçenek bir kenarda dursun. D ve E seçeneklerini haklı nedenlere dayanarak eleyebilirsek, C'yi o zaman doğru cevap sayarız.

D: *Remain unchanged*=değişmeden kalmak aşırı bir ifade. 22. satırdaki *much cleaner* ifadesi bile tek başına bütün bir metinde değişim olduğuna işaret eder. Ayrıca, *biological* sıfatı 6. satırda geçmişti ve *variety* değil, *vitality* ismine bağlıydı.

E: *So clear* fazla dikkat çekiyor. 21. satırda *clear* sıfatı var ama *become clear*=anlaşılacak demektir. *See* fiili ise 25. satırda geçmişti ve kel kartala ait olarak kullanılmıştı. Son olarak, *aquatic life* sıfat tamlaması 4. satırda geçmişti. Bu sorunun (68) çözümüne başlarken yaptığımız açıklamaları hatırlayınız: 68. soruya cevap ararken 4. satır ve civarından uzak durmalısınız.

69. - 71. sorular

01 **More than half of astronauts suffer from**
02 **space sickness, also known as Space**
03 **Adaptation Syndrome. Symptoms include**
04 **headaches, nausea, vomiting and poor**
05 **concentration. The main cause of space**
06 **sickness is disorientation caused by**
07 **exposure to zero gravity conditions. The**
08 **human body is used to a much stronger**
09 **gravitational field on Earth and organs in the**
10 **inner ear, along with canals that sense**
11 **motion, tell the brain about the location of the**
12 **limbs relative to the ground. In other words,**
13 **they're responsible for balance.**
14 **Unfortunately, the signals from these organs**
15 **in the inner ear go wrong in zero gravity,**
16 **leading to space sickness. Over time though,**
17 **the brain learns to ignore them and relies**
18 **instead on visual clues, such as the position**
19 **of the feet, to determine balance. Astronauts**
20 **quickly re-adapt to Earth's gravity within a**
21 **few days and there are probably no long-term**
22 **effects from this strange affliction.**

Soru 69. As we understand from the passage, the "Space Adaptation Syndrome"

..... .

- A) brings about serious damage to the inner organs of the astronauts
- B) persists for a very long time after the astronauts return to earth
- C) means the physical disorientation experienced by a majority of astronauts in space
- D) is in no way related to zero gravity
- E) has only been observed in recent space missions

Soru 70. One interesting point made in the passage is that

- A) astronauts get used to zero gravity before setting off on a space mission
- B) the structure of the inner ear is more complicated than that of other organs
- C) the earth's gravitational field has, in the long run, an adverse effect upon the human body
- D) astronauts learn to maintain their balance in space by ignoring visual signals
- E) the human brain can, after a certain length of time, learn to adapt to zero gravity

Soru 71. We learn from the passage that within the Earth's gravitational field

- A) the space adaptation syndrome of astronauts immediately disappears
- B) we maintain our balance through the organs of the inner ear
- C) the symptoms of space sickness continue to increase noticeably
- D) symptoms similar to those of space sickness are quite unknown
- E) astronauts who have experienced zero gravity never again feel quite comfortable

69. – 71. soruların çözümü

Astronotlarda görülen bir tür hastalıktan söz eden orta uzunlukta bir metin (22 satır). Bu metin pekala Sağlık Bilimleri sorusu olarak da karşımıza çıkabilirdi. Metinde dikkate değer unsurlar sırasıyla şöyle:

- *1. satırda *more than half* karşılaştırması,
- *5. satırda *the main cause of ...* ifadesi,
- *8. satırda *much stronger* karşılaştırması,
- *12. satırda *in other words* (başka bir deyişle) bağlacı,
- *14. satırda *unfortunately* ve bir alt satırda *go wrong* ifadesi,
- *16. satırda **though** bağlacı ile metnin olumsuzdan olumluya dönüşü,
- *20 ve 21. satırlarda *quickly, within a few days ve probably no long-term ifadeleri.*

Çözüm 69. Doğru cevap: C.

Soru girişinde kullanılan *Space Adaptation Syndrome* 2. ve 3. satırlarda geçiyor ama bütün bir metin bu rahatsızlıktan söz ediyor. Yine de, ilk sorunun cevabını başlarda aramakta yarar var.

A: Öncelikle *serious* aşırılığın dikkat ediniz. *Inner* 10 ve 15. satırda geçiyor ama *inner organs* değil, *inner ear* olarak kullanılmış. Örneğin; 9 ve 10. satırlarda iç kulaktaki organlardan söz edilmiş ama A seçeneği iç organlar diyerek kelime oyunu yapıyor.

B: *Persist*=inat etmek, kalıcı olmak iddialı bir fiil. *A very long time* zaman zarfı ise iyice ipin ucunu kaçırmış çünkü *time* ifadesi metnin 16 ve 21 satırlarında geçti. Sırasıyla inceleyelim:

- *16. satırdaki *over time* zarfı zaman içerisinde demektir. Bunu kaçırmış olsanız bile, bu cümledeki *though* bağlacı ile baştan beri olumsuz devam eden metnin olumluya geçtiğini fark etmişsinizdir. B seçeneği eğer metnin bu satırına bağlı ise, niçin olumsuz konuşuyor?
- *21. satırdaki *few days ve no long-term* ifadeleri de B seçeneğindeki *a very long time* aşırılığı ile tezat oluşturuyor.

C: *Majority of astronauts = more than half of astronauts*: Doğru cevap ortaya çıktı. Burada rahatsızlığın tanımı verilmiş. *Disorientation* (oryantasyon bozukluğu) 6. satırda geçmiş ama sendromun tanımı metnin başlangıcından itibaren ve birden fazla cümle içinde yapılmıştı. Bu nedenle, C seçeneği iki farklı cümleden alıntı içeriyor. Tanım sorularında bu beklenen bir durumdur.

D: *In no way*= hiçbir surette, hiçbir şekilde çok kesin bir ifade; zero gravity ikilisinin geçtiği 7 ve 15. satırlarda karşılığı yok.

E: *Only* zarfı hemen sırtıyor. Üstelik, metin uzak zaman - yakın zaman (*recent*) karşılaştırmasına hiç yer vermedi. Eğer metin aşağıdakine benzer ifadeler içerseydi, E seçeneğini değerlendirmeye alabilirdik:

In the past space missions were But in recent years they have become ...

Çözüm 70. Doğru cevap: E.

Soru girişi fazla bir şey anlatmıyor ve bizi, metinde açıkça fark edebileceğimiz bir yere götürmüyor. Seçenekleri, soru girişinden bağımsız olarak kendi içinde irdelemek zorundayız.

A: 8. satırda geçen *get used to*, burada *is used to* olarak verilmiş. Ancak, bu satırda zero gravity yok. Bunun yerine *gravitational field* kullanılmış. *Zero gravity* ise *is used to* kipinin geçmediği bir önceki satırda yer almış. Ayrıca, A seçeneği *before* bağlacı içeriyor. Yani, eylemler arasında (alışmak, uzay uçuşuna çıkmak) öncelik - sonralık sırası verilmiş. Bu tür bir sıralama *zero gravity* isminin geçtiği satırlarda (6 ve 15) yer almıyor.

B: Dikkat: Karşılaştırma var! 69. sorunun A seçeneğindeki kelime oyunu devam ediyor. *Inner ear* ve diğer organlar karşılaştırılmadı.

C: *In the long run=in the long-term* zaman zarfının geçtiği 21. satırda olumlu konuşma vardı. 'Biz girişte verilen eşitliği bilmiyoruz. Seçeneğin hatalı olduğunu nasıl anlayacağız?' diyorsanız, 20. satıra, *Earth's gravity* yazan yere bakınız: *Quickly re-adapt* (tekrar alışmak) ifadesi olumludur; ayrıca, *a few days* kısa bir zaman dilimidir. Bunlar, C seçeneğindeki *adverse effect* ve *long=uzun* (Zamanın uzunluğunu anlatmak için kullanıldığını hatırlayınız!) ifadeleriyle çelişiyor. Üstelik, 16. satırdaki *though* bağlacı ile birlikte gidiş yönü olumluya dönmüştü.

D: Kolay bir av. *Visual signals=visual clues*: 18. satır. *Ignore* fiili ise bir önceki satırda geçiyor. Ancak, *signals* ismine değil, *them* zamirine bağlı.

E: *Over time* (16.satır)=*after a certain length of time*. Eşitliği fark edemediyse ya da bilmiyorsanız, seçenekteki olumlu konuşmaya dikkat ediniz: *Though* bağlacı ile birlikte esmeye başlayan olumlu hava, bu seçenekte yelkenlerimizi iyice dolduruyor.

Çözüm 71. Doğru cevap: B.

A: *Immediately disappears* aşırı bir ifade. *Earth's gravitational field*'ın geçtiği ne 9, ne de 20. satırda böyle bir bilgi verilmedi. Gerçi 20. satırda, *immediately* yerine

düşünebileceğimiz *quickly* zarfı var ama *disappear* yok. Üstelik, bu satırda *within a few days* zaman zarfının kullanılması, işin hiç de *immediately* yapılmadığını gösteriyor.

B: Seçeneğin doğru olduğunu anlamak kolay değil. Ancak, yanlış olduğunu söyleyebilmek de mümkün değil çünkü aşırı bir ifade içermiyor. B seçeneği şimdilik bir kenarda dursun.

C: 1. *continue*, 2. *increase* ve 3. *noticeably*: Bu kelimeler metnin hiçbir yerinde geçmiyor. Ayrıca, semptomlardan sadece 3. satırda söz edilmişti. Dünyanın yerçekimi ise farklı satırlarda karşımıza çıktı.

D: *Similar to* ile bir nevi karşılaştırma yapılmış (*as ... as* gibi). 3. satırdaki semptomların benzerlerinden başka bir satırda söz edilmedi. Semptomlar o satıra hapis olmuştu. Dahası, *quite unknown* nereden çıktı?

E: *Never* zarfının, seçeneğin hatasını göstermek için yeterli olacağını söyleyebiliriz. (Zaten, *never* içeren bir seçenek ne zaman doğru çıktı ki!) Metnin olumlu bittiğini hatırlarsak, 71. sorunun E seçeneğini elemek daha da kolaylaşacaktır.

Not: Diğer seçenekleri haklı nedenlere dayanarak eleyebildiğimize göre, doğru cevap, hatalı olup olmadığını anlamadığımız B seçeneğidir.

72. - 74. sorular

01 **Why do transformers hum? This is one of**
02 **those questions which seems easy but has**
03 **surprising hidden depths. The simple**
04 **explanation is that electric currents create**
05 **magnetic fields, and the alternating current of**
06 **mains electricity used by transformers**
07 **creates a magnetic field that changes at 50**
08 **cycles a second. This in turn triggers a**
09 **regular motion of the metal molecules inside**
10 **the transformer, known as magnetostriction.**
11 **It's this motion that makes the surrounding**
12 **air vibrate, creating the hum. But why does**
13 **the metal respond in this way? The answer**
14 **lies in a property of the electrons in the metal**
15 **known as 'spin' - a property which can only**
16 **be explained by reference to Einstein's theory**
17 **of relativity, which is beyond the**
18 **understanding of most of us.**

Soru 72. It is pointed out in the passage that the sound produced by a transformer

..... .

- A) is actually the vibration of the air caused by the movement of the metal molecules within the transformer
- B) is only noticeable when it occurs in an enclosed space
- C) varies according to the type of magnetic field created
- D) can easily be eliminated
- E) varies according to the size of the magnetic field in which it occurs

Soru 73. We understand from the passage that the question “Why do transformers hum?”

- A) has never been adequately answered
- B) appears straightforward but the answer is extremely complicated
- C) has been under discussion from the time transformers were first made
- D) has raised doubts concerning the safety of mains electricity
- E) has opened the way to the manufacture of quieter transformers

Soru 74. In the passage, the question “Why does the metal respond in this way?”

..... .

- A) bears no relationship with the phenomenon known as “magnetostriction”
- B) refers to the creation of magnetic fields by mains electricity
- C) can be fully answered without reference to the theory of relativity
- D) can be answered far more easily than can the opening question
- E) is not answered in a clear and detailed manner

72. – 74. soruların çözümü

Transformatörlerle ilgili anlaşılmaz bir metin (18 satır). Bunu, metni yazan da fark etmiş olmalı ki son satırda *which is beyond the understanding of most of us* (birçoğumuzun akli ermez) demeyi ihmal etmemiş. Metinde öne çıkan unsurları sırasıyla belirterek işe başlayalım:

*2. satırda *seems easy* (kolay gibi görünmek) ifadesinin *but* ile yön değiştirmesi,

*3-12. satırlarda sorunun kolay görünen kısmının anlatılması,

*12. satırda *but* ile anlaşılması zor kısma geçiş,

*15. satırda *only* zarfı ve son satırda *most of us* zamiri,

*12. satırdaki *but* ve 15. satırdaki *only* zarfı nedeniyle *most of us* zamirinin bağlı olduğu cümlelerin (*which is beyond the understanding of most of us*) olumsuzluk taşıması.

Çözüm 72. Doğru cevap: A.

Soru girişinde geçen *the sound produced by a transformer* ifadesi *hum* (uğuldamak, vızıldamak, transformatör ya da trafonun çıkardığı ses) yerine kullanılmış. Ancak, bunu anlamak pek kolay değil. Bu nedenle, soruyu açıklarken bu anlamı/tanımı kaçırdığınızı varsayacağız.

A: A seçeneği iddialı ifadeler içermeyen bir bilimsel açıklama cümlesi. Ancak, doğru mu, yanlış mı? Bunu anlamak için tekrar elektrik fiziği mi okuyacağız? Bu seçenek burada kalsın. Diğer seçenekleri eleyebilirsek doğru sayarız.

B: *Only* zarfı sadece 15. satırda geçmişti ve *explain* fiiline bağlıydı.

C: *Vary*=değişkenlik göstermek fiili, 5 ve 7. satırlardaki *magnetic field* sıfat tamlamalarına bağlı görünmüyor. C'yi doğru cevap saymak için, *vary* yerine metinde *change*, *differ* gibi fiiller kullanılmasını beklerdik. En az bunun kadar önemli bir diğer nokta ise **type of magnetic field** ifadesidir, çünkü manyetik alanın türlerinden hiç söz edilmedi.

D: Burada geçen 'kolaylıkla bertaraf edilebilir' ifadesi hatalı. Zira, metnin 2. satırı sorunun kolay olmadığını, kolay gibi görüldüğünü (*seems easy*) *açıkça beyan etmiş* ve *but* bağlantısıyla sorunun *difficult* yönlerine geçiş yapmıştı.

E: Bakınız C seçeneği. E seçeneğinin hatasıyla ilgili C'de verilen bilgilere ek olarak, metinde manyetik alanların büyüklüğünden/küçüklüğünden bahsedilmediğini de hatırlayınız.

Not: Kusur bulamadığımız tek seçenek A olduğu için bu seçeneği doğru cevap saymak zorundayız.

Çözüm 73. Doğru cevap: B.

Soru girişinden metnin belli bir bölümüne/cümlesine çıkmak mümkün görünmüyor. Zira, bütün bir metin, '*Why do transformers hum?*' sorusunun cevabını bulmak için yazılmış. Üzgünüz, ama soru girişini yine yok saymak zorundayız.

A: *Never*, 1. dereceden aşırı bir zarf. Doğru cevap olma ihtimali çok zayıf. Yine de biraz irdeleyelim. A seçeneği, '*Why do transformers hum?*' sorusuna asla yeterli bir cevap bulunamadığını söylüyor. Ama bu yalan çünkü metnin başından sonuna kadar bu soruya cevap arandı ve epey bir mesafe alındı. Bunu fark edemedik dersiniz, 15. satıra bakınız: Bu satırda kullanılan *can only be explained* ifadesiyle, tek bir kaynağa bağlı olsa da sorunun bir cevabı/açıklaması bulunduğu belirtilmişti. Üstelik, A seçeneği '*has never been ...*' diyerek geçmişle gelecek arasında köprü kuruyor. Oysa ki, metinde sadece *simple present tense* kullanılmıştı. A seçeneği bariz *tense* hatası içeriyor.

B: *Appear=seem* ve *straightforward* (anlaşılması kolay)=*easy* paslaşması mükemmel bir başlangıç. Ardından *but* ile yön değişimi ise kaymaklı kadayıf olmuş. Bu seçenekte, metnin 2. satırı farklı kelimelerle tekrar yazılmış. Tek sorun *extremely* zarfı. Gerçi, 3. satırdaki *surprising hidden depths* (gizli kalmış hayret verici derinlik/zorluk) bu zarfı fazlasıyla karşılıyor ama kelime bilgimiz yetmiyorsa, *extremely* zarfına şerh koyup her zamanki gibi, diğer seçenekleri irdelemeye devam etmeliyiz. Daha iyi bir seçenek bulamazsak, B'yi doğru cevap sayarız.

C: Transformatörlerin ilk yapıldığı zamandan metinde söz edilmedi. Metinde, transformatörlerin tarihçesi de anlatılmadı. Hatırlarsanız, metin baştan aşağı geniş zamanda anlatılmıştı; *simple past* ve *present perfect* nereden çıktı?

D: *Mains electricity*'nin geçtiği 6. satırda ne kuşku (*doubt*) var, ne de güven/emniyet (*safety*) sorunu var. *Present perfect tense* kullanılması da cabası!

E: İkinci derece karşılaştırma (*quieter*) var ama metinde karşılığı yok. *Present perfect* hatası yine sırtıyor.

Not: Bu açıklamalar ışığında doğru cevabın B seçeneği olduğunu bir kez daha vurgulayalım.

Çözüm 74. Doğru cevap: E.

Soru girişi bizi 12 ve 13. satırlara götürüyor. Cevap belli ki bu ve bundan sonraki satırlarda gizli. Ancak, o satırları anlamak bir mesele. Biz yine tek tek seçenekleri irdeleyerek yürümeye çalışalım.

A: No çok aşırı. *Magnetostriction* ise 10. satırda geçmişti.

B: *Magnetic fields* ve *mains electricity* 5 ve 6. satırlarda kaldı. Cevabı, '*But why does the metal respond in this way?*' sorusundan sonraki satırlarda aramamız gerektiğini, 74. sorunun çözümüne geçmeden önce yaptığımız giriş açıklamasında belirtmiştik.

C: *Can be fully answered* herhalde 15 ve 16. satırlardaki *can only be explained* ile karşılanmış olamaz. *Fully* zarfı aşırı.

D: Karşılaştırma var. Metnin açılış sorusu ile 12 ve 13. satırlarda verilen soru kolaylık/zorluk açısından karşılaştırılmadı. Üstelik, *far* (çokça, ziyadesiyle) zarfı olmayan bir karşılaştırmayı güçlendiriyor.

E: 12. satırda *but* ile anlaşılması zor kısma (olumsuzluğa) geçildiğini metne ait genel açıklama yaparken belirtmiştik. E seçeneğindeki olumsuzluk bu nedenle iyi. Eğer E seçeneği *not answered* diyerek işin içinden sıyrılmaya çalışsaydı, yanlış cevap olurdu. Bunun nedenini 73. sorunun A seçeneğinde şöyle açıklamıştık: '*... çünkü metnin başından sonuna kadar sorunun cevabı arandı ve epey bir mesafe alındı.*' 74. sorunun E seçeneği bu hataya düşmemek için *not answered* ifadesindeki kesinliği, *in a clear and detailed manner* zarfıyla yumuşatıyor (açık ve ayrıntılı bir cevabı olmamak). Doğru cevap E seçeneğidir.

75. - 77. sorular

01 Time travel has been a favourite science
02 fiction theme ever since it was first used in
03 H.G. Wells's trailblazing novel "The Time
04 Machine". But not everything it describes is
05 science fiction: travelling forward in time, for
06 example, is a proven fact. Einstein's theory
07 of relativity predicts that an observer moving
08 relative to Earth can leap into Earth's future,
09 and the effect has been confirmed using
10 atomic clocks. Dramatic time warps require
11 speeds close to that of light, which is
12 possible in principle but would take a major
13 feat of engineering, not to mention a lot of
14 money. Going back in time is far more
15 problematic. Relativity does not rule out an
16 observer being able to make a journey
17 through space-time and return to the past.
18 But all scenarios so far discussed require
19 exotic circumstances.

Soru 75. According to the passage, going back in time

- A) may not be impossible but presents a great many difficulties
- B) has been feasible ever since Einstein formulated the theory of relativity
- C) is completely contradicted by the theory of relativity
- D) requires speeds that are greater than the speed of light
- E) was an idea originally put forward by Einstein

Soru 76. It is pointed out in the passage that "The Time Machine" by H.G. Wells
.....

- A) was to a large extent inspired by Einstein's theory of relativity
- B) was the first novel to deal with the idea of time travel
- C) is the only early work of science fiction that still remains popular
- D) is still regarded as a standard reference for time travel studies
- E) focuses on travel into the past rather than into the future

Soru 77. The passage makes the point that it is possible to travel into Earth's future
.....

- A) and indeed this has already been achieved
- B) though this has not been verified by atomic clocks
- C) if Einstein's theory of relativity is found to be true
- D) at reasonably attainable speeds
- E) but technically and financially it is still not possible

75. – 77. soruların çözümü

Zamanda yolculukla ilgili 19 satırlık insafly bir metin. Metinde, soruların cevabını bulmamızı kolaylaştıracak dikkate değer bir çok unsur var:

- *1. satırda *present perfect* kullanımı ve *favourite* sıfatı,
- *2. satırda *ever since* zarfının gemiş ile bugün arasında köprü kurması ve *first used* ifadesi,
- *4. satırda *but* bağlacı,
- *9. satırda *confirmed*=teyit edildi fiili,
- *10. satırda *dramatic* sıfatı,
- *12. satırda *but* bağlacı ve *major* sıfatı,
- *13 ve 14. satırlarda *not to mention a lot of money* (parayı saymazsak) ifadesi,
- *14 ve 15. satırda *far more problematic* karşılaştırması,
- *18. satırda *but* bağlacı ve *so far* zarfı.

Not: 15. satırdaki **rule out** (devre dışı bırakmak, hesaba katmamak) *phrasal verb*'ü, bu sınavın 30. sorusunun D seçeneğinde de karşımıza çıkmıştı. İngilizce'deki yüz binlerce kelimedenden birinin 8000 kelimelik bir sınavda ikinci kez kullanılması, bu zorlu sınavı başarmak isteyen adayların dikkatini çekmelidir.

Çözüm 75. Doğru cevap: A.

A: Soru girişindeki '*Going back in time*' bizi 14. satıra götürüyor. *Presents a great many difficulties*=*is far more problematic* eşitliği güzel bir başlangıç. *May not be impossible* (imkansız olmayabilir) aşırı değil, bilakis yumuşatılmış bir ifade. Ancak, bu satır ve devamında karşılığı var mı, yok mu? Bunu anlamak için metni defalarca okumaktansa, bu seçeneği şimdilik bir kenara bırakalım.

B: *Feasible*=uygulanabilir sıfatı belki *being able* ile ilişkili olabilir. Ancak, bu seçenek iki büyük montaj hatası içeriyor:

- **Present perfect* ve *ever since* bizi 1 ve 2. satıra götürüyor,
- **Einstein*'ın ismi ise 6. satırda geçmişti.

C: *Completely* zarfı çok aşırı. Ayrıca, 15. satırda izafiyet teorisine yapılan atıf bu seçeneği kurtarmaya yetmiyor çünkü C seçeneğinde *contradict*=elişmek fiili kullanılmış. Metinde, '*Going back in time ...*' ve '*Relativity ...*' ifadeleriyle başlayan ve birbirini izleyen iki cümle arasında zıtlık bağlacı yoktu. Bu durumda çelişkiden söz etmek zorlaşıyor.

D: Karşılaştırma var. Ayrıca, *require speeds* ve *light* kelimeleri 10 ve 11. satırlarda kalmadı mı?

E: '*Going back in time ...*' cümlesinden sonra izafiyetten söz edildi ama *Einstein*'ın adı geçmedi. *Originally*=ilk olarak zarfı ve *simple past tense* ise 2. satırda kullanılmıştı.

Not: Yapılan açıklamalar A seçeneğinden daha doğru bir cevap olmadığını gösteriyor.

Çözüm 76. Doğru cevap: B.

A: *To a large extent*=büyük oranda iddialı bir ifade. *Wells*'in romanı ve *Einstein* farklı satırlarda. *Inspire*=ilham almak/esinlenmek, bu iki kişi arasında bir etkileşim olduğuna işaret ediyor ama metin böyle söylemiyor.

B: B seçeneği insanı şaşırtacak kadar kolay bulunan bir doğru cevap. Soru girişi ve B seçeneği metnin ilk cümlesinin biraz değiştirilmiş bir versiyonu.

C: *Still remains popular* (hala popüler olmak), insanı bir an için *has been a favourite theme ever since* (-den beri sevilen bir tema/konu olarak kalmak) ifadesine götürüyor. Ancak, soru girişi *Wells*'in romanından söz ediyordu. C seçeneğine göre, popüler kalan *Wells*'in romanıdır. Halbuki, metin *time travel* (zaman yolculuğu) konusunun popüler kaldığından söz ediyor. Büyük bir aldatmaca. Neyse ki, *only* zarfı verilmiş ve seçeneği elemek bu sayede kolaylaşıyor.

D: *Still* zarfını *ever since*'den ötürü dikkate almak zorundayız. Ancak, *standard reference* ve *time travel studies* nereden çıktı? Bu ifadeler *Wells*'in romanından söz edilen ilk satırlarda yok. Hoş, metnin kalan bölümlerinde var mı diye sorarsanız, o da yok.

E: *Rather than* karşılaştırma habercisi. Üstelik, *Wells*'in romanının hangi zaman dilimine ait olduğu belli değil. Geçmişe yolculuktan ise, romanın anlatıldığı ilk satırlarda değil, 14. satırda söz edilmişti.

Çözüm 77. Doğru cevap: E.

A: *Earth's future* ifadesiyle 8. satırda karşılaşmıştık. *Confirm*=teyit etmek ile *achieve* fiilleri arasında az da olsa bir yakınlık var ve bu da insanı ilk bakışta yanıltıyor. Ancak, metinde teyit etmek fiili *the effect* ismine bağlı (*the effect has been confirmed*). Yani, *Earth's future* ve *confirm* kelimeleri ayrı cümlelerde kullanılmış. Bizim aradığımız *Earth's future* ikilisi, *can leap* fiili ile birlikte sadece ihtimallerden söz ediyor; *confirm* fiilini haklı çıkartacak bir kesinlik yok.

B: *Verify*=*confirm* eşitliği hatayı ampul gibi ortaya çıkarıyor. Çünkü metin *confirmed using* (=by) *atomic clocks* demişti. B seçeneğindeki *not verified* (=not confirmed) ise bunun tam tersini söylüyor. Ayrıca, *Earth's future* ve *atomic clocks* ifadelerini içeren cümleler arasında zıtlık bağlacı yok: B seçeneği taşıdığı *though* bağlacından ötürü de hatalı görünüyor.

C: *Einstein* ve *Earth's future* aynı cümlede geçiyor. Geçiyor ama bu cümlede herhangi bir şarttan söz edilmiyor. C seçeneğinin, *Einstein*'in teorisi için 'doğru bulunursa' şartı koyması hatalı çünkü metnin 6. (*is a proven fact*) ve 9. satırları (*the effect has been confirmed*) zaten bazı şeylerin kanıtlanmış olduğunu açıkça ve üstüne basa basa belirtmişti.

D: *Speeds* 11. satırda geçmişti; soru girişi ise bizi 8. satıra götürüyor. 11. satırda, *reasonably attainable* (insan gücünün sınırları içerisinde ulaşılabilir) kullanılmadı. Bunun yerine *speeds close to that of light* (ışığınkine yakın hızlardan) söz edildi. *Attainable* kelimesini bilmiyorsanız, bu uyuşmazlığı fark edememiş olabilirsiniz. Bu takdirde, soru girişi ve D seçeneği arasındaki montaj hatasını görmeniz büyük önem kazanacaktır.

E: Bu seçenekteki *but technically and financially* ifadeleri, bizi 10-12. satırlara götürüyor. 12. satırda *but* bağlacı zaten vardı. 13. satırda kullanılan *engineering kelimesi technically* zarfına yakın bir anlam taşıyor. *A lot of money* ise *financially* zarfını hatırlatıyor. Ancak, *it is not possible* ifadesini bu satırlarda yakalamak zor. Size belki şu kolaylığı sağlayabiliriz: '*which is possible in principle but=kağıt üzerinde/teoride mümkün ama*' ifadesi *possible*'dan *but* bağlacı ile *impossible*'a geçiş yapıyor. Evet, metin bunu açıkça söylemiyor ama siz bunu fark etmek zorundasınız.

78. - 80. sorular

01 In a biography of Bardeen, recently
02 published, he does not fit the popular
03 stereotype of scientific genius, for he is
04 surprisingly sane and ordinary. As far as
05 character goes, he had several assets. To
06 start with, he was a notable team builder.
07 Tenacious when it came to attacking
08 problems, he had the gift of breaking a large
09 problem down into smaller, more soluble
10 parts and then reassembling the whole. As a
11 teacher, his habit of stopping to think allowed
12 his students to do so too. Governments and
13 industry valued his advice - according to one
14 commentator, he helped Xerox to build one of
15 the finest industrial laboratories in the world
16 in the fields of organic and disordered solids
17 during the late 1970s. But, perhaps, the most
18 telling aspect of Bardeen's character was his
19 willingness to share the credit with others.
20 For example, he deliberately stayed away
21 from the meeting of the American Physical
22 Society in March 1957, at which his theory of
23 superconductivity was first presented, so that
24 the contribution of his young co-researchers
25 would be recognised.

Soru 78. It is emphasised in the passage that Bardeen's ideas

- A) almost invariably centred on the study of organic solids
- B) frequently had a practical application
- C) received very little recognition in his own life-time
- D) had no direct bearing on industrial practices
- E) were, in the opinion of other scientists, rather stereotyped

Soru 79. As we understand from the passage, Bardeen

- A) showed very little interest in his students and their work
- B) was generally regarded as having several shortcomings
- C) really disliked attending scientific conferences and giving papers
- D) was by nature a modest person who preferred to keep a low profile
- E) achieved nothing of any scientific importance prior to the 1970s

Soru 80. It is clear from the passage that, unlike many really great scientists, Bardeen had the gift of

- A) getting the utmost benefit out of his co-researchers work
- B) persuading governments to support his research projects
- C) choosing the right problems to work on, that is, the ones that could be solved
- D) writing biographical works as well as scientific ones
- E) working effectively with other people and sharing his ideas with them

78. – 80. soruların çözümü

Metin, yaptığı çalışmalarla aynı alanda iki kez Nobel Ödülü alan ilk bilimadamı, ünlü fizikçi *John Bardeen*'i anlatıyor. 25 satırlık hatırı sayılır bu metinde dikkate değer unsurları şöyle sıralayabiliriz:

- *1. satır: *recently published*,
- *4. satır: *surprisingly sane* (aklı başında, makul) *and ordinary*,
- *5. satır: *several assets* (beceri),
- *6. satır: *notable team builder*,
- *8. satır: *the gift* (Allah vergisi yetenek),
- *9. satır: *more soluble*,
- *13. satır: *valued*,
- *14 ve 15. satırlar: *one of the finest*,
- *17 ve 18. satırlar: *the most telling* (etkili, etkileyici),
- *20. satır: *deliberately* (kasten, bilerek),
- *23. satır: *first presented*,
- *25. satır: *would be recognised*,

Önemli not: 2. satırda *Bardeen* ile ilgili olumsuz bir ifade göze çarpıyor. Aslında, burada herhangi bir olumsuzluk yok ama kelime bilginiz yetersiz ise, 2. satırdaki *does not fit* fiili yanıltıcı olabilir. Ancak burayı olumsuz saysak da, metnin geri kalanı *Bardeen* hakkında hep olumlu konuşuyor. O halde, 2. satırdaki cümleden diğerine geçerken arada bir zıtlık bağlacı kullanılmalıydı. Kullanılmadığına göre 2. satır ve buna bağlı olan cümlenin tamamı olumludur.

Çözüm 78. Doğru cevap: B.

Soru girişi metinde karşılık bulmuyor. İş yine başa düştü: mecburen seçenekleri tek tek kendi içinde irdeleyeceğiz.

A: *Almost invariably*=neredeysse hiç değişmez bir biçimde çok aşırı bir ifade. *Organic solids* 16. satırda kullanıldı ve arada *and* bağlacı ile *disordered solids*'e bağlandı. Bu da, *Bardeen*'in sadece *organic solids* üzerine çalışmadığını gösterir.

B: *Frequently* insanı biraz duraksatıyor. Çünkü bu sıklık zarfının benzerini metin içinde tek başına bulmak zor. Bu zarf, herhalde, *Bardeen*'in metin içinde anlatılan birden fazla becerisini karşılıyor. *Frequently* zarfının yarattığı sıkıntıyı saymazsak, B seçeneği *Bardeen* için olumlu konuşmuş. Diğer seçenekleri eleyebilirsek B seçeneğini doğru sayabiliriz.

C: *Very little* aşırılığa işaret eden bir miktar belirleyici ve *Bardeen*'i küçümseyen bir ifade. Metnin giriş açıklamasında, *Bardeen* hakkında olumsuz konuşulmadığını belirtmiştik (Bkz: Yukarıdaki önemli not).

D: *No direct bearing*=doğrudan ilgili olmamak, seçeneği yanlış saymamız için yeterli ipucu veriyor. *Industrial* kelimesinin geçtiği 15. satıra ve buna bağlı cümleye dönersek (*he helped Xerox to build one of the finest industrial laboratories...*), *Bardeen*'in konuyla ilgili olduğunu ve kendisinden övgüyle söz edildiğini görebiliriz.

E: *Rather stereotyped*=oldukça basmakalıp nitelemesi iddialı bir ifade ve *Bardeen* yine küçümseiyor (Bilimsel çekememezlik!). Bu, metine tamamen aykırı. Ayrıca, diğer bilim insanları nereden çıktı? 3. satırda, *stereotype* kelimesinin geçtiği cümlede diğerlerinden söz edilmedi.

Not: Bu bilgiler ışığında, doğru cevap B seçeneğidir.

Çözüm 79. Doğru cevap: D.

Soru girişinden elimiz yine boş dönüyoruz. Ancak vazgeçmek yok. Yok, çünkü soruların tekniği belli oldu: Yanlış seçeneklerin büyük çoğunluğu *Bardeen* hakkında olumsuz konuşurken doğru cevaplar onun iyi yönlerine atıfta bulunuyor.

A: *Very little interest*: çekememezlik devam ediyor. *Bardeen*'in, öğrencilerine ilgi gösterip göstermediğini anlamaya çalışmadan bu seçeneği içerdiği olumsuzluk nedeniyle atabilirsiniz.

B: *Shortcoming*=kusur, eksiklik. *Bardeen* hakkında bir hatalı tespit daha. Kelimeyi bilmiyorsanız seçenek sizi duraksatabilir.

C: *Dislike* fiili seçeneğin elenmesi için yeterlidir.

D: *Modest*=alçakgönüllü, *to keep a low profile*=ön plana çıkmamak, reklamdan hoşlanmamak. *Bardeen* hakkında olumlu konuşulan bu seçenek doğru cevaptır. Ancak *low* sıfatı, taşıdığı olumsuz anlam nedeniyle sizi yanıltabilir. Eğer *modest* kelimesini biliyorsanız, *keep a low profile* ifadesini de olumlu sayınız. Zira, *modest* kelimesi ile bu ifade arasında zıtlık bağlacı kullanılmamış.

E: *Achieved nothing*=hiçbir şey başaramadı. Adam iki kez aynı dalda Nobel Ödülü almış tek bilim insanı; bu kadar da çamur atılmaz ki!

Çözüm 80. Doğru cevap: E.

Soru girişi bizi 8. satıra götürüyor ama susuz geri getiriyor. Çünkü burada bahsi geçen problem çözüm tekniği sadece C seçeneğinde ele alınıyor ve o seçenek de yanlış çıkıyor.

A: *Getting the utmost benefit*=en büyük çıkarı sağlamak, alabildiğine yararlanmak. Bu çok aşırı bir ifade. Metin, *Bardeen*'in çalışma arkadaşlarına destek verdiğiinden söz etmişti.

B: 12. satırda *governments, industry* ile birlikte kullanılmıştı. B seçeneği tek bir hükümetten söz ediyor. *Persuade*=ikna etmek 12. satır ve civarında geçmiyor. Ayrıca, *his research projects* ifadesini bu satırda kullanılan *his advice* ile karşılamak herhalde mümkün değil.

C: Soru girişindeki *gift* kelimesinin geçtiği 8. satıra dönersek, orada *large-small problem* ve *more soluble* ifadelerini görürüz. C seçeneğinde ise *right problems* ve *could be solved* kullanılmış. Bunlar aynı şeyler değil.

D: Metnin giriş cümlesinde biyografi kelimesi geçti. Ama bu biyografiyi *Bardeen*'in yazdığı belli değil. Ayrıca, *as well as=and* bağlantısı ne metnin ilk cümlesinde, ne de soru girişinin bizi götürdüğü 8. satırda (*gift*) kullanılmıştı. Bu seçenek, bariz şekilde montaj hatası tekniğinden yararlanmış.

E: *Bardeen* hakkında sorulan üçüncü soruda, üçüncü olumlu ve doğru cevap. 19. satır: *willingness to share the credit with others* = E seçeneği: *working effectively with other people and sharing his ideas with them*.

11. Metin inceleme sorularıyla ilgili son değerlendirme

Deneme Sınavı'nın metin inceleme bölümünde 8 metin x 3 soru = toplam 24 sorunun çözümü yapılmıştır. 24 soru x 5 seçenek = toplam 120 seçenekten 96'sı yanlış, 24'ü doğru cevaptır. Yanlış ve doğru cevap seçeneklerinin özelliklerine göre dağılımı aşağıda verilmiştir:

*120 seçenekten 17 tanesi (%14.1) 2. derece aşırı ifadeler (*most, a few, many* vs.) içermektedir. Bunlardan 11'i yanlış (11/96=%11.4), 6'sı doğru cevaptır (6/24=%25),

*24 doğru cevabın 8 tanesi (%33.3) çoğunlukla yanlış seçeneklerde kullanılan ifadeler içermektedir: 6 aşırı ifade, 1 ekonomik bilgi (Bkz. 77/E) ve 1 metinde verilenlere benzer kelimeler (Bkz. 61/C). 24 doğru cevabın 16 tanesi ise (%66.6) metinde verilenlerden farklı ifadeler içermektedir,

*1. derece aşırı ifade (*only, completely, the biggest* vs.) içeren 14 seçeneğin hepsi yanlış cevaplar arasında yer almıştır (14/96=%14.5),

*96 yanlış seçeneğin 18 tanesi (%18.7) metnin aksi yönünde (örneğin, hakkında olumlu konuşulan bir kişi için olumsuz) bilgi vermektedir,

*96 yanlış seçeneğin 11 tanesi (%11.4) metinde olmayan ifadeler içermektedir (Örneğin, metin sadece Türkiye'den söz ederken seçenekte Avrupa ülkelerinin de bulunması.),

*Toplam 45 yanlış seçenekte birden fazla hata saptanmıştır (örneğin 67/B'de, aşırı ifade + montaj hatası ya da 73/A'da 1. derece aşırı ifade + *tense* hatası). Birden fazla hata içeren 45 seçenekten 23 tanesi aşırı ifade içermektedir,

*Diğer hatalı seçeneklerde ise aşağıdaki yanlış cevap hazırlama tekniklerinden yararlanıldığı anlaşılmıştır:

Montaj hatası	9 seçenek (Örn: 74/B)
2. derece karşılaştırma	7 seçenek (Örn: 59/C)
Yanlış bağlaç kullanımı	5 seçenek (Örn: 77/B)
<i>Tense</i> hatası	4 seçenek (Örn: 73/C)
Ekonomik bilgi	3 seçenek (Örn: 63/C)
Tarih belirtilmesi	2 seçenek (Örn: 73/C)
Aynı ifadelerin kullanımı	2 seçenek (Örn: 66/B)
Zorunluluk kipi	1 seçenek (67/C)

Sonuçlar, metin inceleme sorularının çözümlerine geçmeden önce verdiğimiz genel kurallar ve tekniklerle uyumludur. Bundan sonra çözeceğiniz metin inceleme sorularında yukarıda sözü edilen tekniklerin ne ölçüde kullanıldığını test ediniz. Elde ettiğiniz sonuçlar, bizim sonuçlarımızla benzerlik gösteriyorsa, siz de bu teknikleri kendi deneme sınavlarınızda uygulamaya çalışınız.

Önemli not: 65. soru kelime bilgisini sınavan türden olduğu için normal şartlarda diğer sorulardan ayrı değerlendirilmeliydi. Ancak, sorunun genel dağılımında önemli sayılabilecek bir etkisi olmadığı için buna gerek görülmemiştir.